

stran 8 SLOVENSKI IN JUGOSLOVANSKI

PROBLEM

stran 9 KONEC DOBER, VSE DOBRO

Temeljna banka Gorenjske

10

ljubljska banka

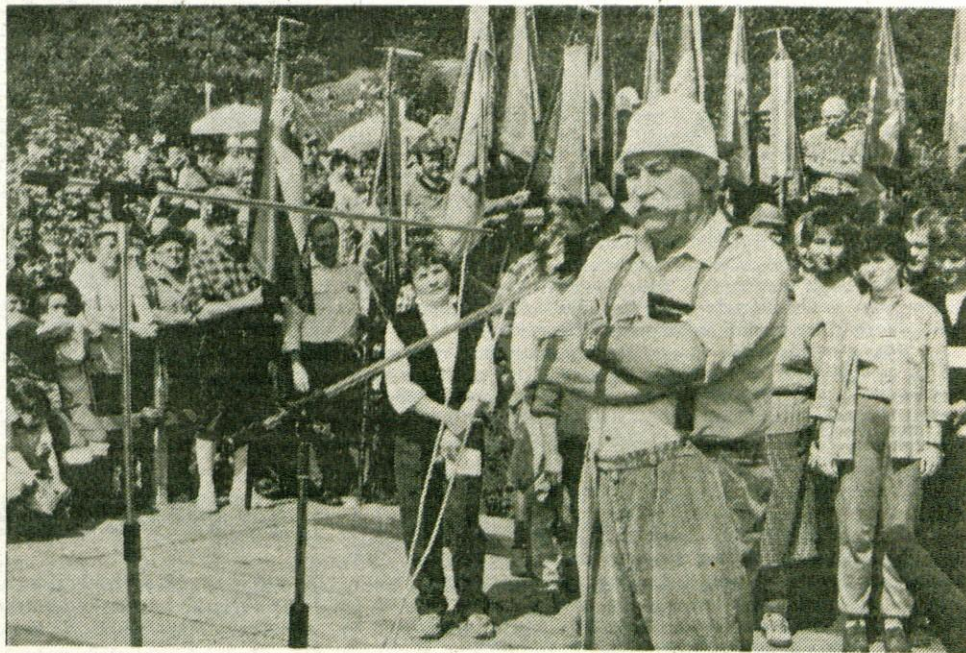
GORENJSKI BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Pravljicne podobe in svinčena leta

Razprava o pismu, s katerim je Franc Popit pojasnil odstop iz centralnega komiteja ZKS, je na petkovi seji CK zasenčila informacijo o tekočih gospodarskih gibanjih in problemih inflacije, sicer pa je bila dokaj korektna, vendar neprizanesljiva. Izmed številnih razprav se zdi, da je bila še najboljša razprava Boruta Pahorja, ki je predstavil izjavo skupine mladih komunistov. Vsak član zveze komunistov - in tudi Franc Popit - ima pravico, da pove svoje mnenje in da argumentira svoj prav, vendar so mladi glasno in jasno povedali (kasneje pa tudi še nekateri drugi razpravljalci), da se s Popitom ne strinjajo, da je v zameno za takšne (nesprejemljive) koncepte treba bolj pogumno in odločno pogledati čez plotove socializma, ki se mu je iztekel "rok uporabe", povleči črto pod svinčena sedemdeseta leta in končati s pravljicnimi podobami idealnih družin in idealnih ljudi - preprosto zato, ker se od njih ne da živeti. Ljudi, predvsem tiste s skromnimi zaslužki, pa bolj kot partijske razprtije, dialogi med manjšino in večino, ki so navsezadnje ko-

ristni za partijsko in družbeno prenovu, zani- ma predvsem to, kako bodo živeli, in katere so tiste politične poteze, ki izboljšujejo življenjski standard... In ko so mladi (komunisti) pogledali v pismo Franceta Popita, niso našli v njem ničesar takega, za kar se zavzemajo, ničesar od žlahtnega življenjskega pragmatizma, ki ga danes tako manjka... Korak je ob Popitovem pismu sicer zastal na razpotju - ali sedemdeseta leta in politični monizem ali devetdeseta leta z demokracijo in obnovljenim socializmom, vendar je zastal le za trenutek in tudi ob spoznanju, da lahko v kratkem pride do vsesplošne socialne eksplozije z nepredvidljivimi posledicami in da je treba poleg političnih problemov reševati tudi razvojne, tehnološke in gospodarske... Tudi zato, ker nas zgodovinske izkušnje učijo, da v takšnih razmerah praviloma nastopi trda roka. To pa bi bil, kot je pripomnil Herman Rigelnik, najslabši možni izhod iz sedanjih zagat, še posebej za prihodnost mladega rodu.

C. Zaplotnik

Slavnostni govor na Vogarju je imel Janez Stanovnik - Kot je predsednik predsedstva SR Slovenije med drugim naglasil na proslavi ob dnevu slovenskih planincev, je planinska organizacija od svojih začetkov skušala dajati slovenski lik našim goram. Zato je spodbudil, da bi se vračali k izviru, ki so nam dali moč za preraščanje iz etnične skupine v politični narod. Več na 16. strani! (S) - Foto: S. Saje

Splača se čim boljše učiti

20. septembra stavka v zdravstvu

Republiški odbor sindikata delavcev v zdravstvu je na svojem zasedanju 6. septembra razglasil splošno stavko zdravstvenih delavcev, ki naj bi bila 20. septembra. Trajala naj bi od 7. ure zjutraj do sedme zvečer. O stavki so govorili že junija, ko je zdravstvo na organe oblasti naslovilo zahtevo o izboljšanju družbenoekonomskega položaja te dejavnosti, uresničili pa naj bi jih do konca avgusta. Ker zahtevam doslej ni bilo ugodeno, je stavkovni odbor svojo napoved sklenil uresničiti.

O zahtevah, o katerih smo spomnili že slišali, se bo stavkovni odbor zdravstva, ki mu predseduje dr. Jože Arzenšek, s pristojnimi institucijami pogajal ta teden.

D. Ž.

Za polovico višje štipendije

Kranj, 11. septembra - Medtem ko odbor za podeljevanje štipendij iz združenih sredstev še čaka na zamudnike, ki imajo upravičen razlog, da so zakasnil z oddajo prošnje za štipendijo - to so predvsem študentje, ki se bodo v bistvu vpisovali šele 1. oktobra - pa imamo za vse tiste, ki že dobivajo štipendijo, razveseljivo novico.

Republiški štipendijski odbor je na izredni seji mimo polletnih trikrat po dvajset odstotkov popravkov s 1. septembrom povečal vse vrste štipendij še za petdeset odstotkov. V nekaterih podjetjih, ki so svojim štipendistom denar že nakazala, bodo morali poračunati še razliko.

Sicer pa znaša vrednost točke za štipendijo 2052,20 dinar.

H. Jelovčan

Za regijski radijski program ni denarja

Škofja Loka, 11. septembra - Potem ko je ideja o skupni gorenjski radijski postaji, začeta nekako pred dvema letoma, neslavno propadla, so načrt v rahlo spremenjeni obleki regijskega radijskega programa v medobčinski socialistični zvezi znova potegnili iz predala. V radiu Triglav Jesenice, kjer so zaradi prostorske predimenzioniranosti očitno najbolj zainteresirani zanj, so v julijskih cenah izračunali, da bi 2,5 ure skupnega programa na dan stalo približno 1,2 milijarde dinarjev.

O tem predlogu so v petek razpravljali člani sveta za informiranje pri občinski konferenci SZDL v Škofji Loki. Menili so, da razmišljanje o regijskem programu spriči velikih stroškov ni realno, da pa nekega posebnega vsebinskega smisla v njem niti ne vidijo. V treh lokalnih radijskih postajah (Jesenice, Škofja Loka oziroma Žiri in Trzin) si že zdaj, prav na pobudo iz Škofje Loke, brez problemov izmenjujejo trakove, če menijo, da bo neka oddaja zanimala tudi poslušalce drugih radijskih postaj.

Skupen gorenjski radijski program bi zahteval združevanje denarja iz vseh petih občin. Za škofoško lahko s gotovostjo rečemo, da tega denarja nima. Nima ga celo za svoj radio, za katerega je bolj zainteresirana. V radiu namreč želijo, kot je zapisano v srednjeročnem programu razvoja, še pred iztekom leta zaposliti drugega novinarja. Očitno zanj

vseh petnajst ustanoviteljic radia ne premore denarja, sicer se pogovori ne bi vlekli že pol drugo leto. Glavni financirji lokalnega radia so sisi, katerih odbori so rekli ne, in občinski proračun.

Svet za informiranje je menil, naj stvar vendarle razjasni predsedstvo občinske konference SZDL; ali drugi novinar da ali ne, če ne, ali naj to pomeni skrčenje oddajanja ali morda spremembo programa, skomercializiranje?

Zirovski radio je leta 1986 oddajal 20.340 minut, leta 1987 34.080 minut, lani pa že 40.080 minut, in to ob istem številu zaposlenih avtorjev oddaj: eni novinarji in eni uredniki, ki pa se v škodo urednikovanja vse bolj levi v novinarstvo. Tudi v primerjavi z drugimi lokalnimi postajami v Sloveniji sta Zirovki med najbolj obremenjenimi. Sicer pa Radio Žiri prav ta mesec praznuje desetletni jubilej.

H. Jelovčan

Deseti pohod na Peč

Rateče, 10. septembra - Na stičišču meje med Jugoslavijo, Italijo in Avstrijo na Peči nad Ratečami se je drugo septembrsko nedeljo zbralo okrog sedem tisoč udeležencev tradicionalnega planinsko-turističnega pohoda. Letos že deseto prireditev so organizirali delavci turističnih društev iz Rateč in Kranjske gore, Trbiža in Podkloštra.

Število pohodnikov na tromejo je iz leta v leto naraščalo. Čeprav letošnja prireditev ni bila rekordna po udeležbi, pa jo je vseeno označevalo nadvse vedro razpoloženje ljudi iz treh dežel. Vsem je bila skupna želja, da bi bil dan, ko so izbrisane državne meje, jezikovne in druge razlike, posledje večkrat na leto. Predstavniki Koroške so celo predlagali, da bi tod odprli prostocarinsko območje, kar bi prebivalstvu olajšalo vsakdanje življenje.

S. S.

15. svetovno veslaško prvenstvo Bled '89

Za konec - kolajna

Bled, 10. septembra - Čeprav so bili v jugoslovanskem veslaškem taboru precej previdni pri napovedih za uvrstitve domačih čolnov, pa je bilo vendarle domala vsak dan čutiti, da je edino kolajna tisto, ki bo poplačala prizadevnost prirediteljev in strokovno delo veslaških zanesenjakov. Stanka Slivnik, Miloša Janše in njima podobnih. Na Bledu so potihem upali, da bodo "račune poplačali" že v soboto, ko sta v velikem finalu dvojcev brez krmarja veslala tudi domačina Bojan Prešeren in Sadik Mujkič, dobitnika bronaste kolajne na olimpijskih igrah v Seulu. Načrt se ni posrečil, šesto mesto ni uspeh, zaostanek za zmagovalnim čolnom (domala petnajst sekund) pa kaže, da je bila

bitka izgubljena že nekaj mesecev pred začetkom prvenstva, v pripravljalnem obdobju, ko vse le ni potekalo po načrtih. A kar je v soboto zamudil dvojec "brez", je v nedeljo nadoknadil dvojec s krmarjem (veslača Robert Krašovec in Milan Janša, krmar Gorazd Slivnik), ki se je takoj po štartu "prilepil" italijanskemu čolnu (dvakratnim olimpijskim in šestkratnim svetovnim prvakom), na tretji četrtini proge "prepuštil" drugo mesto romunski posadki in priveslal v cilj kot tretji. Bronasta kolajna, s katero se je Jugoslavija "vpisala" v skupino 22 držav, ki so na 15. prvenstvu osvojile medalje (največ NDR - sedem zlatih in tri srebrne), je nov velik uspeh blejskega veslanja in še ena

potrditev, da je strokovno delo pravilno zastavljeno.

Prireditelji so se tudi tokrat izkazali, kar je na sklepi slovesnosti poudaril tudi predsednik Mednarodne veslaške zveze Thomas Keller. "Prvenstvo 1966. leta je bilo organizirano dobro, 1979. leta še boljše, tokratno pa je bilo po tej plati čez vse," je dejal in s tem izrazil večinsko mnenje več kot 900 športnikov iz 38 držav sveta, njihovih spremljevalcev, uglednih gostov in novinarjev. Med zelo redkimi kritikami jih je bilo še največ na delo (v začetku) nekoliko preostrog varnostne službe in na prometni "zamašek", ki je nastal ob koncu nedeljskega velikega finala.

C. Zaplotnik

Velik uspeh za blejski dvojec s krmarjem in bronasta kolajna za Roberta Krašovca, Milana Janša in Gorazda Slivnika. - Foto: F. Perdan

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

MIHA NAGLIČ
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Gadafi in njegovi

Z Dunaja. V mesto ob »modri« Donavi sem prišel ravno v času, ko se je v Beogradu začela konferenca šefov nevrščenih. Nadejal sem se, da bom lahko »od zunaj« in neprizadeto spremljal ta prvorazredni politični dogodek, ki mu doma po mojem odmerjanju preveliko pozornost. A sem se ušel - tu jih vsa stvar sploh ne zanima. Poročila z vrha so bila skromna in lahko jih povzamemo v nekaj stavkih. Gibanje, ki so ga začeli Tito, Nehru in Naser ter je svoj čas nekaj pomenilo in še več obetalo, je danes razvednoteno. Dejstvo, da je v svojih zahtevah in pričakovanjih postalo bolj zmerno, je prej znamenje šibkosti kot streznitve. Medtem ko »nezmerni« za vse hudo še vedno krivijo svoje nekdanje gospodarje in kličejo na boj proti imperializmu, razizmu, neokolonializmu in cionizmu, proti vsem, ki bojda ogrožajo gibanje od zunaj, se zmerni sprašujejo, kaj lahko sami storijo za večjo gospodarsko in politično učinkovitost svojih dežel, pri čemer pričakujejo tudi večje razumevanje razvitih.

Prevlada zmernih glasov, med katerimi sta se prvič zaslila tudi doslej »nezaslišana« tona o varstvu človekovih pravic in naravnega okolja - tak je povzetek poročil z beograjskega vrha v enem stavku. Spodbudno in hkrati nič posebnega, saj je bil za to že skrajni čas. Če ne bi bilo Gadafija in njegovih, bi vse skupaj minilo še bolj neopazno. Njegovo nastopanje, revolverašice, ki ga spremljajo, kamelje mleko, ki ga pije, zmešani govor in »odštekanje« predlog za preselitev Židov v Alzacijo in Loreno... vse to je sicer zanimivo, vendar hkrati postavlja pod vprašaj »prištevnost« gibanja, v katerem je Gadafi že dolgo ena osrednjih figur. In žal ne edina te vrste. Ob njih izpade naš predsednik, dr. Janez Drnovšek, kot psihiater sredi norcev. Blagor ubogim, njih je kraljestvo tretjega sveta!

Mi pa smo še vedno na Dunaju, med prvim in drugim svetom, ki se na našo srečo vse bolj zblížujeta. Gadafija so v sredo popoldne pričakovali tudi v tej nevtralnici oazi. Visoka funkcionarja zunanje ministrstva in varnostne službe sta poldrugo uro nestrpno dežurala na letališču Schwechat, kamor bi moral prileteti. Na obisk k prijatelju Kreiskemu, nakupovat in na temeljit zdravniški pregled v neko dunajski kliniko. Škoda, da ga ni bilo, mogoče bi ga sloviti dunajski zdravniki zadržali »na opazovanje«.

Pozornost avstrijske javnosti je sicer ta čas usmerjena v neko drugo, dobesedno bližnjehodno dogajanje: v množične prebege, na katere se iz »egiptovske sužnosti« v »obljubljeno deželo« ZRN podajajo državljani NDR. Eden od komentatorjev se ob tem sprašuje, kako bo ta eksodus vplival na stanje v sami NDR. Stvar je namreč v tem, da bežijo ravno tisti, ki so do svojega režima najbolj kritični - odhaja notranja opozicija. Tista, ki iz Poljske in Madžarske ni imela kam zbežati, dosegla pa je to, čemur smo pričali in za kar upamo, da bo vzdržalo: postopno, a nezadržno demokratizacijo gospodarskega in političnega življenja.

Avstrijska notranjepolitična scena je že nekaj časa v znamenju afere »Noricum«. Gre za kakih dvesto havbic s te firme, ki so jih svoj čas prodali Iraku in Iranu. Avstrija pa kot nevtralna država ne bi smela prodajati orožja državam, ki so v vojni. Tolikšna pošiljka seveda ni mogla iz države, ne da bi za to vedeli njeni šefi, tedaj socialisti. Avstrijska ljudska stranka zdaj od svojih partnerjev v vladni koaliciji zahteva ustanovitev posebnega parlamentarnega odbora, ki bi zadevo raziskal in ugotovil politično odgovornost. Prihodnje leto bodo namreč volitve.

Taka je notranjepolitična optika te zadeve, oglejmo si še zunanjo. Z nedovoljeno prodajo orožja smo namreč spet zadeli ob nevršene, katere poleg že prej navedenih bremen še ena, trojna tegoba: trgovina z orožjem, drogami in terorizem, pri čemer je vse to tako rekoč neločljivo povezano. Gadafi in njegovi pa so tisti, ki to sprego omogočajo. Zanimiva je zgodba o enem od šefov kolumbijskih kokainskih kartelov. Kokain je najprej prodal italijanski mafiji, ki mu ga je plačala z orožjem. Tega je nato prodal na Bližnjem vzhodu in šele tako prišel do denarja, s katerim je »posloval« naprej. V nevrščenih deželah ima številne prijatelje, katere pogosto obiskuje in se med njimi počuti kot doma. V zahodnih demokracijah je za njim razpisana tiralcina. V ZRN so ga pred časom prijeli in ga nato ponudili Francozom; v Franciji je namreč že obsojen na izdaten zapor. Nemci so hoteli le uradni zahtevek po izročitvi. Tega pa ni in ni hotelo biti - »prizadeti« je namreč pred tem uspešno posredoval za izročitev francoskih talcev v Libanonu...

Uvrščeni, nevtralni, nevrščeni - vsi so eni in povezani. Bogaštva ni brez revščine, terorja ne brez trgovanja z orožjem, preobilje ne more brez mamil, revščina pa umira od lakote... Kako daleč sta si kolumbijski kmet, ki se mu bolj izplača saditi koka kakor kavo ali banane in »zgubljeni intelektualci«, ki se na Dunaju zaprejo v hotelsko sobo s polno dozo kokaina in se poda na izlet v svetove, ki so onkraj prvega, drugega in tretjega. In kako povezana sta obenem! Veže ju ravno vsa ta banda prekupčevalcev, gangsterjev in političnih šarlatanov, kakršni je Gadafi in kakršni tako radi gostimo. Ker so stvari pač take, kot so. A prišel je čas, ko se moramo v teh rečeh načelno opredeliti in se uvrstiti tja, kamor sodimo - v Evropo! Gadafiju in njegovim ob bok se pač ni več moralno uvrščati!

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Zalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl** - **Žlebir** (socialna politika, Tržič), **Dušan Humar** (šport). **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan** in **Gorazd Sinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Mirjana Draksler** in **Uroš Bizjak** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje). Današnje število je uredil Andrej Zalar.

Naročnina za III. trimesečje 97.000 din.

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 - Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 - Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Izvršni svet o gospodarjenju v prvem polletju

Upehani paradni konji

Škofja Loka, 11. septembra - Vprašanje je, koliko podrobno je poslovne rezultate po novem obračunskem sistemu, ki ga je Primož Pegam označil za »nestrokovnega, diletantskega, nelogičnega« (v pogojih visoke inflacije) sploh smiselno obravnavati, saj so v podjetjih za skritimi rezervami in skritimi izgubami lahko marsikaj skrili, vendar je na splošno okvir škofojloške gospodarske slike pravi, so menili v občinski vladi. Dejstvo je, da so nekdaj paradni konji, kot so LTH, lesarska in tekstilna industrija, upehani. V skupnem seštevku izgub, ki znašajo prek 42,6 milijarde dinarjev, sta najmočnejša LTH (37,3 milijarde) in Alpetour. Zato bo kljub težnji po nevtikanju izvršnega sveta v gospodarstvo nekatere podjetja treba dati pod drobnogled.

Država mora zagotoviti uravnoteženo stanje med proizvodnjo, trgovino in banko, sta poudarila Primož Pegam in Brane Selak. Trgovina in banka na račun revalorizacije krasno živita, proizvodnja pa umira oziroma stiska pri plačah delavcev. Standard zaposlenih v loški občini je padel, medtem ko so v Sloveniji plače rasle bolj kot življenjski stroški.

Čeprav ne kaže valiti krivde za slabe poslovne rezultate samo na državo oziroma zunanje vzroke (kar pa je seveda najlažje), imajo v Škofji Loki vendarle prav, ko opozarjajo na velikanske obremenitve gospodarstva. Primož Pegam je izračunal, da gre prek bank zaradi nizkih obresti Narodne banke za obvezno rezervo petnajstkrat več slovenske akumulacije, kot stanejo nerazviti. Medtem ko se o obremenit-

vah za nerazvite veliko govori, pa o »krajji« Narodne banke vrhovi več ali manj molčijo.

V škofojloškem izvršnem svetu so se odločili, da bodo razmejili, za koliko je gospodarstvo obremenjeno z domačo, občinsko porabo, koliko denarja pa gre iz občine. Niso namreč redka podjetja, kjer obremenitve za 200, 300 ali celo več indeksov prekašajo rast celotnega prihodka. Vprašanje sicer, kaj bodo od teh števil imeli, dejstvo pa je, če ne drugega, da sindikat ob takšnih obremenitvah težko zahteva boljše plače za delavce.

Za ilustracijo k polletnemu poslovnemu rezultatu škofojloškega gospodarstva pa še nekaj podatkov. 64 odstotkov zaposlenih v velikih podjetjih je skupaj doseglo samo 24 odstotkov celotne akumulacije.

Trend padanja obsega proizvodnje (res na račun zahtevnejših in dražjih izdelkov?) iz leta 1988 se nadaljuje. Pokritje uvoza z izvozom je sicer visoko (okrog 150 odstotkov), vendar glede na značaj predelovalne industrije še preskromno, sicer se izdelki ne bi kopičili v skladiščih. Povečuje se število brezposelnih (okrog odstotka vseh zaposlenih), strokovni in poslovni delavci se zaposlujejo zunaj občine ali postavljajo samostojni podjetniki; trenutno je kar pet večjih loških podjetij brez poslovnih delavcev.

Čeprav se na podatke po novem obračunskem sistemu, ki je mešanica stare Mikuličeve in nove Markovičeve vlade (ki pa že napoveduje spremembe), ne gre zaključiti, je povsem jasno, da je kljun škofojloškega gospodarstva obrnjen navzdol. Nekaj bolje je šlo v prvem polletju družbenim dejavnostim, razen zdravstvu, ki poldrugi mesec zamuja s plačili. Dogaja se celo, da zaradi pomanjkanja materiala zdravniki odklanjajo intervencije in ljudi pošiljajo v Klinični center, od koder pa prihajajo nekajkrat višji računi. Indeksiranje osebnih dohodkov, žal, pomeni tudi ukinitvev gospodarjenja.

H. Jelovčan

Volilna seja OK ZSMS Jesenice

Izpopolnjevanje kadrov

V četrtek, 14. septembra, bo na Jesenicah predvidoma potekala seja občinske mladinske konference, na kateri bo osrednja točka izvolitev novega sekretarja in podpredsednika.

Budnim spremljevalcem kadrovskih razmer znotraj jeseniške občinske mladinske organizacije je dobro znana problematika, ki se že nekaj časa vleče v primeru neizvolitve profesionalnega sekretarja in neprofesionalnega podpredsednika OK ZSMS. Ker smo o zapletih v tej zvezi redno poročali tudi v našem časopisu, se tokrat omejimo zgolj na predstavitev njihovih podatkov za umevanje četrtoke kandidacijske in volilne seje najvišjega občinskega mladinskega foruma.

Iz materialov, ki so bili poslani mladinski delegatski bazi, je razvidno, da sta bila za podpredsednika evidentirana Sead Ališić in Herman Debelak, ki sta tudi pristala na kandidaturu. Mladinski biografski podat-

ki za Ališića govorijo, da je bil rojen leta 1963 na Jesenicah. Po poklicu je strojni tehnik, zaposlen v jeseniški Železarni. Njegov protikandidat Herman Debelak je leto dni starejši, po poklicu pa metalurški tehnik, sicer pa ravno tako zaposlen v Železarni na Jesenicah.

Za profesionalno sekretarsko mesto so bili evidentirani trije kandidati, od katerih je bil Debelak »dvojni evidentiran«, tako da za to funkcijo ni dal svoje privolitve. Volilcem bosta tako ponujena v glasovanje Dragutin Gvozdič, rojen 1963, po poklicu strojni tehnik, zaposlen v jeseniški Železarni in Silvo Smolej, rojen 1960, gimnazijski maturant, zaposlen v Gorenjki TOZD Hoteli Kranjska Gora.

Mladinsko zborovanje bo izkoriščeno tudi za izvolitev delegatov za bližnji republiški portoroški mladinski kongres. Poleg predsednika OK ZSMS, ki je delegat kongresa že po svoji funkciji, so jeseniški kandidati Sead Ališić, Dragutin Gvozdič, Herman Debelak in Leon Vidmar. Med evidentiranimi pa je bil tudi Ivan Puc, ki pa na kandidaturo ni pristal.

V. B.

V radovljiški občini

Manj zaposlenih, več brezposelnih

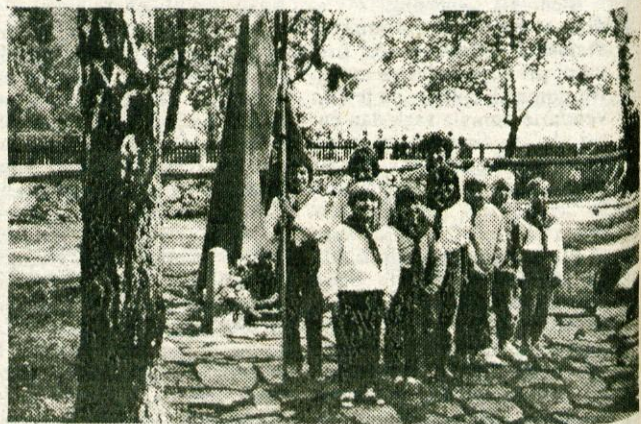
Radovljica, 5. septembra - V radovljiški občini je bilo v letošnjem prvem polletju zaposlenih 278 delavcev manj kot v enakem lanskem obdobju. V gospodarstvu se je število zaposlenih zmanjšalo za 258, v negospodarstvu za 18 in v obrti za dva. Sicer pa to ni radovljiška posebnost, podobno je tudi drugod na Gorenjskem, kjer se je število zaposlenih zmanjšalo v enem letu za 1,7 odstotka.

Ker se zmanjšuje zaposlenost, se povečuje število brezposelnih. V radovljiški občini je bilo ob koncu junija »na listi« 378 iskalcev zaposlitve, med katerimi je bilo 142 mlajših od 26 let, 58 pa takih, za katere je težko najti službo. Stopnja brezposelnosti se ne povečuje le v radovljiški občini, ampak tudi drugod na Gorenjskem, vendar je v Radovljici še vedno nad gorenjskim povprečjem (Radovljica - 2,83, Gorenjska - 2,26). Kaj to pomeni? Že tako slabe možnosti za zaposlovanje se še poslabšujejo.

C. Z.

Seja kranjske skupščine

Kranj, septembra - V sredo, 20. septembra, se bodo sestali vsi trije zbori kranjske občinske skupščine. Delegati bodo odločali o ukinitvi prispevka za pospeševanje kmetijstva v kranjski občini, v sprejem pa jim bo dan odlok o prenehanju lastninske pravice na območju zazidalnega načrta Mavčiče in odlok o uvedbi ulic v naselju Voglje. Delegati bodo obravnavali sklepe problemske konference o aktualnih vprašanjih in možnostih razvoja turizma v kranjski občini in informacijo o škodi po neurju v kranjski občini. Izvršni svet pa skupščini predlaga, naj bi Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju podelili Veliko plaketo občine Kranj.

Tudi letos je bila ob spomeniku Bazoviškim žrtvam v kranjskem Prešernovem gaju priložnostna slovesnost, ki so se je udeležili nekdani borci, predstavniki kranjskega družbenopolitičnega življenja, vojaki kranjske kasarne in pionirji iz Zlatega polja, ki so pripravili tudi kratek program. (V. B.)

Vine Bešter

Kaj sploh spada v javna podjetja in kakšna naj bodo

Javna podjetja so še velika uganka

Ljubljana, 7. septembra - Zakon o podjetjih je uvedel tudi pojem javnega podjetja, ki naj bi jih ustanovili na področju elektrogospodarstva, železniškega prometa, poštne, telefonskega in telegrafskega prometa, komunalnih dejavnosti, dobrin splošnega pomena itd., vendar je posvet, ki so ga pripravili na osnovi raziskovalne naloge dr. Janeza Šinkovca z Inštituta za delo Pravne fakultete v Ljubljani, pokazal na kopico neznank, saj pri nas niti to ni povsem jasno, kar vse sodi med dejavnosti posebnega družbenega pomena, kar naj bi na predlog Miloša Mitiča, direktorja PTT Slovenije, vsaj v Sloveniji nemudoma dorekli s posebnim republiškim predpisom.

Najprej doreči, kaj sploh spada v javna podjetja

Na kratko bi lahko rekli, naj bi se v javna podjetja preoblikovali veliki sistemi in dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki jih zdaj označujejo z nič kaj lepo besedo gospodarska infrastruktura. Dilema seveda ni pri tehničnih sistemih, kot so: cestne in železniške prometnice s spremeljajočimi objekti, sredstva za prenos in transformacijo električne energije, tehničnih plinov in tekočih goriv, luke in letališča s potrebnimi objekti, sistem zvez za prenos informacij, melioracijsko tehnični sistemi za pripravo tal. Pri širšem pojmovanju dejavnosti in objektov, ki služijo napredku gospodarstva, civilizaciji prostora in materialni vsebini urbaniziranega življenja pa seveda lahko vključimo tudi stanovanjske prostore, instalacije in sisteme za oskrbo z vodo ter kanalizacijo, objekte zdravstvenega varstva in zdravljenja, socialnega skrbstva, izobraževanja in vzgoje, kulture, zabave, športa, rekreacije, obstaja pa celo poudarjena težnja, naj bi bilo vključeno celotno komunalno gospodarstvo.

Zakon o podjetjih ne predpisuje in izključuje, kaj vse naj spada v javna podjetja, kar bi seveda odpravilo uganjane, toda je že prav tako, saj bi morali zakon spreminjati, kakor hitro bi se pojavila nova tovrstna dejavnost oziroma objekt. Vsekakor pa bi bilo potrebno določiti sisteme in dejavnosti, ki naj se pri nas preoblikujejo v javna podjetja, kar naj bi po predlogu Miloša Mitiča, direktorja PTT Slovenije, napravili s posebnim republiškim predpisom. Odpravili bi vsaj dileme, katere organizacije so posebnega družbenega pomena, kar po njegovi sodbi doslej ni bilo razrešeno.

Ustanovitelji javnih podjetij so družbenopolitične skupnosti, torej pomeni, da se lahko ustanovljajo na različnih ravneh, zato je toliko bolj pomembna jasna določitev, kaj vse sodi v javna podjetja. Reorganizacijski postopki v nekaterih velikih sistemih že potekajo in marsikje se sprašujejo, kolikšno območje naj pokrivajo, eno ali več občin, naj se organizirajo na republiški ravni ali naj razpadejo na več samostojnih podjetij? Se bolj tehtno pa je vprašanje, naj čakajo ali pa se spremenijo v navadna podjetja, kar utegne postati kaj kmalu zelo narobe.

Javna podjetja v svetu prinesla tudi grenka razočaranja

Pri uvajanju javnih podjetij kaže upoštevati izkušnje v svetu, saj so podjetja, ki so jih po drugi svetovni vojni nacionalizirali,

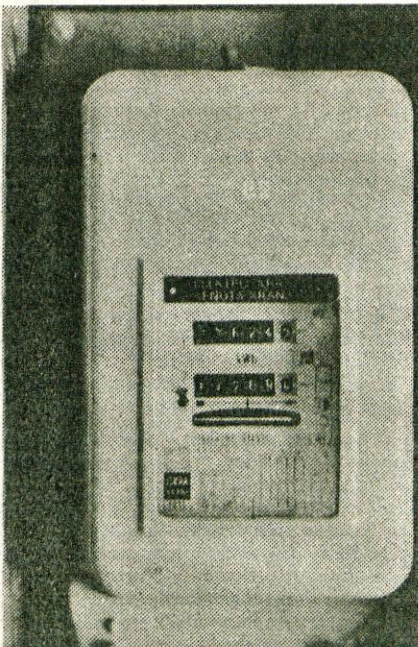
Razprava je pokazala, da je negotovosti veliko. V slovenskem sistemu PTT razmišljajo o sestavljenem podjetju na ravni Slovenije in o podjetjih po regijah. Vendar pa je v Beogradu moč slišati (neuradna) razmišljanja, da bi na ravni federacije ustanovili javno podjetje za mednarodni PTT promet. V slovenskem železniškem sistemu razmišljajo o preobrazbi sozda v družbeno podjetje, ki naj bi nato ustanovilo družbe z omejeno odgovornostjo. V dilemi so gozdarji, sprašujejo se, naj sedanja gozdna gospodarstva postanejo javna podjetja in bomo tako dobili 14 javnih podjetij. S kopico vprašanj je ubadajo v komunalnih podjetjih, kjer bodo morali najprej razčistiti, sodijo vse njihove dejavnosti v javno podjetje ali ne. Več razpravljalcev je opozorilo, da se bo srednjeročno izteklo konec leta 1990 in dotlej naj bi kljub ukinitvi sisov zadržali sedanje financiranje gospodarske infrastrukture.

rali, da bi s tem uveljavljali splošni interes, prinesla tudi grenka razočaranja. Najbolj boleča je nizka učinkovitost kapitalnih vlaganj in finančna nedisciplin, vložen denar se počasi vrača, investicije pa nimajo omejitev. V ozadju je seveda državni proračun, ki pokriva izgube in pritiska na banke za ugodnejše kredite. V primeru dobička pa ta podjetja seveda menijo, da je njihov. Naslednji problem je neučinkovitost analiza stroškov, ki hitro rastejo, produktivnost se povečuje počasi. Zastavlja se vprašanje, kako racionalizirati njihovo delovanje, saj je tudi nadzor v marsičem neučinkovit.

Iz primeža teh problemov se javna podjetja izvijajo z novo obliko partnerstva, ki ga propagira t.i. novi liberalizem. Gre predvsem za drugačno vlogo države, ki več vsemogočna, temveč se njena lastnina v delniški družbi meša z drugimi oblikami lastnine, odločilni vpliv pa si lahko zagotovi z večinskim deležem. S tem tudi v javnih podjetjih v večji meri uveljavljajo tržne zakonitosti, hkrati pa je tudi nadzor učinkovitejši.

Pravno dopustna monopolnost javnih podjetij

Ena pglavitnih značilnosti javnih podjetij je njihov monopolni položaj, na Zahodu poznajo različne ukrepe, od standardov in normativov do javnosti oziroma javnega objavljanja poslovnih poročil ter revizije, sleherni potrošnik pa lahko sproži spor, če sodi, da mu je pravica omejena. Sicer pa monopolno problematiko pri nas dobro poznamo, dr. Šinkovec je dejal, da

imamo pri nas veliko sozodov, kijih denimo v Zahodni Nemčiji kartelni urad nika-kor ne bi dovolil.

Vsekakor bo pri nas potrebno potegniti ločnice med sedanjo trojnostjo funkcije in ločiti funkcije investitorja, izvajalca in revizorja. Tudi na področju gospodarske infrastrukture pa bi morali omogočiti zasebno dejanost, kar predlog dopolnil slovenske ustave že ponuja, ko pravi, da ni dovoljena le v primerih, ko bi bilo lahko prizadeto zdravje in življenje ljudi, državna varnost in obrambna sposobnost.

Oživitve pojma javna dobrina

Razjasnitev terja tudi vprašanje lastništva sredstev javnih podjetij, saj s stvarmi v splošni rabi (ceste, voda, obalno morje, pristanišča, letališča, itd) in z naravnimi bogastvi ne morejo in ne smejo neomejeno razpolagati, samo po sebi je razumljivo, da je potreben poseben režim, omejeno razpolaganje s temi sredstvi, saj jih denimo ne moremo preprosto ukiniti. V tem pogledu je denimo zanimivo vprašanje razpolaganja z gozdovi, saj lesna masa predstavlja le 20 odstotkov njihove vrednosti in med našimi strokovnjaki prevladuje mnenje, da bi morala tudi Gozdna gospodarstva postati javna podjetja.

V bistvu gre torej za oživitve pojma javne dobrine kot pojma pravne civilizacije. Sredstva javnih podjetij pa nikakor ne morejo biti zgolj "njihova", saj si denimo cestarji nikakor ne morejo lastiti vseh cest od rimskih časov naprej. Odgovoriti pa bo potrebno tudi na vprašanje, čigava so sredstva, ki so jih prispevali drugi gospodarski subjekti z najrazličnejšimi oblikami združevanja, če želimo javna podjetja kot kapitalske združbe (delniške družbe ali družbe z omejenim jamstvom), pa bo treba seveda tudi doreči, kdo so pravni nasledniki sisov. Ureditev vprašanja lastništva bo seveda toliko bolj pomembno, če bo prišlo do tujih vlaganj.

M. Volčjak

Čigave so ceste

Politični marketing, zdaj še psovan in ovit v nejasne želje, bo v javnih podjetjih igral pomembno vlogo.

Kako tudi v tržnem gospodarstvu politika in ekonomija priteljujeta, je moč odlično pojasniti z javnimi podjetji, ki naj bi jih tudi pri nas uvedli na področju gospodarske infrastrukture. Z drugimi besedami to seveda pomeni, da bodo v bistvu prizorišče boja za oblast, političnega marketinga, če hočete, ki je pri nas sicer še ovit v nejasne želje in kot vsaka novost za zdaj tudi še psovan, toda kaj kmalu utegne postati vsakdanja oblika obnašanja na trgu volitev.

Javna podjetja so namreč na posreden način na trgu volitev, država je njihov pomemben, običajno pretežni lastnik, vlada torej svojo politiko najlažje uresničuje prek javnih podjetij, ki so že po svoji vsebinski zasnovi splošnega pomena in zadevajo najširši krog volilcev. Politiki jim pred izvolitvijo marsikaj obljubijo in obljube nato s pomočjo javnih podjetij skušajo uresničiti. Volilci pa izpolnjevanje obljub seveda preverjajo, pri čemer tako obljube kot odgovornost poznajo različne ravni. Župan lahko odleti, ker pred občinskim poslopjem rožice ne cveto, nespametno pa bi bilo denimo od loškega župana zahtevati, naj ukine rudnik urana, kakor bi bil nespameten vsak kandidat za župana, ki bi kaj takšnega obljubljal. Z uvajanjem javnih podjetij bo torej tudi splošni interes kapitaliziran, državo kot lastnika pa seveda predstavljajo politiki. Politični marketing nam torej morda že prav kmalu ne bo več tako tuj, kakor nam zdaj hoče prikazati politik starega kova.

Pri ustanavljanju javnih podjetij in kapitalizirani vlogi države v njih bo zato zelo pomembna preobrazba lastnine, boj za oblast se bo praktično začel že pri tem. Ze z odgovorom na vprašanje, čigave so ceste, bo potemtakem jasno, koliko besede bo kdo imel. Pri tem seveda ne gre pozabiti na nevarnost razprodaje našega premoženja oziroma njegovega realnega ovrednotenja v primerih tujih vlaganj. Globoko podvrednotene premoženjske bilance lahko po eni strani prinašajo koristi, v primerih tujih vlaganj ob majhnem vložku veliko besede pri upravljanju in kar je še bolj pomembno, prevelik delež pri delitvi dobička.

Zakon o podjetjih po novem narekuje preobrazbo do konca letošnjega leta. Mnogi že zdaj dvomijo, da bi lahko tako hitro dobili tudi javna podjetja, saj bo potrebno razčistiti tudi vprašanja financiranja. Toda, prav bi bilo, da politiki že zdaj vzamejo v roke strokovno literaturo o političnem marketingu, ki ga nekateri razlagajo tudi kot permanentni predvolilni kampaniji in ki jo utegnejo kaj kmalu potrebovati.

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Spet se bomo poslovili od drobiža

Inflacija vrtoglavo narašča in dinar je vse manj vreden, v nadležen drobiž se spreminjajo bankovci in kovanci manjših vrednosti, ponekod celo zaradi povsem praktičnih razlogov že zaokrožujejo na tri ničle. Guvernerji Narodne banke Jugoslavije so že sklenili, da se bomo ponovno poslovili od drobiža, na kar smo pri nas tako rekoč že navajeni. Od 15. septembra do konca letošnjega leta bodo iz obtoka vzeli kovance in bankovce za 10, 20 in 50 dinarjev, najnižje plačilno sredstvo v Jugoslaviji bo tako postal bankovec in kovanec za 100 dinarjev.

V DELOVNI HALJI

Ljubo Rakovič: Letos smučarija bo

Krvavec, 10. septembra - Na hribe, kamor smo se vajeni voziti le bolj pozimi na smučarijo, poleti kar pozabljamo. Vendar je Krvavec tudi čez leto zanimiv in privlačen. Morda letos malo manj, kajti zaradi nove ceste, ki je potegnjena prav na Zvoh, gradnje hotela in gradbenih del na Kriški planini, se Krvavec zdi eno samo gradbišče. Pa vendar žičnične vozijo sem gor vsak dan, točno ob uri. Žičničarji so tudi čez poletje vedno na mestu, le da morajo zdaj poprijeti tudi za marsikatero drugo delo.

To nedeljo je bilo na Krvavcu živahno kot že dolgo ne, kajti tu je bila proslava ob obletnici prehoda 2. grupe odredov na Štajersko in se je na Kriški planini zbrala pisana množica, po Krvavcu je odmevala pesem. Ljubo Rakovič, star znanec smučarjev, je bil dežurni pri žičnici pri hotelu. Sedežnice poženejo res le po potrebi. Danes so sem čez spravliali udeležence proslave na Kriško planino in nazaj. Sicer čez poletje na Krvavcu vozi le kabinska žičnica, žičničarji pa so zaposleni z vse drugačnimi deli. Takole nam je povedal Ljubo Rakovič, strojnik na žičnici.

"Za vsako delo poprimemo. Letošnje poletje smo urejevali proge, zatravili smo Zvoh, pobirali skale po smučiščih in delali tudi pri gradbenih delih na hotelu. Dela je čez glavo. Le ta prednost je poleti, da imamo malo krajši delavnik kot pozimi, ko smo na Krvavcu po ves dan.

Upamo, da bo letošnja zima boljša, bolj snežena, da bo tu smuka, kot smo je na Krvavcu vajeni. Pravzaprav še boljša, kajti Krvavec je v zadnjih dveh letih dobil krasne nove smučarske terene. Tudi sneg bo. Pravijo, da kakor visoko zraste bodeča neža, tako visoko bo ležal sneg pozimi. Na Krvavcu so bodeče neže tudi po 60, 70 cm visoke. Sicer pa, dveh tako slabih zim zapored, kot je bila lanska, sploh ne more biti. Letošnje smučarija bo!"

D. Dolenc

ureja MARIJA VOLČJAK

Marketing klub 89 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

Srečanje tržnikov

Ljubljana, 11. septembra - Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so danes odprli prvi specializiran poslovni sejem Marketing klub, na katerem se predstavlja 60 razstavljalcev. Storitve je težko razstaviti, zato bo znanje prišlo do izraza tudi na Marketingnem forumu, odprtem sestanku jugoslovanskih tržnikov in podjetnikov.

S sodelovanjem ljubljanskega Gospodarskega razstavišča je prvo srečanje in razstavo ponudnikov in porabnikov tržnih storitev, materiala in opreme pripravil jugoslovanski časopis za trženje in tržno komuniciranje Media marketing iz Ljubljane, ob tej priložnosti bo izšla stota številka. Njegov urednik Jure Apih je na časninarski konferenci dejal, da je sejem skromen, toda zelo ambiciozen, dolgo zapostavljeni stroki naj bi dali dostojanstvo.

Sejem, ki so ga Iskraši postavili na ključ in bo torej imel enotno podobo, bo odprt do 15. septembra, ker je tržne storitve težko predstaviti na sejm, so pripravili tudi Marketingni forum, odprt avditorij, namenjen vsem, ki si upajo demonstrirati svojo ponudbo ali predstaviti svoje poglede. Na forumu se bo po napovedih predstavilo najmanj dvajset razstavljalcev, pripravili so vrsto strokovnih sestankov, kot posebno mikavnost velja posebej povedati, da sodeluje tudi Republiška konferenca ZSMS, ki jo seveda bolj kot ekonomski zanima politični marketing.

M. V.

Kranj, 11. septembra - Trgovsko podjetje Elita Kranj je vrsti prenovljenih trgovin danes dodala še eno: prodajalno BABY na Titovem trgu v Kranju. Povečali so jo za okrog 40 kvadratnih metrov, uredili pa so jo moderni prodaji primerno: trgovina bo brez klasičnih pultov, stranka bo imela sama dostop do vsega blaga. Izbira bo enaka kot do sedaj, vse za dojenčke in za mlade do 16 let. V Eliti obljublajo, da bo vsak teden tu tudi kakšna posebna ponudba. Za prvi teden so pripravili prodajo pod ugodnejšimi pogoji: kdor bo nakupil nad 150 starih milijonov blaga, bo imel 20 odstotkov popusta. Ugodnost bo veljala le ta teden, do vključno sobote, naslednji teden nas pa čaka spet kaj novega. D.D. - Foto: F. Perdan

Prostori za gasilce, zbiralnica mleka in ureditev dvorane - V krajevni skupnosti Senturška gora v kranjski občini, kjer je v naseljih Senturška gora, Apno, Ravne, Sidraž, Lenart na Rebrju, Viševca in Vrhovje skupaj z vikendaši okrog 250 prebivalcev, imajo poleg ceste v načrtu še dve večji akciji. Krajevna skupnost ima na Senturški gori staro stavbo (na sliki), v kateri nameravajo urediti prostore za gasilce in zbiralnico mleka. Najprej naj bi prišli na vrsto gasilci, saj je trenutno v kraju že šest izprašanih gasilcev. To, kot ocenjujejo v krajevni skupnosti, je že kar solidna osnova za ustanovitev gasilskega društva, ki bi bilo glede na lego in razvejanost krajevne skupnosti zelo potrebno. V programu pa imajo tudi ureditev največjega prostora v bivši osnovni šoli. Uredili naj bi dvorano z odrom za kulturne prireditve. - A. Ž.

V soboto in nedeljo

Kmečki praznik pod Storžičem

Bašelj, 8. septembra - Turistično društvo Bela, v katerem so še posebej delavni Bašljani, prireja ob koncu tedna tradicionalni Kmečki praznik pod Storžičem. Prireditve bo tudi tokrat v Bašlju, vendar ne na Celarci kot prejšnja leta, ampak ob turističnem domu v dolini Belice. V soboto ob 18. uri se bo začel "večer pred praznikom", v nedeljo ob 14. uri pa "praznik", ki ga bodo popestrili s kulturnim programom, prikazom starih kmečkih del in običajev (spravilo sena s planin pod Storžičem, sekanje lesa itd.) in z zabavnimi igrami. Za ples in razvedrilo bo igral ansambel Nagelj, julijski zmagovalci Lojtrce domačih, sicer pa bo zanimivo tudi na kegljišču, kjer se bodo kegljači potegovali za glavno nagrado, za sto kilogramov težkega prašiča. Če bo slabo vreme, bo prireditev teden dni kasneje.

C. Z.

KRATKE Z GORENJSKE

Odprto prvenstvo Kranja

Kranj - Občinski štab za teritorialno obrambo pri Sekretariatu za ljudsko obrambo občine Kranj bo v nedeljo, 17. septembra, organiziral na strelišču v Struževem že osmo odprto prvenstvo Kranja v streljanju z vojaško puško. Tekmovanja se bodo lahko udeležili vsi občani starejši od 16 let. Tekmovanje bo organizirano za ženske in moške posamezno, začelo pa se bo ob 8. uri in bo trajalo do 15. ure. Prijave bodo sprejemali na strelišču v nedeljo od 7.30 do 14.30. Pet najboljših tekmovalcev v vsaki kategoriji bo dobilo diplome in nagrade. Rezultate bo prireditelj objavil v Gorenjskem glasu.

A. Ž.

Pogovor in šah

Kranj - Društvo upokojencev v Kranju bo ta teden v okviru programa družabnega življenja za člane organiziralo dve prireditvi. Najprej bo jutri (sreda), 13. septembra, ob 17. uri v zgradbi društva v Tomšičevi ulici 4 v Kranju srečanje in razgovor s kranjskim županom Ivanom Torkarjem. V četrtek, 14. septembra, ob 9. uri pa se bo v prostorih društva začelo republiško prvenstvo upokojencev v šahu. Merile se bodo ekipe upokojencev iz Mežice, Ivančne Gorice, Brežic, Ljubljane-Vič Rudnik, Maribora, Jesenic, Celja, Ajdovščine in Kranja. Društvo vabi člane, da pridejo na obe prireditvi ta teden.

A. Ž.

Izlet na morje

Goriče - Krajevna organizacija Zveze združenj borcev NOV Goriče v kranjski občini bo v soboto, 16. septembra, pripravila za člane in svojce izlet v Strunjan. V programu izleta je tudi kopanje v pokritem bazenu. V začetku oktobra pa pripravljajo zadnji letošnji izlet in sicer v Borovlje. A. Ž.

Zeleni tudi na Gorenjskem

Škofja Loka - Zeleni Slovenije bi želeli na Gorenjskem ustanoviti odbor Zelenih Gorenjske. Sodelovali bi v okviru Zelenih Slovenije kot področna skupina Zelenih. Če ste se pripravljeni vključiti, potem lahko pokličete Francija Feltrina, člana iniciativnega odbora iz Hafnerjevega naselja 103 v Škofji Loki (telefon 064/633 005). Prijavite se lahko tudi pismeno ali se oglašite pri njem osebno.

Lep uspeh

Radovljica - Na državnem prvenstvu ženskih pionirskih ekip in posameznic z malokalibrsko puško, ki je bilo v Splitu, so se odlično izkazale članice Strelske družine Partizan Julek iz Radovljice. Tričlanska ekipa je osvojila odlično šesto mesto. Radovljiška ekipa pa je bila tudi edina iz Slovenije, ki se je z doseženimi rezultati v predtekmovalju uvrstila na državno prvenstvo. Med posameznicami je Radovljičanka Sandra Miljković s šestim mestom dosegla tudi svoj osebni rekord. Velik delež za uspeh radovljiške ekipe pa ima vsekakor predsednik, ki je hkrati tudi trener in vodja ekipe, Borisav Kukič. (jr)

Na Kokrici so zaključili veliko telefonsko akcijo

Med prazničnimi prireditvami največja Telefon

Kokrica, 11. septembra - Prireditve, ki so jih krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije Kokrice v kranjski občini pripravile v počastitev letošnjega krajevnega praznika, so se začele že minuli petek s strelskim tekmovanjem v kulturnem domu. Nadaljevale pa se bodo praktično vse do konca meseca, saj bo zadnja Tek kaveljcev in korenin šele v soboto, 29. septembra. Med osrednjimi prireditvami pa poleg slavnostne seje skupščine krajevnih skupnosti, ki bo v petek, 15. septembra, ob 18. uri in predstavitve Kmečke ohceti po ulicah KS z zaključkom ob Čukovem bajerju v soboto, 16. septembra, ob 19. uri, ne gre prezreti tudi srečanja graditeljev telefonije na območju krajevnih skupnosti v minulih letih. Ob zaključku velike in ob vseh težavah uspešno uresničene akcije je namreč gradbeni odbor to soboto še enkrat povabil skupaj vse graditelje, da v okviru krajevnega praznika proslavijo in se pogovorijo o skupni akciji. Skromna pogostitev z denarjem, ki so ga sami prispevali in odločitev, da nekaj ostanka namenijo za potrebe iz programa v krajevni skupnosti, je na ta način tudi obogatila letošnji praznik, hkrati pa nekako pomenila morda tudi izziv in spodbudo za delo v prihodnje.

Krajevna skupnost Kokrica v kranjski občini z okoliškimi naselji, ki jih združuje, je zdaj po nekajletni akciji bogatejša za 300 telefonskih priključkov. V kratkem pa bo končan tudi sistem izgradnje kableske televizije. Tako sta v tem srednjeročnem obdobju v tej primestni krajevni skupnosti potekali dve veliki akciji, ki sta zelo obogatili telekomunikacijski in informativni sistem v tem delu kranjske občine. Tako

Lojze Dežman

velike akcije, kot je bila izgradnja sistema telefonije, najbrž v naši krajevni skupnosti ne bo več. Pa tudi sicer je bila to ena redkih, da ne rečem kar edina tako velika oziroma obsežna skupna akcija, je na sobotnem srečanju krajanov - graditeljev sistema telefonije povedal predsednik skupščine krajevnih skupnosti Kokrica Mladen Mihalinec. "Pridobitev je vredna še toliko več, ker je vzporedno ob njej potekalo tudi uresničevanje ostalega programa krajevnih skupnosti v zvezi s komunalnim urejanjem cest, pločni-

kov, asfaltiranjem in podobno. Gradbeni odbor, ki ga je vodil Lojze Dežman, ki je bil do pred leta dni tudi predsednik sveta krajevnih skupnosti zasluži pohvalo. Ob iztekanju se akciji za izgradnjo sistema kableske televizije pa so ti dosežki lepa spodbuda za uresničevanje programa v krajevni skupnosti v prihodnje. Dela je še dovolj. Čakajo nas še vedno ceste, kanalizacija, obnove nekaterih komunalnih naprav (vodovod), urejanje posameznih naselij in nenazadnje uresničitev želja, da bi dobili osemletno šolo, obnovili dom in uresničili skupno željo o ureditvi rekreacijskega območja Bobovek."

Praznično razpoloženje in zadovoljstvo nad uspešno uresničeno potrebo in željo je nenazadnje v soboto potrdila tudi udeležba na srečanju. Redki so bili, ki niso prišli na srečanje v kulturni dom; na okrepčilo, pogovor in družabno srečanje s plesom, kjer je igral ansambel Zvon.

"Veliko volje in truda, pa tudi trme je bilo treba, da smo se, potem ko so izračuni pokazali, da bi vsakdo 1986. leta moral prispevati 1,2 milijona dinarjev, ponovno odločili, da se akcije lotimo. To nam je uspelo, da smo s skupnimi pogovori in razumevanjem PTT, Sisa za PTT in občinske skupnosti ter Cestno komunalne skupnosti prišli na izračun 700 tisoč dinarjev na priključek.

Le redki graditelji se niso v soboto udeležili srečanja ob zaključku akcije.

Sele ko smo začeli uresničevati to stališče, so tudi tisti, ki so se pred časom akciji in telefonu že odrekli, spet vrnili. Gradbeni odbor je ves čas skrbel za gospodarno obračanje denarja in tako nam je ob odločitvi, da delamo brezplačno, uspelo, da smo pripravili tudi današnje skromno srečanje, ob tem ko imajo vsi telefone, pa je nekaj denarja še ostalo in mislim, da je prav, da ga namenimo za skupni program obnove doma oziroma program krajevnih skupnosti," je na srečanju povedal Lojze Dežman, predsednik odbora in bivši predsednik sveta krajevnih skupnosti.

Ko so se potem s simboličnim darilom zahvalili najprej Zavarovalni skupnosti Triglav za pomoč v akciji in so graditelji Lojzetu Dežmanu v spomin in v zahvalo za prizadevanje v celotni akciji izročili kipec Hlapca Jerneja (delo Volka iz Poklice), je Lojze Dežman povedal, da bi morali zdaj povezati še Ilovko s sistemom kableske TV in da gre velika zahvala vsem, da imajo danes telefon tudi v oddaljeni vasi Tatince. Solidarnost ob vseh težavah, ki jih ni bilo malo, namreč ni odpovedala.

A. Žalar

V Ljubnem gradijo gasilski dom

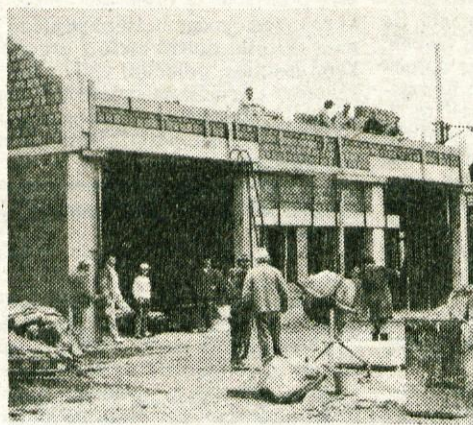
Dom raste in povezuje

Ljubno, 9. septembra - "Ali si nam dež prinesel," so me nagovorili, ko sem jih v soboto obiskal v Ljubnem. Vendar 32 krajanov oziroma kar iz vseh vasi v krajevni skupnosti, gasilcev in nečlanov, slabo vreme ni zmotilo. "Malo bomo počakali. Če pa se bo vreme le preveč skisalo, se bomo dobili še dva popoldneva," so pritrdili predsedniku gasilskega društva Ljubno Mitji Mladenoviču, ki je skupaj s predsednikom skupščine krajevnih skupnosti Cirilom Ažmanom vodil sobotno delovno akcijo.

Za gradnjo novega gasilskega doma, čeprav tudi staremu ni kaj očitati, le da je za današnjo velikost krajevnih skupnosti premajhen, so se v gasilskem društvu Ljubno, ki obstaja že 86 let, odločili že pred časom. "Lani pa smo se ob podpori krajevnih skupnosti resno lotili priprave," je med sobotno akcijo razlagal predsednik društva Mitja Mladenovič. "Krajanji so nas podprli že na samem začetku, ko so nam dali les. Potem smo se odločili še za podiranje starega mostu čez Savo in na ta način zaslužili denar za nakup materiala. Letos pozno spomladi, zaradi slabega vremena, pa smo potem zakopali. Začeli smo s temelji in potem nadaljevali s pozidavo in ploščo. Sedaj se že bližamo strehi. V načrtu imamo, da dom letos pokrijemo, prihodnje leto pa bomo nadaljevali."

Ničkoliko prostovoljnih ur so gasilci naredili že pred samim začetkom gradnje. Zdaj, ko dom vidno raste, pa so se jim pridružili vsi: mladi in starejši, člani in nečlani, strokovnjaki in navadni delavci in to iz vseh vasi v krajevni skupnosti Ljubno. Tako člani kot nečlani pravijo, da takšne akcije, ki bi z delom tako trdno povezovala, ne pomnijo. Zasluge za to ima prav gotovo vodstvo društva, pa tudi prepričanje, da gradijo dom za lastno varnost.

"V vsakem naselju v krajevni skupnosti je

Letos pod streho, prihodnje leto pa naprej...

nekdo zadolžen za organizacijo. Na Posavcu je to Franc Toman, v Otočah Jože Justin, za Praproče skrbi Janez Markovec. Hvaležni smo vsem, ki sodelujejo, še posebej pa velja pohvala Cirilu Praprotniku, ki skrbi za prehrano, Jožetu Ravniku in Jožetu Šmidu, ki imata že vsak po okrog 600 ur, čeprav nista člana društva, najstarejšemu aktivnemu gasilcu Francu Sitarju in družini Matjaža in Andreja Cvenklja, katere stroji so praktično ves čas brezplačno na gradbišču."

Zahvala, da dom tako hitro raste in jih povezuje, gre tokrat vsem krajanom, vodstvu krajevnih skupnosti; pa tudi Sisu za požarno varnost občine Radovljica, Iskri Otoči in Kemični tovarni Podnart ter SGP Gorenjcu. Slednji jim je priskočil na pomoč z opaži oziroma potrebno gradbeno opremo.

A. Žalar

Mitja Mladenovič, predsednik društva

Ciril Praprotnik skrbi, da ni nihče jejen in lačen...

Tudi najstarejši aktivni gasilec Franc Sitar ni kdaj ne manjka...

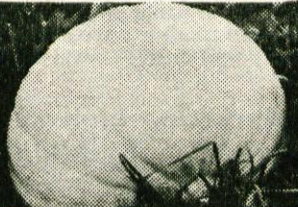

Franc Šmid je bil do sedaj pri vseh akcijah...

Vabimo vas na...

Gorenjski krompir

Grad pri Cerkljah, 11. septembra - Kaže, da pobuda Cirila Zupina iz Grada 14 pri Cerkljah v kranjski občini ni bila zanimiva samo za nas, saj se je po objavi v Gorenjskem glasu minuli petek iz okoliških krajev pod Krvavcem že oglašilo šest pridelovalcev gorenjskega krompirja. Sodelovanje, da bi v nedeljo, 17. septembra, pri Cirilu v Gradu morda dobili najbolj debel ali najbolj po rasti ne navaden gorenjski krompir, pa so že napovedali tudi iz drugih krajev. Če ste spregledali zapis na četrti strani v petkovem Gorenjskem glasu, potem še enkrat povejmo, da

Ciril je bil na tekmovanju za najdebeljšo in najdaljšo slovensko bučo že dvakrat tretji in enkrat drugi.

Ciril, ki je znan po svojem vrtu in osvojitvi drugega in tretjega mesta med slovenskimi pridelovalci buč, predlaga, da bi zdaj, ko se orje krompir, morda našli pri predelovalcih najdebeljši ali najbolj zanimiv gorenjski krompir. Ciril celo razmišlja, da bi na ta način lahko prišli v knjigo rekordov. Sicer pa se mu je ideja porodila, ko je prebral revijo Moj mali svet in v osmi številki na drugi strani bral o Rekordih. Vabimo vas torej, da sodelujete in do vključno 17. septembra, pošljete oziroma prinesete Cirilu Zupinu, Okrepčevalnica na vasi, Grad 14, pošta Cerklje na Gorenjskem zanimive primerke letošnjega krompirja. Zanimivo in veselo bo, pa tudi nagrade bodo....

A. Ž.

Po Kranju, Trzinu, Radovljici, Jesenicah ima danes besedo Škofja Loka

KDAJ PRIDEJO DEBELE KRAVE?

"Kultura je na psu, pes je na cesti, cesta pa je zaprta," nam je s kratko mislijo označil svoje videnje današnjih kulturnih stremeljenj Andrej Pavlovec, kustos in hkrati v. d. ravnatelj Loških muzejev. Čeprav smo kot izhodišče pogovora vzeli petdesetletnico muzeja v Škofji Loki, se besede razumejo tudi veliko širše...

Okrog obletnice so ponavadi čas za oceno preteklega dela, skratka pogled v (ne)storjeno? "V današnjih časih je že tako, da si tudi ob takšnih obletnicah, kot je naša, ne moreš privoščiti vsega tistega, kar bi bilo v normalnih pogojih povsem vsakdanje. V času neviht namreč tudi ni bilo pričakovati, da bi bila lahko petdesetletnica Loškega muzeja izvzeta."

Verjetno imate kljub vsemu nekaj konkretnih akcij, na katere lahko v tem času nedvoumno pokažete?

"Eden od projektov, kot se danes moderno reče, je posebna knjižica - Vodnik po zbirkah Loškega muzeja. V okroglem stolpu urejamo tako imenovano pedagoško delavnico. Vsem obiskovalcem želimo namreč pred obiskom posameznih grajskih prostorov preko sodobnih avdiovizualnih sredstev posamezne eksponate predstaviti. Ena od, lahko bi rekel tudi večnih akcij, je preurejanje, renoviranje gradu in upamo, da bo končno le prišlo na vrsto tudi dvorišče. Začeli smo obnavljati Škoparjevo hišo, pripravljamo prostor za arheološko zbirko..."

Ker vem, da tudi vam kronično primanjkuje denarja - mar ne bi veljalo enostavno zapreti vrat in obesiti listek "zaprto"?

"Če vas prav razumem, imate v mislih predvideni vseslovenski kulturni bojkot. Sam sem izrecno proti. Vsi namreč že dobro vedo to, kar naj bi jim ponovno povedali in tako ne vidim nobenih novih, kvalitativnih rezultatov, ki bi jih lahko prinesla stavka. Razen naključnih obiskovalcev prav briga

koga, če zapremo naša muzejska vrata. Mi nismo zdravstvo ali železnica..."

In kdaj bo potem po vašem končno kultura postala tisto, kar naj bi bila?

"Že pred leti sem govoril, da za sedmimi suhimi kravami pride sedem debelih. Teh pa ni in ni, še suhe kar naprej hujšajo."

S tem ste se hote ali ne hote posredno dotaknili tudi sedanje načina financiranja kulture?

Loški muzej ima svoje prostore v škofjeloškem gradu, ki je doživel po odkupu Uršulink, leta 1890, temeljito obnovo. Kot lahko preberemo v brošurici ob 50 - letnici muzeja, je grad prevzela škofjeloška občina v upravljanje leta 1959, ko muzejska zbirka (zgodovinska, kulturnozgodovinska, umetnostna, etnološka in prirodoslovna) tudi dobi svoje stalne prostore na gradu.

"Načelo, da se financirajo programi, je bilo v slepi ulici že na samem začetku. Ko se namreč potrdi letni finančni program, vam sisovski žakelj izplača denar in to praktično ne glede na to, kaj ste potem tudi v resnici naredili. V neki prihodnosti bo lahko prišlo na našem področju tudi do tega, da bosta v muzeju le čistilka in vratar, ki bo hkrati tudi pobiralec vstopnine in se bosta poskušala sama živeti."

Mar ni v tem le preveč pesimizma?

Andrej Pavlovec, kustos in v. d. ravnatelj Loškega muzeja

V grajski stavbi poleg uprave Loškega muzeja domuje tudi občinska Zveza kulturnih organizacij, v grajski sklop pa sodi tudi posebna galerija, v kateri do 13. septembra razstavlja svoje fotografije Jaro Mišičević, potem pa bo svojo razstavo pripravilo domače filatelistično društvo.

"V neki meri mogoče res, vendar moram hkrati le poudariti, da sem sicer optimist. Imaš neko stalno upanje, da stvari

kljub vsemu počasi le capljajo naprej."

V poletnem času smo se pogovarjali z različnimi kulturnimi delavci v posameznih gorenjskih občinah in klepet z vami, ki ob muzeju predstavljate tudi del škofjeloške kulture, naše pogovore na svoj način zaokrožuje. Kakšen je vaš pogled na znotraj regijsko kulturno sodelovanje?

"Ocenjujem, da je bilo v šestdesetih letih sodelovanje veliko boljše. Ko pa so se pojavile kulturne skupnosti, nikakor nismo mogli več kvalitetno priti skupaj. Nekaj projektov je bilo sicer izpeljanih, ampak vsak je šel potem bolj ali manj na svoje. Politike občinskih

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše se predstavlja akademski slikar Daniel Demšar, v kletnih prostorih pa so na ogled barvne fotografije Jožeta Zaplotnika.

V Mestni hiši si lahko ogledate razstavo Gorenjski kraji in ljudje v fotografiji IV. (obdobje po drugi svetovni vojni). Razstave se počasi iztekajo.

V galeriji Kavka pa si lahko ogledate že njihovo 69. zaporedno prodajno razstavo. Svoja dela razstavlja slikar Matevž Škofca.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je v pripravi nova razstava. V razstavnem salonu Dolik razstavlja svoja dela slikar Branko Čušin, član Dolika.

RADOVLJICA - V galeriji Šivčeve hiše razstavlja akademski kipar Janez Lenassi. Preko ceste, v fotogaleriji Pasaža v graščini je možnost ogleda fotografij Jare Mišičevića iz FK Trzin na temo "Kraške diagonale".

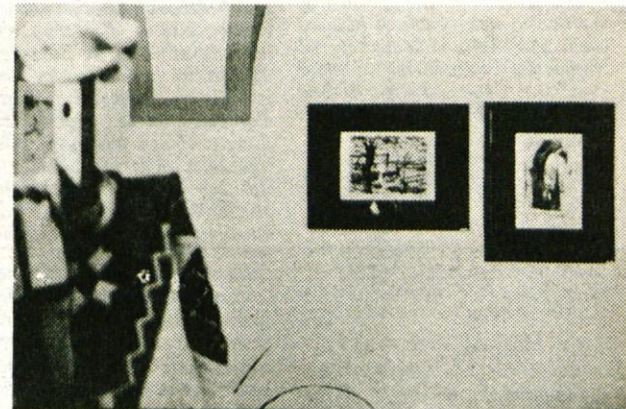
V prostorih SO Radovljica razstavlja akademski slikar Polde Oblak.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Ivana Groharja na Mestnem trgu razstavlja grafike študentje Akademije za likovno umetnost iz Ljubljane.

TRZIN - V Kurnikovi hiši so na ogled dela, nastala na tradicionalnem Ex tempore, ki se vsako leto pripravlja ob šušarski nedelji.

BLED - V galeriji Mozaik (Almira grad Grimšče) razstavlja ob stalni Žerkovi razstavi tudi nestor slovenskih likovnih umetnikov Božidar Jakac. Njegove grafike si lahko ogledate do 15. septembra.

KAMNIK - V razstavišču Veronika je na ogled retrospektivna razstava risb in akvarelov Bogdana Potnika z naslovom Kronika življenjske radosti, ki bo odprta do 17. septembra.

V prenovljenem gradu Grimšče (Almira Radovljica) si lahko poleg stalne Žerkove razstave ogledate tudi grafike Božidarja Jakca. (V. B.) Foto: G. Šinik

Drobnogled likovne kritike

TEMATSKA USMERJENOST

V jeseniškem Doliku razstavlja slikar Branko Čušin

Skoraj ne poznamo dobe, ki bi v našo naravno in kulturno dediščino vnesla toliko sprememb in razdejanj kot je naša. Mnogi brezobzirni posegi v naravo so nemalokrat porušili najbolj prizanesljive predstave o kulturni krajini. Še huje kot naravni ambianti je prizadeta naša naselbinska in arhitekturna dediščina. Družbene spremembe in velikokrat nenačrtna gradbena dejavnost po vojni so še posebej močno vplivale na podobo našega podeželja. Sodoben način življenja z vsemi tehničnimi in ostalimi novostmi je zajel najbolj oddaljeno vas. Miselnost, da je vse staro odvečno in neprimerno je povzročila, da smo začeli izgubljati mnoge najbolj značilne attribute slovenske pokrajine: poleg od podnebnih razmer in razpoložljivega stavbnega gradiva močno odvisne podobe kmečkih domov, tudi značilno gospodarsko arhitekturo kot so na primer: hlevi in podi, kašče, leseni kozolci vseh vrst, seniki, planinske stajne in stanovi, mlini, žage in kovačije in nekdaj tako številna in oblikovno raznolika znamenja ob cestah in poljskih poteh.

Zaradi uvidenosti posameznih lastnikov, posredovanj spomeniškovarstvene službe pa tudi nekaterih slikarjev kot so na Gorenjskem Rudolf Arh, Tone Tomazin, v zadnjih letih Branko Čušin in drugi, se je določeno število teh spomenikov vendarle ohranilo, če ne na kraju samem pa vsaj v podobi.

Značilnost Čušinovega slikarstva je njegova tematska usmerjenost. Pred leti je začel načrtno upodabljati čebelnjake in pripravil vrsto uspešnih edicij in razstav. Na eni od njih je prejel povabilo za realizacijo podobne naloge tudi na Južnem Tirolskem.

Letos se je Branko Čušin vse leto ukvarjal s slikanjem starih lesenih ograj in plotov, ne samo na področju Gorenjske, temveč vse Slovenije. Ta opus, ki je nastajal vse leto, ni pomemben samo zaradi svoje dokumentarne vsebine, temveč tudi zaradi nesporne likovne kvalitete. Lahko trdimo, da predstavlja slikarjevo najboljše ciklično delo. Branko Čušin je v vse do danes skoraj neopaznih drobnih arhitekturnih spomenikov, kakršni so prav na razstavi prikazani leseni plotovi, dojel njihovo notranje življenje, njihov objektivni in simbolični pomen, lepoto, dinamiko in raznolikost gradnje in jo v kvalitetni risbi z ogledom predstavil gledalcu.

V nasprotju z običajnim dokumentarnim pristopom k slikarskemu objektu postavlja Branko Čušin svoje spomenike v ambient močno poudarjenih prostorskih razsežnostih. V njem izgubljajo naslikani objekti odvečno težo in se preminjajo v likovno telo, v katerem se utelešuje ustvarjalna moč ljudskega oblikovalca.

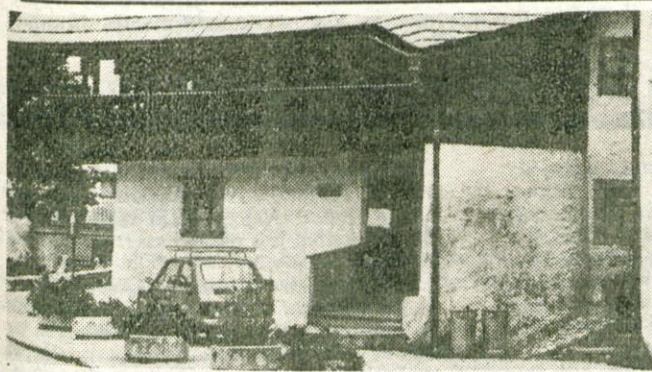
Cene Avguštin

ureja VINE BEŠTER

Gorenjske galerije — 6. del

KURNIKOVA HIŠA

Nov prispevek v seznam domačih galerijskih prostorov. Piše Jože Šter.

Etnografski spomenik KURNIKOVA HIŠA v Trzinu je s kulturnim utripom mesta že od nekdaj tesno povezana. Ljudski pesnik Vojteh Kurnik (1826-1886), sicer kolar po poklicu je znal združiti krog sebe še druge pesnike in zbiratelje ljudskega izročila, njegova nečakinja Marija Kurnikova je prejkone po stricu podedovala pesniško in igralsko žilico; pred smrtjo 1967. leta je hišo zapustila muzeju. Le-ta je skupaj s spomeniškim varstvom iz Kranja leta 1972 hišo docela obnovil in uredil kot etnografski muzej. V zgornjih prostorih je nekaj časa »domoval« gasilski mzej, s letom 1977 pa je v krogu mladih kulturnih zanesenjakov »Skupina 77« dozorela ideja — spremeniti gornji prostor v galerijski razstveni prostor — izredno frekventna lega ob kinu, pod drsališčem in ne nazadnje pod glavno župno cerkvijo, priljubljenost in domačnost objekta in ne nazadnje še spodnja »hiša«, ki se ob otvoritvah s svojo zakurjeno kmečko pečjo in »bohkovim« kotom izkaže za izredno primeren prostor za zaključek kulturnega večera ob pesmi in besedi.

V dvanajstih letih je bilo v Galeriji Kurnikova hiša blizu 100 razstav, ki jih je videlo čez 50.000 obiskovalcev. Mnogi slikarji samorastniki iz Trzina so tu prvič samostojno razstavljali, ob teh se kopica iz drugih krajev in tudi iz zamejstva. Tu je tudi vsa po letna razstava »gregorčkov«, lučk, ki gredo na gregorjevo po vodi, tu je že šesto leto zapored razstavljena bera tržiškega EX-tempora.

V razstavnih sezonah leta 1988 je bilo v Kurnikovi hiši sedem razstav, ki si jih je ogledalo 3363 obiskovalcev. O profilu obiskovalcev pa najbolje govori naslednji pripteljač: Pred leti sta se na razstavi slik iz slame Ivana Lausgerja na stopnicah v galerijo srečali skupina, ki jo je peljal na ogled tržiški župnik in gostje, ki jih je z razstave peljal tedanji sekretar partije. Kdo se je komu umaknil, se pa ne ve več...

Naše razmišljanje

KULTURNI ŠTRAJK

Kakorkoli že obračamo aktualne razmere na področju slovenske kulture vedno znova pridemo nazaj na začetek. Izhodišni položaj, ki ga tudi kulturi v tej državi več ali manj izključno postavlja obstoječi politični sistem, pravzaprav predvsem anomalije in otročje ironični poskusi, je, kot vedo povedati že naključni obiskovalci, postal prav sarkastična farsa.

Če je bil še včeraj štrajk v naši varianti socializma nekaj hudo grešnega, postaja danes vse bolj realnost. In to ne zgolj v dejavnostih, ki nekako ohranjajo eksistenčni minimum fizičnega preživetja pač pa tudi na področjih, kot je kultura. Ne mislim ponavljati vrabčevskih zgodbic o kulturi kot porabi, zgodbic, ki so se na žalost skozi puhlo filozofijo še puhlejših avtorjev vsidrale v glavo marsikaterega davkoplačevalca.

Kaj vse je pretekla (sedanja) oblast, ki mora, pa to hotela ali ne, priznati svoj del krivde in nikoli izsanjane sanje, storila tudi na različnih vejah kulture, se povsem šolsko kaže tudi na Gorenjskem. Ob vsem tem je polpretekla in obstoječa kulturna politika uspeła dodobra zazidati občinske ločnice in na tak način, ob svetlih izjemah, raztrgati ne samo večje sodelovanje pač pa tudi višjo kvaliteto.

Ob gospodarskem, moralnem, političnem in kdove še kakšnem kolapsu zatorej ni prav nič čudnega, če želi ob vsakodnevni štrajkih svojo besedo slišati tudi kultura. Resnici na ljubo sicer velja zapisati, da so mnenja o predvideni splošni stavki delavcev v slovenski kulturi, deljena, a vendar že sama misel ponuja obilico krožnih razmišljanj - kaj pridobiš, kaj izgubiš, kdo pridobi, kdo izgubi...

Res je vprašanje, kako v splošnem razpadu obstoječega političnogospodarskega sistema poiskati svoj prav še za kulturo, vendar je potrebno po drugi strani pač enkrat nedvoumno povedati, da je igrice dovolj. Spodaj podpisani namreč menim, da bi glede na, tudi v Gorenjskem glasu večkrat opisane razmere, do splošnega slovenskega kulturnega štrajka moralo priti. Pred tem pa bi nujno veljalo ne samo urediti lastne vrste, pač pa predvsem tako radikalizirati kot konkretnije osmisliti štrajške zahteve in njihovo realno uresničitveno možnost - politika kot umetnost možnega.

Vine Bešter

Linhartovo praznovanje

SLIKARSKA KOLONIJA

Iz uprave Muzejev radovljiške občine smo dobili obvestilo, da se želi tudi galerija Šivčeva hiša intenzivno vključiti v praznovanje 200. obletnice uprizoritve Linhartove Micke. V septembrskih dneh nameravajo realizirati tridnevno likovno kolonijo s petimi slikarji, med njimi tudi koroškega Slovenca, s čimer želijo poudariti Linhartovo širino.

Celoten projekt nameravajo ob ustreznih odmevih razširiti tudi v posebno razstavo, razmišljajo pa tudi o možnostih, da bi nekaj motivov lahko natisnili na razglednice.

PREJELI SMO

UDELEŽENCEM 9.
VRHA NEUVRŠČENIH
V BEOGRADU,
PRESEDNIKU 9.
VRHA NEUVRŠČENIH
IN PRESEDNIKU
PRESEDSTVA SFRJ,
DOKTORJU JANEZU
DRNOVŠKU

Spoštovani!

Jugoslovanska skupina za Amnesty International, ki si že nekaj časa prizadeva aktivno poseči v varovanje človekovih pravic in svoboščin po vsem svetu, za priznanje pravice do svobode mišljenja, govora, združevanja, za priznanje pravice do življenja in varnosti, za priznanje ugovora vesti kot temeljne, osnovne in najbolj intimne pravice slehernega človeka, z vsem srcem pozdravlja 9. vrh neuvrščenih v Beogradu kot upanje, da bodo pred osemindvajsetimi leti proklamirana načela neuvrščenosti končno zaživela v svetu, ki se ne boji več blokavske razdelitve, ampak predvsem in v prvi vrsti osebne ogroženosti in teptanja lastnih svoboščin.

Leta 1961 je gibanje Neuvrščenih pomenilo neprecenljiv korak na poti k varnemu življenju, sožitju in enakopravnosti, danes pa se nam žal vsem skupaj vedno bolj dozdeva, da je bil korak morda pravilen, pot pa zgrešena.

Ce odmislimo vse razvoje, gospodarske, ekološke in druge vidike gibanja, ki pač po definiciji ne sodijo v naše področje varovanja človekovih pravic, moramo ugotoviti, da gibanje v tem pogledu še vedno caplja nekje na koncu sodobne človeške skupnosti.

Človekovih pravic si ne moremo zamisliti brez priznavanja osnovne pravice, pravice do življenja. Je morda naključje ali pa skupna točka, da je v kar petindvajsetih (95) državah članicah gibanja Neuvrščenih smrtne kazni zapisane v zakone in v več kot polovici le-teh tudi redno uporabljene? Naključje ali dedščina držav članic, ki se zavoljo revolucij, osvoboditve izpod klešč imperializma, regionalnih vojn in notranjih spopadov - travmatičnih sledov bližnje preteklosti in tudi sedanjosti - še vedno bojijo - lastnih državljanov?

Neizpodbitno dejstvo je, da obstoj smrtnih kazni ni le način povračila zločinom, temveč v prvi vrsti priložnost odstranitve drugače mislečih - in še posebej odstranitve nedolžnih. Kakršnikoli so že razlogi za smrtne kazni, kakršnekoli argumente in opravičila naštevajo njeni zagovorniki, ostaja jasno, da je smrtna kazen nepopravljiva in dokončna. In neredko izrečena po krivem.

Zato v imenu organizacije Amnesty International, ki se vse od ustanovitve bori za brezpo- gojno ukinitve smrtnih kazni, vse države udeležence 9. vrha neuvrščenih pozivamo, naj pravico do življenja in s tem popolno odpravo smrtnih kazni zapišejo v svoje sklepne dokumente kot obvezujoč dogovor za vse države podpisnice. Odvečno je poudarjanje grožnje imperializma, dokler ljudje živijo v strahu pred gro- žnjami lastnih vlad.

Obenem vas pozivamo, da zagotovite človekovim pravicam v svojih državah popolno in učinkovito zaščito. Človeška skupnost ne more in ne bo sprejela dejstva, da ljudi po vsem svetu - in tudi ali predvsem v državah članicah gibanja - zapirajo zaradi nenasilnega izražanja, mišljenja, verovanja, združevanja; zaradi barve kože, jezika, etničnega porekla; jim odrekajo poštno sojenje; jih mučijo in ubijajo.

Ob tej priložnosti naj posebej poudarimo osrednjo temo letošnjega svetovnega tedna Amnesty International - otroke. V enajstih primerih zlorabljanja človekovih pravic Amnesty International svetovno javnost poziva, naj se zavzame za te in druge zlorabljenе otroke. Abderahmane Tchere in Dari Tchere iz Čada, Matthew Anu iz Nigerije, Sergio Huamancusi Ramos iz Perua, Kayathiri Vito Sangaralingam iz Šri Lanke, Mehdi Hussein Zaid, Abbas 'Atiya Hassan, Hassan 'Al Hussein, Salman 'Atiya Salman in Fadhel Hassan Fateel iz Bahreina, na stotine izginulih otrok v Iraku ter Nafise Zendeli, Valdesa Fejzullai, Dashmir Osmani in Nuredin Aliu iz Jugoslavije so imena, ki bi morala postati na tem vrhu znana vsem udeležencem.

V upanju, da boste zavoljo zvestobe načelom neuvrščenih, zavoljo odgovornosti do lastnih državljanov ter zavoljo lastne vesti ta apel prebrali in upoštevali,

vas pristrčno pozdravljamo in vam želimo uspešno hojo po poti, ki jo bomo vsaj enkrat določili mi vsi.

Za Skupino za
Amnesty International
Suzana Dewa

NE VERJEMITE
JIM!

Ker septembrski dnevi pomenijo konec počitnic tudi za vse tiste, ki si izmišljajo nove načine organiziranja kmetov in pripravljajo za kmetijske zadruge reorganizacije različnih vrst, vse kmete ponovno opozarjamo, da naj nikakor ne nasedajo njihovi lht. Vsaka lhta v tej smeri je neupravičena in lahko celo škodljiva, dokler ni pripravljen nov zakon o združništvu ter prav tako ne zakon o gozdovih. Ni namreč res, da bi nov Zakon o podjetjih obvezoval tudi kmetijske in gozdarske Temeljne organizacije kooperantov (TOK), da spremeni svoj status (podobno kot TOZD-i) prej, kot bo nared in tudi sprejel zakon o združništvu in gozdovih.

Nesprejemljivi in nevarni so tudi poskusi prehajanja zadrževanja v t.i. višje oblike združevanja - delniške družbe, v katerih zadruga lahko niti ne bo več zadruga. Tudi skupščinska Komisija za sistemsko vprašanje je bila mnenja, da je potrebno z reorganizacijami v kmetijstvu in gozdarstvu počakati do sprejetja novih zakonov.

Kmetije - ne pristajamo več na to, da bi nam še kdorkoli vsiljeval oblike, po katerih naj delamo in se organiziramo. Ne zavračamo celotnega tistega, kar smo si že izborili. Imeti moramo torej najprej celovito zakonodajo - se pravi tudi zakon o združništvu in gozdarstvu - potem pa se bomo šele lahko POLNOVREDNO odločali, kako se bomo organizirali in v kakšne »višje oblike« se bomo združevali. Dotlej pa res ni nobene potrebe, da bi delavski sveti ali referendum sprejemali kakršnekoli odločitve ZA.

Seveda nismo proti spremembam, celo zahtevamo jih - naj bo to pisanje hkrati apel vsem, ki pripravljajo nove zakone o združništvu in gozdarstvu, da delo opravijo hitro in strokovno, tako da bodo razmere jasne in se ne bo več dalo s kmeti in tudi drugimi igrati (napol) slepe miši.

Slovenska kmečka zveza
predsednik Ivan Oman
Zveza slovenske kmečke mladine
predsednik Marjan Podobnik

SLOVENSKA
CENOVNA
POLITIKA

V letu 1986 se je začela akcija za višje cene izdelkov slovenske industrije na jugoslovanskem trgu. V ta namen so bila sklicana tudi posvetovanja slovenskih voditeljev z vodilnimi gospodarstveniki iz občin in podjetij, pobudnik pa je bila slovenska vlada in gospodarska zbornica. Tako je bila dogovorjena strategija bodoče slovenske cenovne politike, ki so jo podprli slovenski vodilni politiki.

Najprej so se podražile osnovne življenske potrebščine, katerih cene niso bile maksimirane. Republiški komite za trg in cene je s svojim posredovanjem odigral odločilno vlogo; nič lažjega, kot v neizpolnjenih pogojih odobriti višje cene tistim, ki to zahtevajo, ker bodo potrošniki tako ali drugače zahtevali nadomestilo. Posebno kruh se je v tistem času hitro in neupravičeno podražil. Avgusta 1987 je morala posredovati celo zvezna vlada, ki je predlagala za tedaj še upravičeno ceno belega kruha na 500 din/kg, naša maloprodajna pa je bila že 1300 din. Seveda intervencija ni bila uspešna, ker ni bila v skladu s slovensko cenovno usmeritvijo, zato je obveljala cena, ki jo je že odobrila Komite.

Lanske jeseni je isti organ že čez noč podražil slovensko ozimnico s svojo cenovno napovedjo za krompir, čebulo in jabolka. Odkupna cena krompirja je bila za pridelovalce celo 3 krat višja pri pšenici, nabavna cena za potrošnike pa višja kot enaka količina paprike, pripeljane iz Vojvodine ali Kosova.

Podražitve osnovnih življenskih potrebščin so sprožile veržno reakcijo podražitev. Zahtevam delavcev za zvišanje osebnih dohodkov so sledile podražitve njihovih izdelkov itd. Nekatera podjetja so se temu še nekaj časa upirala, ker so se soočila z močnejšo konkurenco, množično stavkovno gibanje pa jih je končno v to prisililo. Mnogi so stavkali namreč zato, ker so spoznali, da tako lažje in hitreje pridejo do večjega dohodka, ker so pri razreševanju stavk slovenski voditelji ravnali pasivno in inflatorno z namenom, da bi se izognili socialnim nemirum. S tem so le gasili požare, reševali pa so odlagali oziroma jo nalagali naslednikom in mlajši generaciji.

V dobrem letu je bil cilj dosežen: življenski stroški v Sloveniji so se v primerjavi z drugimi republikami povečali 100 odstotkov in več, zato so morali biti

temu primerni tudi osebni dohodki in cene izdelkov. Toda politiki in gospodarstvo iz drugih republik so nasprotovali enostranskemu zvišanju cen in so ga okvalificirali za gospodarsko izkoriščanje, naši pa so to upravičevali z višjimi stroški, pri tem pa zamolčali, zakaj so se le-ti tako povečali. Predsednik slovenske vlade je v intervjuju na TV na postavljeno vprašanje odgovoril: »Višje cene izdelkov so zaradi višjih stroškov, zato bo vsak, ki bo hotel imeti naš izdelek moral zanj plačati toliko kot stane.«

Zavzemanje slovenskih delegatov v zveznih telesih za tržno gospodarstvo in očitki bivši zvezni vladi za neuspešnost pri obvladovanju inflacije je bila očitno le propagandna gesta, saj je imela inflacija svoj izvor in največji razmah prav v Sloveniji, in sicer z ukrepi pooblaščenega organa slovenske vlade in podpore vodilnih politikov.

Tudi v zadnjem obdobju po sprostitvi večine cen ni zaslediti, da bi se slovenska vlada in politiki konkretno zavzemali za zmanjšanje rasti cen, kar bi od njih upravičeno pričakovali. Neprizadeti potrjuje tudi akcija zvezne vlade s prodajo iz zveznih rezerv, ki se je v Sloveniji prav tako izjalovila. Zato je slovenska javnost izgubila zaupanje do uradne kakor tudi alternativne politike. Možnosti za povrnitev zaupanja so sicer še, za tiste, ki jim je do tega in poznaio razmerje in stisko ljudi. Političnim intrigam večina več ne naseda, bolj jih zanima, kako bodo preživeli, kot pa nenehne razprtije med voditelji. Sprašujemo se, zakaj morajo po cenejši toaletni papir, pralni stroj in druge izdelke, ki so bili izdelani pri nas, v Avstrijo? V Italijo in Avstrijo morajo po cenejši krompir, čebu-

lo in razno sadje, kar ti deželi tudi uvažata, pri tem pa zaslužijo predvsem trgovci, blago pa je večših tudi večkrat carinjeno.

Zaradi previsokih cen je veliko blaga in izdelkov naše industrije postalo za domače potrošnike nedosegljivih, zato jih morajo izvažati. Na tuje trge pa to blago prodajajo po polovičnih cenah, da bi ostali konkurenčni, razliko pa prištevajo domačemu kupcu. Prav imajo tudi gospodarstveniki in arbitražna sodišča, ki takšno prodajo razglašajo za dumping in jo preganjajo, vendar še veliko premalo. To je tudi dokaz za trditve v prejšnjem pismu, ko sem omenil naše zakone, ki so vedno v škodo potrošnika.

Ali bi bilo težko k nam privabiti podjetje iz Vojvodine, ki bi lahko s ceno kruha konkuriralo našim žitopredelovalnim monopolom? Primer Jugošpeda iz Koprke kaže, da raje podpiramo dvomljive zahteve delavcev, kot bi trpeli v svoji sredini tujo firmo, še posebej če je to srbska. Naši novinarji in javna občila so postali nezmotljivi razsodniki v sporih ter strastni zagovorniki človekovih pravic doma in v svetu, v čemer z zahodnimi kolegi zadnji čas celo tekmujejo za višje »fis točke«.

Našel sem samo nekaj primerov, izdelkov, ki so pri nas predragi, popolnoma pregled bi lahko naredili prizadevnejši voditelji, ki bi obenem poiskali ali predlagali potrebne rešitve ali ukrepe; tako bi pomagali potrošnikom, kakor tudi zvezni vladi pri obvladovanju inflacije in premagovanju krize. V naslednjem pismu bom pisal o posledicah slovenske cenovne politike.

Tržič, 23. 8. 1989

Rakovec Stane
Slap 23, Tržič

HOTEL
JELOVICA
BLED

C. SVOBODE 5
64260 BLED
SLOVENIJA/JUGOSLAVIJA

HTP BLED
TOZD HOTEL JELOVICA

razpolaga v glavni zgradbi hotela s poslovnim prostorom v izmeri 55,36 m². Tega namerava oddati v najem po dogovoru in sicer najboljšemu ponudniku. Lokal je namenjen dejavnosti ženskega in moškega frizerskega salona. Poslovne prostore je potrebno adaptirati. Zainteresirani kandidati naj svoje ponudbe posredujejo na naslov HTP Bled, TOZD Hotel Jelovica Bled, C. svobode 5 oziroma se lahko osebno zgledajo v tajništvo, kjer bodo prejeli dodatne informacije. Vse ostale informacije dajemo tudi po tel. št. 77-267.

Rok prijave 15 dni

Franc Puhar - Aci

Kranjske zgodbe skozi
stoletja

SLOVENSKI NAPISI

Cestni odbor je sklenil, da se zamenjajo cestni napisi. Končno bo popotnik vedel, da je na Slovenskem. V Cerkljah so navdušeni, da ne bo več napisa »Weg nach Stermol«. Tudi iz občinskih uradov naj zginijo nemško-slovenski napisi. Zamenjava napisov se je začela v Kranju. Vendar je c. kr. okrajno glavarstvo to preprečilo, češ da je proti veljavnim zakonskim predpisom. Začelo pa se je le. Tako je pisalo v »Gorenjcu« dne 23. decembra 1905.

— Leto 1906 —
SOKOLSKO DRUŠTVO
OŽIVELO

Dne 6. maja 1906 je Sokolsko društvo v Kranju praznovalo 10. obletnico delovanja. Začele so se priprave na Sokolski zlet, ki bo jeseni v Brežicah. Prišli bodo Sokoli iz vse Slovenije ter bratje Hrvatje in Srbi - sinovi Sokola. Za te shod je že slišati protinemško geslo Sokolov, ki je: V pesti je sila V srcu odločnost V mislih domovina.

»NAZDAR!«

ŽELEZNICA V
NEMŠKIH ROKAH

Za šefe železniških postaj so postavljeni samo Nemci. Obnašajo se skrajno oholo. Nekaj obrtnik je iz Gorice hotel poslati v Kranj zavoj blaga. Uradnik na železniški postaji je prečrtal naslov Kranj in napisal Krainburg. Prinašalca pa je osorno dejal: Državna železnica ne pozna slovenskih imen, slovenski jezik pa je neumnost. Začel se je boj z Dunajem, da se na železniških postajah tostran Karavank uvedejo dvojezični napisi.

ZA VARNOST
PROMETA

Mestno županstvo razglašja, da kolesarji po mestu ogrožajo javno varnost pešcev. Občinska uprava je že avgusta 1904 prepovedala vožnjo s kolesom po glavnem trgu in ulicah. Razmere pa se slabšajo in kolesarjev je vedno več. Prestopke bo treba strožje kaznovati. Kaj bi storili na županstvu, če bi po mestu divjali otroci na mopedih, kot je to danes?

ŽELEZNICA
KRANJ-TRŽIČ

Koncesijo za gradnjo železnice Kranj-Tržič so dobili: Karel baron Born, Andrej Gassner in Karel Mally. Država je udeležena le kot garant. Gradnja mora biti končana v dveh letih. Zopet je propadla pobuda Kranja, kjer so predlagali, da bi bila železniška postaja na Zlatem polju. Tako bi se povezala z zamišljeno železnico Kranj-Kamnik-Celje.

TEDENSKI SEJMI

Tedenski sejmi v Kranju so vedno uspešni. Dne 1. oktobra so na sejmišče prignali kar 137 glav goveje živine, 12 telet, 123 kozlov in ovc, 39 prašičev in 163 hrvaških buš. Podobno je vsak teden. Za Kranj, ki je takrat štel 2.500 prebivalcev to ni malo. Škoda, da Hrvatje vedno priženejo le buše, ki pa ne sodi h goveji živini?

— Leto 1907 —

OBOROŽITEV MESTNE
POLICIJE

Policijski odsek občine ugotavlja, da so bili občinski redarji večkrat napadeni. Zato se naj jih oboroži s samokresi. Župan naj to zahteva od političnih oblasti na glavarstvu. Tako je bilo sklenjeno na seji občine 1. februarja 1907. Začne se graditi železnica Kranj - Tržič ter most čez Savo. Prišlo bo veliko tujih delavcev in je za varnost treba poskrbeti. Zato redarji morajo dobiti samokrese.

HITRO IN POCENI V
AMERIKO

Izseljevanje v Ameriko še vedno traja. Zato so podjetni organizatorji poskrbeli za red-

no pot čez veliko lužo. Tudi v »Gorenjcu« je bila 16. februarja 1907 objavljena reklama, kjer je pisalo: »Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki severnonemškega Loyda.

S cesarskim parnikom Kaiser Wilhelm II. iz Bremena v New York. Prekomorska vožnja traja le pet do šest dni. Natančen poduk in veljavne vozne listke za parnik dobite v Ljubljani pri Edvardu Tavčarju, Kolodvorska ul. 35. Odhod iz Ljubljane do Bremena z vlakom je vsak torek, četrtek in sobota.«

BREZ NARODNE
ZAVESTI

V »Gorenjcu« je bil 22. junija 1907 objavljen za tiste čase drzen, a zelo potreben članek, kjer avtor piše: Slovenci smo narod POTRPEŽLJIVČKOV. Na Kranjskem je vseh Nemcev komaj za en dober kurnik - pa se pustimo od te peščice komandirati, kakor po notah. Nemci bi morali hvaliti nebo in zemljo, da jih pustimo tukaj živeti v miru. To je sramota, do kdaj bomo taki? Bog nam pomagaj, ker si sami ne znamo.

Ta članek je zelo pozitivno odmeval v javnosti. V časopisju so se pojavili novi pozivi na dvig slovenske zavesti. Že oktobra 1907 je v istem glasilu objavljen jasen predlog, kaj je treba storiti. Takole piše: 1. Z vseh trgovin je treba sneti reklamne table v nemščini. 2. Kupujte le od takih trdk, ki imajo slovenske potnike. 3. Vsi poslovni dopisi morajo biti pisani samo v slovenščini. 4. Županstvo naj piše vse dopise v slovenščini. 5. V občevarstvu se poslužujte le svojega jezika.

Vabila za seje občinskega odbora so bila v Kranju dvojezična. Kaže, da so članki zalagali.

TA MESEC NA VRTU

Tudi z gladiolami je treba znati

Gomolje zgodnjih sort gladiol lahko že septembra izkoplje. Ni treba čakati tako dolgo, da bi nadzemni deli do kraja strohnili ali odmrli. Izkazalo se je namreč, da se boleznijo mnogo hitreje razvijajo na gomoljih, ki so v zemlji. Če gomolje kmalu izkoplje, to preprečimo ali pa vsaj zavremo. Seveda pa nas to ne sme zapeljati tako daleč, da bi jemali gomolje prezgodaj. Najugodnejši čas za pobiranje gomoljev gladiol spoznamo po koreninah. Kakor hitro prične prve korenine odmirati, že lahko gomolje pobere. Da to vidimo, moramo vzeti kak gomolj iz zemlje ali pa ga od strani odkopati. Odmrle korenine so znotraj rjave.

Gomolje gladiol izkopavamo s štihalnimi vilami. Štiharica za to ni primerna. Pri spravilu gomoljev pa moramo paziti, da gomoljev ne poškodujemo. Že najmanjše praske omogočajo boleznim, da se jih lotijo. Vsi ranjeni gomolji navadno čez zimo odmro, okužijo pa tudi zdrave. Prst, ki se drži korenin, previdno otrese.

Ko izkopavamo gomolje, porežemo nadzemne dele gladiol 10 cm nad gomolji. Če jih odlomimo pri dnu, poškodujemo gomolj. Odrezane dele moramo takoj sežgati. Na njih so ponavadi zmeraj škodljivci in bolezni, ki prezimijo v zemlji ali pa se preselijo na gomolje. Slednje velja zlasti za gladiolni trips. Ta ne prezimi samo na gomoljih, temveč se razširi tudi po štrambi, v kateri so gomolji.

Izkopane gomolje gladiol moramo v resnično zračnem in suhem prostoru najprej dobro posušiti. Da gomolji ne trohijo, razporedimo posode z njim stopničasto. Na vsaki stopnici smeta biti največ dve plasti. Dokler niso suhi, jih moramo vsak dan obratiti.

Zarodne gomoljčke gladiol razvrstimo po sortah, sicer se nam sortiment kmalu enostransko spremeni. Kdor torej ne pazi, naj se ne čudi, če ima po več letih ene sorte veliko, druge pa malo. To se dogaja predvsem tistim, ki jemljejo za množenje samo debelejša zarodne gomoljčke. Znano je namreč, da delajo nekatere sorte mnogo velikih gomoljev, druge pa malo majhnih.

Prav tako kot velike gomolje, moramo tudi zarodne gomoljčke najprej dobro posušiti, šele potem jih prenesemo v šrambo. Zarodnih gomoljčkov pa ne smemo posušiti tako močno kakor velike, sicer otrdijo, spomladi pa slabo in predvsem neenakomerno odganjajo. Na eno polico ali v en zabojček lahko naložimo 6 cm debelo plast zarodnih gomoljev. Potem pa jih moramo vsak dan z rokami premešati, da se enakomerno sušijo.

POSKUSIMO ŠE ME

Zapečeni makaroni

300 g makaronov, sol, 1/2 čebule, 1 strok česna (po želji), olivno olje, 6 trdih paradižnikov, origano, rožmarin, 150 g sira in 100 g oliv.

Makarone 8 minut kuhamo v osoljeni vodi, jih odcedimo in speremo. Medtem na olju zarumenimo sesekljano čebulo in česen, dodamo pretlačene zrele paradižnike ali paradižnikovo mezo in zalijemo z malo vode, da dobimo omako. Omako začnimo z rožmarinom in origanom in jo zamešamo med makarone. Makarone nato stresemo v naoljen pekač, jih obložimo z rezinami sira in trdih paradižnikov ter z olivami, pokapamo z olivnim oljem in zapečemo v pečici.

MODA

Lepe za popoldan, večer

Svile prevladujejo v elegantni modi to poletje in se podaljšujejo tudi v jesen. Svila je tokrat težja, kompaktnjša. Tudi pri nas se že dobijo materiali, ki imajo enotno osnovno barvo, enobarvni in z vzorcem, tako da lahko kombiniramo podobno, kot je naš model na sliki. Krilo naj bo iz enobarvne, v poljubnem vzorcu dezerirane svile, jopica pa vzorčasta. Cvetovi so to jesen silno modni. Naš model je v nežni barvi bele kakaa cvetovi so beli s sivno-črnimi listi. Bluza je prav tako svilen, iz kompaktnjšega materiala, rokavi pa kratki, kimono. Krilo naj stisne pas. Ne pozabimo na nakit. K tako elegantni obleki si nadenimo najboljše: k našemu pristoja zlato, čeprav ne pravo. Torbica je bela, prav tako tudi čevlji.

Paprike, polnjene s kašo in jajčevci

Potrebujemo 8 paprik, za nadev pa 1 skodelico kuhane prosene kaše, 1 žlico masla, 1 do 2 jajčevca, 2 paradižnika, 1 strok česna, nekaj listov blitve, sol, poper, šatraj, peteršilj.

Sesekljan česen, jajčevce, olupljen in narezan paradižnik ter blitvo dušimo na maslu, nato zmešamo s kuhano kašo in dodamo sveže sesekljane dišavnice. Paprikam odrežemo vrh en centimeter pod pecljem tako, da se pokrovček še malo drži. Odstranimo pečke in paprike napolnimo.

Pripravimo paradižnikovo omako z žajbljem. Paprike naložimo v kozico, zalivamo s pripravljeno omako in kuhamo 20 minut. Paradižnikova omaka z žajbljem: 4 paradižniki, 3 žlice olivnega olja, nekaj svežih žajbljevih listov, lovorov list, rožmarin, sol, 1-2 žlici črne moke, 4-5 dl vode. Olupljene in narezane paradižnike dušimo 15 minut na olivnem olju s sesekljanim žajbljem, z lovorovim listom, s prav malo rožmarina in s soljo. Nazadnje poprašimo z moko, premešamo in med mešanjem prilijemo hladno vodo. Kuhamo še 5 minut in omaka je gotova.

PET MINUT
ZA BOLJŠI VIDEZ

Messegue svetuje:

Lepota raste na vrtu

Če bi radi imeli rožnato ali kot lilija belo kožo, potem sezite po vrtnici in liliji z vašega vrta. Dajte pest cvetnih lističev (sveže ali posušene) od obeh cvetlic v skodelico vode, v kateri naj se potem kuhajo dobre četrt ure. Z ohlajenim in precejenim lotionom si potem umijte obraz.

Vnetja, sončne opekline in rdečo mozoljavico zdravi in celi naribano korenje. Če boste pridno uporabljali korenjev sok kot obrazno vodo, boste dobili zdrav videz, ker korenje vsebuje karotin.

Tudi maska iz naribanega zelja pripomore k hitrejšemu celjenju brazgotin, ki nastanejo pri mozoljih. Saj veste, da je kašnat obkladek iz surovega ali le malo kuhanega zelja že kos najgršim ranam in tvorom, ker vpija nesnago in krepi tkivo.

Nekatere ženske na vso moč hvalijo maske iz naribanega krompirja, ki daje koži vlago in odstranjuje gube. Poznamo pa tudi maske iz zmečkane in s smetano pomešane rdeče pese, po kateri dobimo zdrav videz, in maske iz špinacije, ki jo kuhamo v mleku in še toplo nanesemo na kožo. Tudi ta maska odstranjuje s kože nesnago.

ureja **DANICA DOLENC**

MORDA NISTE VEDELI

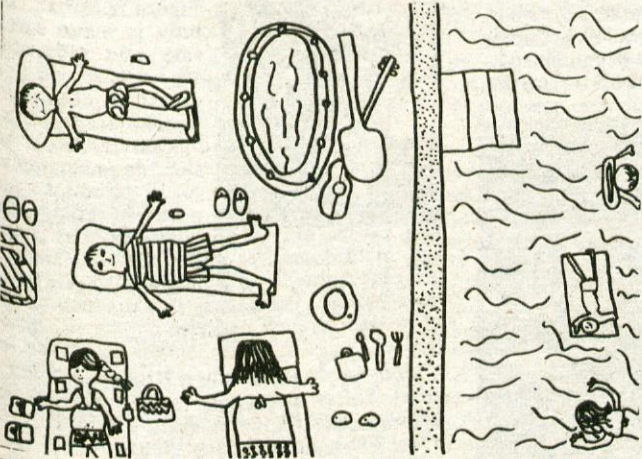
Že v starem veku so verjeli v zdravilno moč glasbe. Sumersko-babilonski čarovni obratki za zdravljenje raznih bolezni so pogosto imeli označbo glasbila ali pesmi, ob kateri je potekal čarovni obred zdravljenja.

Moje počitnice

Vsako leto se veselim počitnic. Letošnje so bile zelo zanimive. Začetek počitnic sem preživel v Piranu. Na žalost se tam nisem veliko kopal, ker so bile v morju alge.

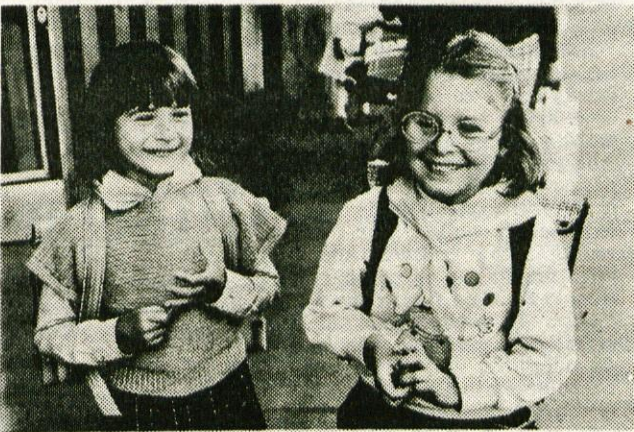
Po vrnitvi iz Pirana smo šli s prikolico na potovanje proti Španiji. Prepotovali smo severno Italijo in južno Francijo. V Španiji smo si ogledali vso njeno južno obalo od Barcelone do Cadiza. Obiskali smo tudi Gibraltar in se peljali s trajektom na izlet v Afriko. Najbolj so mi bile všeč gibraltarske divje opice. Najraje so jedle naše slovenske piškote. Pustile so se tudi fotografirati in božati. V mestu Eche blizu Alicanteja smo prebivali v kampu pod samimi palmami. V tamkajšnjem živalskem vrtu sem videl oblečenega šimpanza Vilija in papagaja Jakoba, ki je vozil kolo. S potovanja smo se vrnili čez mesec dni.

Vid Mavčič, 2. a. r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Helena Rant iz Škofje Loke vzklika: trikrat hura za počitnice!

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Mateja Sever in Petra Košenina sicer nista v istem prvem razredu osnovne šole Petra Kavčiča v Škofji Loki, vendar se dobro poznata že od doma in sta se zato zmenili, da bosta skupaj hodili iz šole. Tudi oko našega fotoaparata ju je ujelo na poti domov.

Deklici sta navdušeni nad šolo. Povedali sta, da se že uče črke, da pišejo, rišejo, da je sploh super. Zaželim jima, da bi se ju navdušenje čim dlje držalo in da bi varno hodili med prometnimi pastmi na cesti. - H. J., foto F. Perdan

Kdaj me je strah?

- pred odvzemom krvi (Maja)
- kadar kaj strašnega sanjam (več učencev)
- kadar kje močno ropota ali pa, če je vse tiho (Simon)
Učenci OŠ bratov Žvan Gorje

Sončno jutro

Danes je lepo sončno jutro. Zjutraj sem se zbudila in pogledala skozi okno. Vsa okolica, ki sem jo videla skozi okno, je bila obsijana s soncem. Pomislila sem, da bo lep dan. Vsa vesela sem se v jutranji zarji odpravila v šolo.
Bojana Ropret, OŠ heroja Bračiča Trzič

Ljubezen

Ko ljubezen pride, težko od tebe gre. Vso glavo ti premeša, da v šoli se ti meša. Nič te ne razume, vse te zasmehuje: "V ljubezni sami plusi, a v šoli sami suši!" Ljubezen je sonce, ki obsveti vse nas, a oče in mama zraven kričita na glas. Taka je pač ljubezen, zdravila zanjo ni. Nazadnje ti zapoje melodijo, ki konča se z "ADIJO".
Melita Maček, OŠ Franceta Prešerna Kranj

REZERVIRANO ZA ZVEZDE

Živjo! Poglejmo, kaj je novega med zvezdami po svetu.

Po krajšem premoru so na glasbeno sceno spet prišli fantje iz skupine SPANDAU BALLET. Tony, Martin, Steve, John in Gary so izdali nov album z naslovom Heart like a Sky, na katerem je tudi njihova nova uspešnica Bee free with your love.

Tudi EDDIE MURPHY, ki ga poznamo kot kifeljca z Beverly Hillsa, je izdal svojo že drugo LP ploščo z naslovom So happy, na kateri najbolj iz-

stopa pesem Put your mouth on me.

V Veliki Britaniji že nekaj časa vodi pesem Swing the mood, ki jo izvaja JIVE BUNNY & THE MASTERMIXER. Kdo se pravzaprav skriva pod tem imenom? Dva postavna Londončana, 24-letni ANDY PICKLES in štiri leta starejši LES HEMSTOK, ki se nadvse rada ukvarjata z disko glasbo in še posebej z mixi. Tako je nastal štiriminutni mix, ki obsega kar nekaj legendarnih pevcev, kot so Elvis Presley, Bill Haley, Glenn Miller, Little Richard...

Pred mesecem je bil koncert v Moskvi, kjer je kar mrgolelo od znanih imen težko metalnega rocka. BON JOVI, OZZY OSBOURNE, CINDERELLA, MOTLEY CRUE, SCORPIONS, SKID ROW in GORKY PARK so od 12. do 13. avgusta navduševali pristaše težko metalne glasbe. Na Leninovem stadionu se je zbralo kar okrog dvesto tisoč poslušalcev.

DAVID HASSELHOFF je posnel nov akcijski film z naslovom Wings of freedom, ki se bo 29. septembra začel vrteti v kino dvoranah. Tudi pri glasbi mu ne gre slabo, saj se njegova pesem Is everybody happy kar lepo uvršča po lestvicah.

Končno so se prebudili tudi legendarni ROLLING STONES. Posneli so novo LP ploščo Steel wheels, zdaj pa imajo že koncerte na vseh koncih sveta. Predskupina Rollingov je vedno bolj znana ameriška težko metalna skupina GUNS'N'ROSES.

SIMON LE BON (na sliki), pevec skupine Duran Duran, bo končno postal očka. Njegova žena Yasmin (24) je po dolgih pričakovanjih zanosila. No, Simon, zdaj pa imaš!

LIZA MINELLI & PET SHOP BOYS. Vam to kaj pove? No, da vas ne bom preveč mučila, bom kar takoj razložila. Ameriška pevka in igralka Liza Minelli (43) je pred kratkim posnela novo LP ploščo Results, na kateri je tudi pesem Losing my mind, ki jo Liza izvaja skupaj s fantoma iz dua Pet shop boys. Liza ima tudi novega menedžerja Gena Simmonsa, kitarista skupine Kiss.

Do naslednjic čao,

Marjeta

ureja **HELENA JELOVČAN**

Dopolnjevanje slovenske ustave

Slovenski in jugoslovanski problem

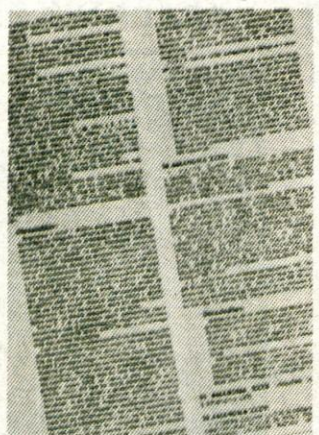
Ljubljana, 8. septembra - Republiška ustavna komisija, ki se je sestala danes (v torek) in bo zasedala tudi jutri, ne bo imela lahkega dela, ko bo določala predlog dopolnil k slovenski ustavi. Čeprav je delovno besedilo (republiška skupščina ga je ocenjevala na julijski seji) dokaj dobro povzelo zahteve, predloge in mnenja, izražena v javni razpravi, pa je še vedno ostalo dvojje, troje odprtih vprašanj.

Zdi se, da se bodo kopja najbolj lomila prav ob tem, kako bi v ustavi opredelili volilni sistem in kakšne naj bi bile pristojnosti in sestave republiške in občinskih skupščin, zelo pomembna pripomba pa se nanaša tudi na vprašanje, ali naj bi nekoliko spremenjena temeljna načela ostala v ustavi ali naj bi jih črtali ali pa nadomestili s preambulo, kakršno, denimo, predlagajo mladinska organizacija ter dr. Ivan Kristan in dr. Braco Rotar. Na vprašanje, kateri so razlogi za črtanje temeljnih načel, dr. Kristan meni, da so za to vsaj trije razlogi: prvič - načela po svoji ideološko-programski naravi ne ustrezajo sodobni stopnji razvoja ustavnosti, saj vsebujejo tudi družbene koncepte, ki so lahko v vsakem trenutku podlaga za nedemokratske družbene odnose; drugič - načela izhajajo iz političnega monizma z določeno vodilno vlogo zveze komunistov, kar onemogoča razvoj političnega pluralizma; in tretjič - načela so v nasprotju z vsemi novostmi na družbenoekonomskem področju, zlasti s spremembami lastninskih odnosov, uveljavljanjem pluralizma lastnin, podjetništva... Čeprav je predlog Zbora za ustavo, v katerem je združena vsa slovenska opozicija (alternativa), da bi temeljna načela črtali in jih nadomestili s kratko preambulo, dobil v javni razpravi največ podpore, uradna politika meni, da črtanje dopolni ne bi bilo smiselno. Predsednik republiške skupščine Miran Potrč je na nedavnem posvetu s predsedniki občinskih skupščin dejal, da se zdaj predvsem zaradi praktičnih potreb, ne pa zavoljo takšnih ali drugačnih ideoloških pogledov ne bi smeli izpustiti ob vprašanju temeljnih načel, tudi zato ne, ker popravljena in dopolnjena odpravljajo neskladje z normativnim delom in omogočajo radikalne spremembe družbenoekonomske in politične ureditve. Oblikovanje kratke preambule k temeljnim načelom pa kljub temu, da so nekateri predlogi že napisani, ne bi bilo enostavno in bi izvalo mnogo vprašanj, je dejal Potrč.

Kakšne volitve hočemo?

Pripomba o volilnem sistemu, kakršnega predlaga delovno besedilo dopolni slovenske ustave, ni veliko, vendar pa so tiste, ki jih je republiška ustavna komisija prejela od konca julija do 7. septembra, dokaj resne. Slovenska opozicija, ki je soglasna v zahtevah po pravičnih (splošnih in svobodnih) volitvah, se je v javno razpravo vključila s pozivom javnosti in pristojnim republiškim organom: "Kakšne volitve hočemo?" V njem zahteva takšne spremembe predloga ustavnih dopolnil, ki bi skupaj z volilnim zakonom omogočile poenostavitev sestave skupščine, določitev splošno pristojnega zbora (to naj bi bil družbenopolitični zbor), povečanje števila delegatov splošno pristojnega zbora in bistveno zmanjšanje števila članov zbora družbenega dela, uvedbo takšnih volitev v družbenopolitični zbor, po katerih bi vsaka politična

organizacija dobila v njem tolikšen delež mest, kolikšen delež volilcev bi glasovalo za njen program in njene kandidate. Združena opozicija tudi zahteva, naj bi zaradi boljše možnosti preimisljene izbire volitve ločili - volitve v zvezno in republiško skupščino naj bi bile splošne, volitve v mestne in občinske pa jeseni. Kandidiranje naj bi bilo svobodno, tako da bi lahko kandidate poleg zborov volilcev postavljale tudi politične organizacije in drugi predlagatelji, in sicer neposredno ali z zbiranjem podpisov. Da bi bila alternativnim političnim silam zagotovljena enakovredna udeležba v kandidacijskih postopkih in na volitvah, bi bilo treba še pred volitvami sprejeti zakon o političnem organiziranju občanov, omogočiti vsem enake možnosti stika z javnostjo (predstavljanje kandidatov in njihovih programov v radijskih in televizijskih oddajah in enakovredno tudi v glasilih, ki jih je ustanovila SZDL) in za vse dobiti približno enak delež za plačilo stroškov predvolilnega boja in drugih dejavnosti, povezanih z volitvami. Opozicija tudi poudarja, da utegne velik del volilcev, ne da bi jih kdo pozval k bojkotu, bojkotirati volitve, če bodo tako zapletene, kot je predlagano v dopolnilih.

O različnih pogledih na volilni sistem je na nedavnem posvetu s predsedniki občinskih skupščin govoril tudi Miran Potrč, ki je ob tem poudaril, da predlagana dopolnila ne onemogočajo političnega pluralizma, kot se morda komu zdi, ampak zagotavljajo vsem političnim organizacijam in zvežem enake možnosti. Skupina delegatov republiške skupščine (Miran Potrč, Valerija Škerbec in Tone Jerovšek) je na podlagi v ustavnih dopolnilih predlaganega volilnega sistema že pripravila predloge za delovno besedilo zakona o volitvah v skupščine, o katerih so razpravljali tudi skupščinski odbori. Po tem predlogu naj bi kandidate predlagali državljani in njihove organizacije (družbenopolitične organizacije in zveze), in sicer v določenem roku pred sklicanimi zbori volilcev in na zborih. Na zborih volilcev bo lahko dobil potrebno podporo tudi kandidat, ki bi ga z uradno overjenimi predpisi predlagalo določeno število (pet odstotkov) volilcev, kandidatno listo za družbenopolitični zbor naj bi še naprej formalno potrjevala Socialistična zveza, nadomestno kandidiranje naj ne bi bilo obvezno tudi tedaj, če bi bil za posamezno

funkcijo določen le en kandidat...

Če se bodo predlagana ustavna dopolnila o volilnem sistemu v teh dneh (na zahtevo opozicije) spremenila, bo tudi predlog za delovno besedilo volilnega zakona, ki temelji na zdaj predlaganih amandmajih, izgubil praktično vrednost. Več bo znano že jutri, v sredo, ko bo končala z delom republiška ustavna komisija.

O slovenski ustavi bo razpravljalo predsedstvo SFRJ

Slovenska ustava pa ni samo slovenski, ampak očitno vse bolj tudi jugoslovanski problem, o katerem bo med drugim v petek, 15. septembra, razpravljalo tudi predsedstvo SFRJ. V strokovni javnosti pa tudi v revijah in v dnevnem časopisu v Srbiji so se že pojavile ocene dopolnil slovenske ustave, ki naj bi po trditvah avtorjev vplivale na odnose v federaciji. V Sloveniji zavračajo očitke, da bodo predlagane rešitve ogrozile ustavno ureditev Jugoslavije in poudarjajo, da so takšni pogledi skladni s predlogom komisije predsedstva Srbije o reformi političnega sistema, v katerem so rešitve, ki pomenijo rušenje avnojske Jugoslavije kot prostovoljne in enakopravne skupnosti narodov in narodnosti. Srbske ocene so strokovno in ustavno-pravno na majavih tleh, njihov cilj je izraziti politični - prikazati Slovenijo kot tisto, ki ogroža ustavno u.reditve. Sporne so predvsem določbe o samoodločbi, o ekonomski suverenosti, o uporabi jezika, o postopku, ko federacija krši pravice Slovenije, o pravicah narodnosti in o uvedbi izrednih razmer.

Kar zadeva dopolnilo o samoodločbi, je v nekaterih delih države slišati za ocene, da se bo s takšno rešitvijo resno zamajala vsebina jugoslovanske federacije. Miran Potrč je na nedavnem posvetu pojasnil, da je pravica do samoodločbe pravica vsakega naroda, ki jo slovenski narod priznava tudi vsem drugim, ne pa narodnostim, ki že imajo svojo državo. Pravica do samoodločbe tudi ni edino in predvsem pravica do odcepitve, ampak pravica do odločanja o tem, kako naj se v federaciji uresničujejo suverene pravice naroda.

Amandma o ekonomski suverenosti, ki mu nekateri očita, da postavlja pod vprašaj pristojnosti federacije, da ureja temelje enotnega jugoslovanskega trga, in uresničevanje skupnih funkcij federacije, poudarja pravico do ekonomske suverenosti in do tega, da v Sloveniji odločajo o svojem delu - in rezultatih dela.

Dopolnilu o uporabi jezika očita, da se organom Slovenije daje pravica, da ne izvajajo določb zveznih zakonov in odločitev zveznih organov. Glavni smisel dopolnitve ustave je v tem, da dejanja in akte, v katerih ni dosledno upoštevano načelo uporabe slovenskega jezika, nima pravne veljave. S tem se res uvaža v ustavo nov institut, toda to je institut varovanja, ne pa kršenja ustavne ureditve. V Sloveniji soglašajo, da je norma neobičajna za ustavnopravni sistem, vendar je potrebna predvsem zaradi slabih izkušenj. Povod za to ustavno dopolnilo je bilo sojenje proti četverici, na katerem so zvezni organi uporabljali srbohrvaški jezik in kršili slovensko ustavo.

C. Zaplotnik

Podvoz pri železniški postaji bo Tračane spet prikrajšal za zemljo

Poštena odškodnina bi vse poravnala

Škofja Loka, 11. septembra - Železniško gospodarstvo Ljubljana ima tudi na škofjeloškem delu svoje proge velike posodobitvene načrte. Poleg izgradnje drugega tira hitre železnice proti Jesenicam namerava (saj je že skrajni čas) korenito obnoviti železniško postajo na Trati. V ta poseg se vklaplja še izgradnja prav tako potrebnega podvoza za industrijo in prebivalce Trate na drugi strani tirov. Prejšnji mesec sta bila v zvezi z nameravanim gradnjem podvoza v krajevni skupnosti dva sestanka. Z njiju se sliši glas, ki je za Škofjo Loko rahlo nenavaden; da so se investitorji in projektanti podvoza lepo sporazumeli s Tračani, ki jih bo podvoz prikrajšal za kos zemlje. Pa nas je zanimalo, kakšni so ti ljudje, ki tako mirno gledajo na družbene apetite po svoji zemlji.

Pavle Jugovic

»Podvoz je potreben, vsi smo zanj, vendar smo rekli, naj bi šel po sedanji trasi ceste, ki prečka progo. Projektanti pa pravijo, da to ni mogoče zaradi mednarodnih predpisov in so bolj proti vzhodu zarisali velik podvoz.«

Pavle Jugovic je na sestanku v krajevni skupnosti dejal, da gradnje podvoza ne bo oviral, zahteval pa je zamenjavo za izgubljen travnik, in sicer tri metre za sedanji meter travnika.

»Travnik se drži kmetije. Velik je okrog 70 arov. Za podvoz bi ga šlo najmanj 25 arov in tisto, kar bi ostalo, bi bile nekoristne krpicke. V preteklosti smo za potrebe industrije, plinovoda izgubili veliko dobre zemlje, vselej smo bili izigrani, potegnili krajši konec. Zato zdaj terjamo zamenjavo za travnik. O tem, zakaj zemlje z zaščitenimi kmetijami ni mogoče prodati, za razne

Obnova in posodobitev železniške postaje na Trati je nujna, prav tako podvoz pod tiri. Zdej je treba pred zapornicami včasih čakati tudi po deset minut.

Jubilejni koncert ansambla bratov Avsenik

Miting u Begunjama

V soboto zvečer bi v lahko v Begunjah z besedama glasba in gneča pravzaprav povedali vse. Več kot 7000 obiskovalcev iz cele Slovenije, Avstrije, Italije... se je namreč zbralo nasproti gostilne "Pri Jožovcu" na Avsenikovem koncertu na prostem.

Ko smo okrog pol šeste ure telefonično preverjali, ali velika prireditev zaradi slabega vremena sploh bo, nam je glas na drugi strani gostilne "Pri Jožovcu" mirno zagotovil, da bo morala biti, kajti sicer si ne znajo predstavljati kam z ljudmi, ki so se začeli že dobri dve uri pred napovedanim začetkom množično zbirati v Begunjah... Kaj pomeni prava veselica, si se lahko prepračilo že pri vhodnih vratih v tovarno Elan, kjer so številni moške v modrem pridno mahali z rdečo signalno tablico in usmerjali prihajajočo pločevino na štirih kolesih na priložno parkirnišče na bližnjem travniku. Čeprav bi se v Begunjah že tako ali bolj težko izgu-

bil, je bilo to v soboto tudi praktično nemogo-

družbene gradnje pa jo lahko vzamejo, raje ne razmišljam. Vem pa, če zemlje ne bi dal prostovoljno, bi mi jo vzeli. Trikratno nadomestno površino zahtevam zato, ker druga zemlja ne bo tako blizu doma in bo obdelava dražja.»

Podvoz pod železnico bo prek Jugovicevega travnika oplazil še Krajnikov in Doljak-Bernikov vrt ter se nato priključil na sedanjo vaško cesto. Širitev te ceste proti Jelovici in Termu je zamišljena po zemljišču Jelovice, saj so bili vaščani na drugi strani ceste s širitvijo industrije in komunale zanj že dovolj prizadeti.

Podobno nepopustljiv kot Jugovic je v svojih zahtevah do načrtovane podvoza tudi Vinko Krajnik.

»Tole staro hišo in 760 kvadratov zemlje sem kupil, da bi mirno živel in čebelaril, zdaj pa imam same sitnosti. Prek parcele gre električni kabel in plinovod, zaradi česar sem izgubil deset lepih dreves, jašek za plin je le 3,80 metra stran od našega štedilnika. Zdej nameravajo vzeti še 140 kvadratov vrta. Ne vem, zakaj ne bi šel podvoz po stari cesti. Hiša bi bila tudi v tem primeru prizadeta, a ne toliko, vsaj z ene strani bi še mejili z naravo. Tako pa bomo kot na otoku obdani s samimi cestami. Na takšno rešitev ne morem pristati. Kam bom s čebelnjakom, čebelami? Zakaj parcele in hiše, če jo že uničijo, ne uničijo do konca, zakaj je ne odkupijo za pošteno odškodnino. Izgubljene zemlje mi nihče ne more plačati.«

Vinko Krajnik ima prav. Ob milijardnih investicijah je, žal, še vedno škoda denarja za nekaj milijonov odškodnine prizadetim ljudem, škoda jim je v zamenjavo ponuditi drugo zemljo, ki bi jo bodisi obdelovali ali pa si na njej zgradili nov dom. Potem pa se čudijo in čudimo, zakaj neki tainta ovira družbeni interes, zakaj so potrebni dolgotrajni razlastitveni postopki, zakaj ljudje nikomur več ne zaupajo. Pa bi bilo treba le malo človečnosti in razumevanja, malo poštenosti.

H. Jelovčan
Slike F. Perdan

če. Prava procesija se je vila proti prostoru nasproti "Jožovcu", vmes pa stalno: "Kupite vstopnice, že imate? No, potem pa vsaj srečke..."

Sam vhod je bil, kot se za pravo veselico spodobi, pod popolnim nadzorstvom domačih gasilcev, ki so celotno ceremonijo tudi pripravili. Ura je osem zvečer in spektakel narodnozabavne glasbe se prične. Točno, kot se za profesionalce tipa Avsenik tudi spodobi. Ljudje se prepustijo glasbi, kot ponavadi kombinirani s starimi in novimi melodijami, pa vmesnimi skeči, tomboli... Čisto na kratko smo za bralce

Gorenjskega glasa v odmoru prireditve za motili neumornega Franca Koširja: "Čeprav je malce mrzlo, smo zelo zadovoljni, saj veste igranje pred domačim občinstvom in tako rekoč na domačem dvorišču... Mislim, da gre za lep večer in da bo tako tudi jutri. Avseniki? Moram kar po pravici povedati, da je ansambel bolj malo doma, čez mesec dni odhaja na tri-mesečno turnejo po Nemčiji, sledi snemanje nove plošče... Pravzaprav smo praktično oddani za slabi dve leti naprej!"

Zdi se, da je "miting u Begunjama", kot je rekel Tof, v popolnosti uspel, svoje pa sta uspešno prestala tudi novince v Avsenikovi tovarni zlatih plošč - kitarist Renato Verlič in baritonist, kontrabasist Igor Podpečan.

V. B.

15. svetovno veslaško prvenstvo - Bled '89

Konec dober, vse dobro

Bled, 10. septembra - Ko smo se v nedeljo proti večeru po polževo pomikali z avtom iz Velike Zake proti središču Bleda in naprej proti Lescam, je bilo dovolj časa za urejanje vtisov s 15. svetovnega veslaškega prvenstva. Zadnji dan tekmovanja, ko je blejski dvojec s krmarjem (veslača Miloš Janša in Robert Krašovec, krmar Gorazd Slivnik) osvojil bronasto kolajno in so se uresničile skrite želje prirediteljev, veslačev in gledalcev, je bil od vseh najlepši in najsvečanější, tudi zato, ker so bile tribune nabito polne, na njih pa tudi dr. Janez Drnovšek, predsednik predsedstva SFRJ, in številni drugi gostje, in ker je bilo vreme lepo in nadvse primerno za veslaške boje. Veslaška proga, speljana mimo slikovitega otoka s cerkvico, je tudi po tem prvenstvu zadržala sloves najpravičnejše na svetu, sloves, ki ji ga dajejo veslači in tudi velik prijatelj Bleda, Thomas Keller, ki bo ostal za krmilom Mednarodne veslaške zveze do prihodnjega svetovnega prvenstva.

Samozavestni četverec le v mali finale

Po predtekmovanjih v ponedeljek in torek ter "popravnih izpitih" v sredo je bil za vse zelo pomemben dan četrtak, ko se je na Bledu odločalo o tem, kdo bo v soboto in v nedeljo veslal v velikem in kdo v malem finalu. Od sedmih jugoslovanskih čolnov, ki so se uvrstili v polfinale, so štirje priveslali mali finale, trije pa velikega. Med tistimi, ki so najbolj žalovali za velikim finalom, je bila vsekakor posadka četverca s krmarjem, ki je prepričljivo zmigala v malem finalu. "Po uspešnem nastopu v predtekmovanju smo bili prepričani, da se bomo bojevali za kolajne," je dejal 38-letni Zlatko Celent, veteran našega veslanja, ki se je kot udeleženec štirinajstih svetovnih prvenstev in dobitnik štirih kolajn na olimpijskih igrah in na svetovnih prvenstvih na Bledu poslovil od veslaških tekem.

Domačin Sašo Mirjanič, ki je tudi veslal v četvercu, je takole ocenil tekmovanje: "Po zmagi v predtekmovanju smo bili preveč samozavestni in prepričani v uspeh. To nas je zaneslo in nas stalo tudi uvrstitve v finale, kjer bi se zanesljivo potegovali za tretje ali četrto mesto. Šele po zmagi v malem finalu smo pravzaprav dojeli, kaj smo zamudili... Sicer pa: po odsluženju vojaškega roka se bomo morali v klubu dogovoriti, v katerem čolnu bom nadaljeval. Letos niti dveh tekem nisem odpeljal z isto posadko, menjave so si kar sledile. Priznam - tudi zaradi tega sem že nekoliko obupoval."

Zmagovalci o Bledu in prvenstvu

Thomas Jung (NDR): "Na Bledu mi zelo ugaja, veliko sem hodil na izlete v okolico, le na otoku še nisem bil."

Stefan Fahrigr (ZRN): "S prvenstvom na Bledu smo bili zelo zadovoljni - z organizacijo, ki je bila enkratna, kot tudi z oskrbo in vsem ostalim."

Frans Goebel (Nizozemska): "Letos sem treniral le dvakrat tedensko. Posvetil sem se namreč poklicu, sem zdravnik in delam 80 do 100 ur na teden. Veliko imam nočnega dela, kar mi jemlje moči. Prav zato sem vesel, da sem dokazal, da je mogoče uskladiti poklic in šport."

Kris Karlson (ZDA): "Veselim se, ker sem zlato kolajno osvojila na prelepem Bledu."

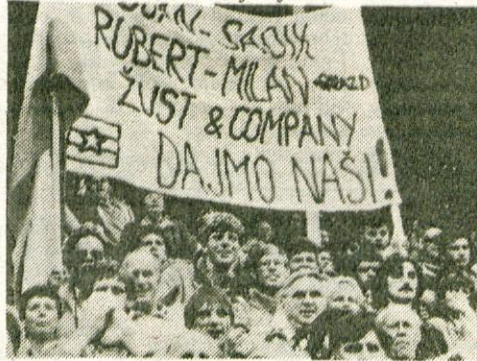
Jana Sorgers (NDR): "Tu na Bledu mi je zelo všeč, vse je bilo dobro organizirano."

Brez pravega ritma

Ko so v soboto ob 16.40 krenile s štarta posadke velikega finala dvojcev brez krmarja, je kmalu postalo jasno, da se načrt, ki so ga za tekmo pripravili veslača Bojan Prešeren in

Sadik Mujkič ter trenerja Stanko Slivnik in Miloš Janša, ne bo uresničil. Blejski dvojec "brez" je bil od vsega začetka peti in z vse večjim zaostankom, ki ni obetala, da bi prišlo do preobrata. Ko ga je na drugi polovici proge prehitel še romunski čoln, je bilo vseh upov o kolajni konec. Domači navijači so utihnili, zato pa so postali toliko glasnejši vzhodnonemški, angleški in avstrijski. Ra-

zumljivo: njihovi "ljubljeni" so priveslali kolajne. Avstrijca, ki sta bila na vseh letošnjih tekmah slabša od Blejcev, sta se tako veselila tretjega mesta, da sta v jezero vrgla (oblečenega) trenerja. Le kdo bi jima zameril in le kako bi bilo, denimo, ob podobnem slavu v našem taboru, kjer pa tokrat za to ni bilo razloga. Bojan je bil ob prihodu v Malo Zako precej redkobeseden. "V veliki želji po uspehu sva grešila, ni bilo pravega ritma. Sadik ni imel najboljših možnosti za tre-

Blejski navijači s transparenti

ning, mene pa je pestila gripa. Sicer pa: bitka je izgubljena, ne pa tudi vojna. Priložnosti za popravni izpit bo še precej." Sadik je povedal, kakšen je bil njun načrt: do 1500 metrov naj bi "držala" drugo mesto, potem pa naj bi napadla. "Ko so se nama po štartu tekmeči preveč oddaljili, sva se zbegala in do konca nisva ujela pravega ritma. To je bila najslabša vožnja, ki sva jo odpeljala na Bledu. Zaostanek (skoraj 15 sekund) je velik, prevelik. Nastop pred domačim občinstvom naju je nekoliko obremenjeval, vendar to ni opravičilo in glavni razlog. Tekmo sva izgubila že veliko prej: letos sva namreč premalo trenirala skupaj." Trener Miloš Janša je dejal, da so se tudi zaradi motivacije veslačev dogovorili za "naskok" na kolajno, da pa bi bilo ob normalnem veslanju dosegljivo vsaj četrto mesto. Čas, ki ga je dvojec "brez" dosegel v predtekmovanju in repasažu, je bil namreč kar precej boljši od rezultata v finalu.

In končno kolajna

V nedeljo so bile tribune v Zaki spet polne, med gosti na častni tribuni pa tudi dr. Janez Drnovšek, Dušan Šinigoj, Janez Bohorič... Ko so ob štirih krenili s štarta velikega finala dvojci s krmarjem, med njimi tudi blejski z veslačema

Robertom Krašovcem in Milanom Janšo ter krmarjem Gorazdom Slivnikom, in je uradni napovedovalec sporočil, da so Blejci drugi, tik za sloviti Italijanom, je na tribunah završalo in se ni poglelo vse, dokler ni bil znan razplet. Prva Italija, druga Romunija, ki je na drugi polovici prehitela blejsko posadko, tretja Jugoslavija. Robert, Milan in Gorazd so zgovorni. Le kako ne bi bili! Bron sije kot zlato, v košček zlahtne kovine se je zlilo na tisoče zaveslajev po Blejskem jezeru... "Zdaj se nama je kamen odvalil od srca."

Je dejal Milan Janša še ves pod vplivom razpleta velikega finala in brežmenega odgovornosti, ki jima ga je nalagalo domače občinstvo. "V tako izenačeni konkurenci nismo pričakovali medalje. Tekma je bila odločena v tretji četrtini proge, ko nas je sicer prehitel romunski čoln, vendar smo odbili napad posadke NDR. Pozna se, da smo letos stodstotno izvedli priprave," je dejal Robert Krašovec, ki ima tako kot Milan že eno kolajno s svetovnih prvenstev - srebrno z mladinskega prvenstva 1984. leta. 13-letni krmar Gorazd Slivnik (sin blejskega trenerja) je skrbel predvsem za to, da je čoln ubiral najkrajšo pot do cilja, sicer pa je bil nadvse vesel, ko je prejel kolajno.

Dr. Janez Drnovšek, predsednik predsedstva SFRJ, na častni tribuni.

Metka Smolej, vodja tiskovnega središča v Festivalni dvorani: "Čeprav naj bi rok za akreditiranje novinarjev potekel konec julija, smo veliko prijavi prejeli še kasneje. To nam je povzročilo nekaj težav pri zagotavljanju materialov, vendar pa nismo nikogar odklonili. Novinarji so bili z delom naše službe v glavnem zadovoljni, sicer pa je tehnična oprema od prejšnjega svetovnega prvenstva do danes zelo napredovala."

Blejski mozaik

Zdravstvena služba ni imela pretiranega dela. Največ se je ubadala z glavoboli, prehladi, piki, bolečinami v mišicah in žulji. Desetim tekmovalcem je pomagala zaradi izčrpanosti, v torek, ko je eden od veslačev omahnil v jezero, pa je morala posredovati tudi ekipa, ki je dežurala v čolnu v cilju. V nedeljo je enega od udeležencev osa pičila v grlo. Priletela je v pivo in jo je "popil".

● Bled je za svetovno prvenstvo dobil tudi interno televizijo. Med najbolj gledanimi "oddajami", ki je bila na sporedu v petek zvečer, je bil porno film. Moralisti so naslednji dan zmajevali z glavo.

● Serviser čolnov v kanadski reprezentanci Mr. Mooner izrablja koristno s prijateljem. Ko potuje po svetu, zbira tudi značke. V zbirki, ki jo je razstavil pred hangerjem v Mali Zaki, je 3722 značk, ki so po njegovem mnenju vredne milijon dolarjev. Zbira samo značke z veslaškimi in olimpijskimi motivi, med njimi ima tudi nekaj zlatih.

● Cene na Bledu - da poBLEDiš, je zapi-sala novinarka Dela - pivo po 40.000 dinarjev, najcenejši zrezek v restavraciji v regatnem centru 160.000 dinarjev, veslaški zrezek 260.000 dinarjev...

Italijanski dvojec s krmarjem se je takole veselil zmage.

Priznanja

Thomas Keller, predsednik FISA, je ob koncu prvenstva podelil priznanja Vladu Klemenčiču, Božu Benediku, Slavku Janjuševiču in Štefanu Hočevarju.

Kolajne

Največ kolajn na 15. svetovnem prvenstvu so osvojile NDR (sedem zlatih in tri srebrne), Romunija (tri zlate, tri srebrne in eno bronasto) in ZRN (tri zlate in pet bronastih). Med 38 državami, ki so sodelovale na prvenstvu, jih je kolajne dobilo 22.

Sportniki si izmenjujejo majice.

82-letni Davor Jelaska iz Splita, trener slovitega četverca, ki je zmagal na olimpijskih igrah v Helsinkih 1952. leta, je bil prvič na Bledu pred 59 leti, ko je na blejski regati zmagal v skifu. Kasneje se je velikokrat mudil na Bledu kot zvezni trener, tokrat pa je bil gost na 15. svetovnem prvenstvu. "Vedel sem, da me bodo povabili. Kadarkoli so v Sloveniji velika veslaška tekmovanja, ne pozabijo name," je dejal in nam zabičal: "Pa ne pozabite zapisati, da bi jaz za organizacijo prvenstva dal čisto desetko."

Tudi šesto mesto je uspeh

Četverec s krmarjem, v katerem je veslal tudi Karli Žust iz blejskega veslaškega kluba, je že z uvrstitvijo v veliki finale, presegel načrt, zato tudi ni bilo pričakovati, da bi pripravil novo (prijetno) presenečenje. Šesto mesto na svetu je za posadko velik uspeh. "Ko smo krenili s štarta, smo iz bližnjih zvočnikov že slišali, da sta Robert in Janša osvojila bronasto kolajno."

To nas je samo še spodbudilo, veslali smo po najboljših močeh, vendar pa nam ni uspelo, da bi prehiteli vsaj novozelandski čoln," je dejal Karli Žust. Ko je nad blejskim prvenstvom že padel zastor, smo zaprosili za končno oceno nastopa naših veslačev še trenerja Miloša Janša. "Konec dober, vse dobro, bi lahko dejal. Dvojec s krmarjem je izpolnil naša pričakovanja po kolajni, žal pa mi je dvojca "brez", ki bi lahko ob popolnejšem treningu dosegel več, ter četverca s krmarjem, ki sta ga pokopali pretirana samozavest in športna smola."

C. Zaplotnik

Ko bi se več dogovarjali...

Da usklajevanje športnih, turističnih in drugih prireditev ne poteka najbolje, se je pokazalo še zlasti minuli konec tedna, ko so bile na Gorenjskem tri pomembne športne oz. rekreativne prireditve. Na Bledu so bili finalni boji 15. svetovnega veslaškega prvenstva, na bohinjski planini Vogar dan slovenskih planincev, na stičišču Jugoslavije, Avstrije in Italije pa že tradicionalni pohod na Tromejo. Da bo svetovno veslaško prvenstvo na Bledu od 2. do 10. septembra letos, se je vedelo že pred tremi leti, zato bi koledar prireditev lahko uskladjali. Ne gre za to, da v času prvenstva ne bi smelo biti drugih prireditev, saj vemo, da imajo različne prireditve tudi različne privržence, gledalce in obiskovalce, vendar se zdi, da bi bilo treba prireditve usklajevati že iz povsem tehničnih razlogov. Večina planincev se je sicer pripeljala v Bohinj s posebnim vlakom, precej pa jih je povečevalo gnečo v koloni, ki je po isti poti hitela na ogled finalnih bojev svetovnega veslaškega prvenstva.

Še bolj kot to je nerazumljivo, da sta bila hkrati na Gorenjskem dve planinski prireditvi - na Vogarju in na Tromeji. Čeprav so bili organizatorji prve planinci (Planinska zveza Slovenije oz. planinsko društvo Železnikar iz Ljubljane), prireditelji druge pa turistična društva (obmejnih krajev), so bili obiskovalci obeh prireditev v glavnem isti - planinci. Številni gorenjski planinci so bili v nedeljo zjutraj v resnih dvomih - iti na Vogar ali na Tromejo.

Sicer pa "nedeljsko križanje" vsaj za Gorenjsko ni nič posebnega. Ne tako redko se zgodi, da je en konec tedna dobesedno natrpan s prireditvami različnih vrst, že drugi "vikend" pa zelo siromašen.

C. Zaplotnik

Tekmovanje v metanju varpe za pokal Gorij

Zmaga Gorenjke

Gorje, 8. septembra - V počasitev krajevnega praznika Gorij je bilo tudi tradicionalno tekmovalstvo v varpi, ki se ga je letos udeležilo deset ekip iz Slovenije. Ekipa so bile razdeljene v dve kakovostni skupini. V boljši je zmagala Gorenjka, ki je z 12:4 premagala Ljubljano in Blejsko Dobravo ter z 12:2 Gorje, v B skupini pa Mojstrana. Med posamezniki je bil najboljši Janez Terkaj (Ljubljana), drugi Peter Pirnat (Krašna), tretji Vito Modrič (Gorenjka Kranjska gora) in četrti Jože Svetina (Blejska Dobrava).

Mednarodno tekmovalstvo v varpi

Kranjska gora, 8. septembra - Jutri, v sredo, bo v Kranjski gori mednarodno tekmovalstvo v metanju varpe. Poleg domačih ekip bosta sodelovali še dve s Švedske (Stockholm in Gotland). Tekmovalstvo se bo začelo ob 14. uri.

C. Z.

Atletski miting v Kranju

Kranj, 8. septembra - Atletski klub Triglav iz Kranja organizira v četrtek (začetek ob 16. uri) na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju mednarodni atletski miting, na katerem bodo sodelovali domači in tuji tekmovalci. Moški se bodo pomerili v teku čez ovire na 110 metrov, v teku na 100, 400, 800 in 1500 metrov, v skoku v višino, v troskoku ter v metu krogle in kopja, v ženski konkurenci pa v teku na 100, 400 in 1500 metrov, v skoku v daljino in v metu diska. Privlačne so tudi nagrade: zmagovalci v vsaki disciplini prejmejo 1,5 milijona dinarjev, za nov jugoslovanski rekord 10 milijonov, enako pa za najboljši rezultat mitinga. Organizatorji pričakujejo, da bosta v troskoku nastopila tudi Kožul in Ergotič.

D. H.

Velik košarkarski turnir

Kranj, 11. septembra - Danes in jutri bo v športni dvorani na Planini v zadnjih letih najkakovostnejši košarkarski turnir za Pokal Kranja, na katerem bodo poleg domačega Triglava sodelovale še ekipe Hapoel iz Izraela, Smelt Olimpija in Maribor '87. Danes ob 18. uri bo tekma Hapoel : Triglav, ob 20. uri Smelt Olimpija : Maribor '87, jutri ob 18. uri bo tekma za tretje mesto, ob 20. uri pa za prvo.

C. Z.

Mladinsko državno prvenstvo v vaterpolu

Triglav četrti

Zagreb, 10. septembra - Mladi vaterpolisti kranjskega Triglava so na finalnem turnirju mladinskega državnega prvenstva v Zagrebu osvojili četrto mesto. Kranjčani so bili drugi v A skupini, v tekmi za tretje mesto pa so izgubili s Kotorjem z 12:7.

C. Z.

Prijateljska hokejska tekma Jesenice : KAC

Izkupiček za prizadeta območja

Jesenice, 11. septembra - Hokejisti Jesenic se bodo danes ob 18. uri pomerili v športni dvorani Podmežaklja s celovskim KAC-em. Čisti izkupiček tekme bodo namenili za solidarnostno pomoč območjem, ki so jih letos prizadele naravne ujme. Stalne vstopnice ne bodo veljale, v prodaji so vstopnice, ki bodo stale 50.000 dinarjev za stojišče in 80.000 dinarjev za sedišče.

C. Z.

ureja JOŽE KOŠNJEK

Jutri se bo v Lescah začelo padalsko tekmovalstvo za Pokal Bleda

Priprave na svetovno prvenstvo

Lesce, 11. septembra - Prve reprezentance, ki bodo od 13. do 16. septembra sodelovale na padalskem tekmovalstvu za Pokal Bleda oz. na generalki za svetovno padalsko prvenstvo, ki bo v Lescah septembra prihodnje leto, so se že zbrale v Lescah in začele preskušati gorenjske razmere. Na tekmovalstvu, katerega pokrovitelj je Adria Airways, sodeluje 140 padalcev in padalk iz trinajstih držav, med njimi domala vsi najboljši, z izjemo reprezentantov Francije in Sovjetske zveze. Slavnostna otvoritev bo jutri, v sredo, ob 18. uri pred letališčkim poslopjem v Lescah, sicer pa bo tekmovalstvo (v moški in ženski konkurenci, v posamičnih in skupinskih skokih na cilj) vsak dan od pol osmih zjutraj do sedmih zvečer.

Franc Primožič, upravnik Alpskega letalskega centra Lesce - Bled, pravi, da so se v centru odločili za kandidaturu in za izvedbo prvenstva iz več razlogov. Eno je 40-letna tradicija padalstva v Lescah, drugo so organizacijske izkušnje (v Lescah je bilo že dvakrat svetovno prvenstvo), tretje uspeh leških padalcev, ki so že več kot desetletje brez prave konkurence v državi, četrto so bile želje, da bi ALC prišel do nekaterih novih objektov in naprav, potrebnih za svetovno prvenstvo in za nadaljnji razvoj padalskega športa v Lescah in v Sloveniji. V centru so v začetku načrtovali, da bi povečali hangar in zgradili stavbo, v kateri bi bili prostori za teoretično poučevanje, za vadbo in za vzdrževanje padal, garderobe, shramba, sanitarije in nekaj sob, vendar pa je zdaj že jasno, da denarja za takšen objekt ne bo in da si bo treba na prvenstvu pomagati s šotori in kontejnerji. Če so se v Lescah lahko odrekli takšnemu objektu, pa se ne bodo mogli opremiti, ki je potrebna za vsako pomembno padalsko tekmovalstvo: napravam za

Za prvenstvo milijon mark

Ko so v ALC Lesce računali, koliko jih bodo stale priprave in izvedba svetovnega prvenstva, so prišli do številke, ki je le nekaj manjša od milijon mark. 35 odstotkov naj bi zbrali s kotizacijo, pet odstotkov naj bi primaknila JLA (z letali in gorivom), ostalo pa bo treba zagotoviti z reklamami in trženjem ter z namenskim prispevki telesnokulturne skupnosti in gorenjskih občin.

ugotavljanje natančnosti doskoka in za merjenje moči vetra, video opremiti za snemanje figurativnih skokov in še nekaterim tehničnim pripomočkom. Kot je povedal Franc Primožič, upravnik ALC Lesce-Bled, načrtujejo, da bi do prvenstva obnovili tudi dostopno pot do padalskega kroga.

Na Kokrici državno prvenstvo za rekreativce in veterane

Skromna udeležba: 40 kolesarjev

Kokrica, 10. septembra - Na 1900 metrov dolgem cestnem odseku Kokrica - Bobovek - Brdo - Kokrica je bilo v nedeljo dopoldne 15. kolesarsko tekmovalstvo za Pokal Kokrice, ki je v konkurenci rekreativcev in veteranov veljalo tudi za državno prvenstvo in tudi kot ena od dirk za republiško prvenstvo.

Tekmovalstvo - udeležilo se ga je 40 kolesarjev iz Slovenije (eden iz Zagreba) - je uspešno organizirala kolesarska sekcija športnega društva Kokrica. Najuspešnejši so bili kolesarji sekcije Janez Peternel iz Škofje Loke, druga je bila ekipa Roga iz Ljubljane, tretja pa Kokrica.

Rezultati - posamično - rekreativci, stari 20 let in mlajši: 1. Gorazd Podrekar (J. Peternel), 2. Iztok Tomšič (Kokrica), 3. Rok Kopač (Etiketa); rekreativci, 21 do 30 let: 1. Janez Bogataj, 2. Oton Derling (oba J. Peternel), 3. Miro Podobnik

(Žiri); rekreativci, 31 do 40 let: 1. Silvo Jakofčič (Rog), 2. Silvo Logar, 3. Oskar Moškat (oba Virmaše); veterani A (41 do 45 let): 1. Martin Lenaršič (Rog), 2. Stane Jeraj (LPP), 3. Lojze Oblak (Alpina); veterani B (46 do 50 let): 1. Brane Dežman (Kokrica), 2. Stane Kavčič (Grosuplje), 3. Adolf Pufič (J. Štucin); veterani C (51 do 55 let): 1. Roman Ščurk (Grosuplje), 2. Vinko Novak (Kokrica); veterani D (56 do 60 let): 1. Zvone Omerzel (Rog), 2. Stane Blažun (Rog Franek), 3.

Vinko Šink (J. Štucin); veterani Vinko Babnik (Stanežič), 3. E (61 let in starejši): 1. Vladimir Makuc (Rog Franek), 2. Milan Žirovnik (Rog Franek).

C. Z.

Orientacijsko tekmovalstvo v Udinborštu

Zanimivo, a težavno zemljišče

Slaka pri Kranju, 9. septembra - Gozdne poti v Udinborštu to soboto in nedeljo niso samevale, saj sta tod potekali zanimivi tekmi v orientaciji. Čeprav je prireditev motil dež, je udeležence navdušila lepota okolice. Zaenkrat malo zanimanja med Gorenjci.

Pri nas se ukvarjajo z orientacijo v naravi predvsem člani taborniških in planinskih organizacij ter športnih društev. Svoje veščine preizkušajo tudi na tekmovalnih; za slovensko ligo šteje 9 tekem, za jugoslovansko prvenstvo pa še 7 več. Gre za gibanje po največkrat neznanem zemljišču s pomočjo kompasa in specialne karte, v katero so vrisane kontrolne točke. Določeno traso je seveda treba premagati v čim krajšem času. Nastopati je moč v starostnih kategorijah od 11 do 45 in nad 45 let pri moških in ženskah, zato so tudi proge dolge med 2,5 in 14 kilometri. Domače tekme potekajo spomladi in jeseni, poleti pa predvsem mednarodne tekme.

Tekmi za odprto prvenstvo Gorenjske pa za slovensko in jugoslovansko orientacijsko ligo v Udinborštu, ki so ju organizirali Orientacijski klub Tivoli iz Ljubljane, taborniški odred Stražni ognji iz Kranja in Partizan iz Škofje Loke, sta privabili okrog 170 tekmovalcev in prek 30 rekreativcev z Gorenjske. Med njimi so bili tudi po štirje tekmovalci iz ukrajinske SSSR in Avstrije ter en Japonec.

»Z udeležbo smo kar zadovoljni,« je izjavil za bralce Gorenjskega glasa vodja tekmovalstva Anton Lebar iz Škofje Loke in še ocenil: »Pričakovani smo sicer nekaj več tujcev in naše šolske mladine. Ker je šele začetek šolskega le-

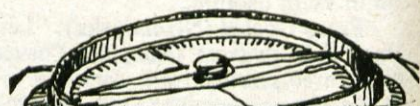
Od gorenjskih tekmovalcev so zmagali Andreja Selak, ŠD Kokrica, (OPG in SP), Špela Kok iz Kranja (OPG in SP).

ta, še niso povsod pripravljeni na tekmovalstvo. Zanimanje za orientacijo se v Sloveniji komaj razširja in zato smo prav letos dosegli prve številnejše uspehe naših tekmovalcev.«

Eden od ciljev organizacije orientacijskih tekmovalj v Udinborštu je tudi popularizacija te zvrsti med Gorenjci, kot je naglasil predsednik Zveze tabornikov Gorenjske Pavel Pelhan. Zanj se namreč zanima le nekaj škofjeloških in kranjskih tabornikov, za kar je krivo zlasti pomanjkanje kadrov in denarja za vzgojo tekmovalcev.

In s kakšnimi vtisi so prišli v cilj udeleženci tekmovalj?

Orest Kotelo iz Lvova (SSSR): »Pokrajina se mi je zdela zelo zanimiva. Žal sem izbral prelahko progo, saj bi zmogeti tudi daljšo. Pogosto namreč nastopam na mednarodnih tekmah, sicer pa sem v našem mestu vodja organizacije za orientacijo, ki je zelo množična.«

Tekme se je udeležilo 12 članov zagrebskega kluba Rade Končar, za katerega sem lani osvojila hrvaški in državni naslov prvaka.«

nam je šlo kar dobro, kar pričakujemo še v nedeljo.«

Besedilo in slike: Stojan Sajc

Verjamete zvezdam?

Kranj, 11. septembra - Ni večjega časopisa ali revije, ki na eni od svojih strani ne bi bralcem ponujal horoskopa. Pri časopisu že vedo, kakšna je ljudska narava; radovedna in rahlo vraževerna, pa če priznate ali ne. Od nekdanj so ljudi privlačile zvezde, verjeli so, da je v njih zapisana usoda. Časi se niso spremenili. Sila redki so ti, ki obrnejo časopisni list s horoskopom, ne da bi ga vsaj bežno preleteli in se prizanesljivo nasmejnili.

Fani Špoljar-Krajnik s Trate pri Skofji Loki: »Astrologija me zanima, rada preberem, kar o njej resnega piše. Mislim tudi, da so v kitajskem horoskopu osebnostne značilnosti ljudi, rojenih v posameznih znamenjih, dobro zadete. V časopisne horoskope, čeprav jih berem, pa ne verjamem in nikoli ne preverjam svoje "usode".«

Zdaj niti tega ne počnem več. Nikoli pa nisem napovedi iz horoskopa apliciral nase.«

Dore Oražem iz Kranja: »Horoskopa ne berem in ne verjamem vanj, ker je vsakokrat samo predelana verzija. Priznam, da sem ga svojčas iz radovednosti zasledoval in primerjal napovedi. Naletel sem na skoraj dobesedne prevode iz nemških revij, na zamjenjana besedila.

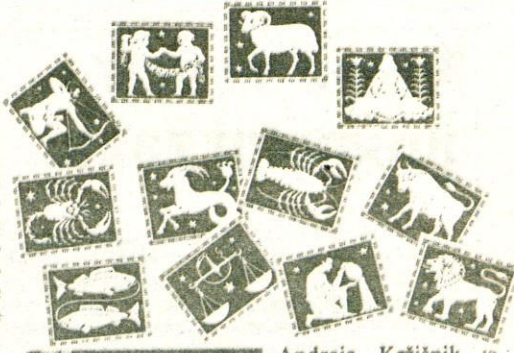
Dejan Jekovec iz Zigane vasi: »Berem horoskop v Anteni in Stopu, kar tako, za zabavo, ne primerjam pa napovedi in ne ugotavljam, ali se mi uresničuje ali ne.«

Bēta Franko iz Vinca: »Horoskop berem v Nedeljskem. Sem pač radovedna. Na številke kupujem srečke in zgodilo se mi je že, da sem nanje zadel. Seveda ne kaj velikega. Ne vem, ali je bila le sreča ali pa je imel horoskop prav.«

Marinka Štalc iz Dolnje vasi: »Če je horoskop pri roki, ga preberem. Če napoveduje kaj dobrega, verjamem, če ne, pa ne. Nekaj že skoraj mora uganiti. Če mi je napovedal jutrišnje poroko? Ne, tega pa ne.«

Andreja Kržišnik iz Zirov: »Horoskop berem za zabavo, potihem pa včasih tudi upam, da bo kaj dobrega držalo. V šoli se mi je večkrat izpolnilo, kar je pisal horoskop. Berem Anteno in Jano, zdi se mi, da je horoskop včasih podoban.«

H. Jelovčan

Foto F. Perdan

Kandrše so bile pisane, kot nikoli

Mokra, a lepa ohceta

Kandrše, 9. septembra - Resnično se je zgodilo, kar so napovedovali pri Vidrgarju: v Kandršah se je v soboto trlo narodnih noš. Precej čez sto bi jih lahko našli, neveste, ženinke in svate pa so vozile bogato okrašene kočije, kot se za tako priložnost spodobi. Sploh je šlo vse po programu, le dež jo je zagodel, da je bolj ni mogel. Žal, toda Kandršani in Zasavci zato ne bodo odjenjali. Prihodnje leto bo spet tu kmečka ohceta po starem, spet bodo oživili kmečke običaje, spet bo veselo.

Da, tudi tokrat je bilo veselo, čeprav pod dežniki. Kulturniki KUD Mlinše se niso dali. Na odprti sceni so odigrali svoje: med pesmijo in izbranimi besedami so na pravih odrskih deskah s kulisami stare kmečke izbe delali brezove metle, pletli

košare, ženske pa so predle in jezikale, ko so zbirale fižol za mizo. O, marsikatero krepko so pogruntale. In za nameček so zaigrale še citre. Lepe slovenske narodne je zapel znani zasavski kulturnik in baritonist Riko Majcen.

Niti dež, ki je kar "v eno mero šel", ni mogel pokvariti dobre volje to soboto v Kandršah.

Res, prijetno so presenetili Zasavci, posebno mladi iz KUD Mlinše. Program, ki ga je odlično pripravila Mojca Grden, so speljali do konca. Kljub dežju, ki jim je močil glave, oblačila, rekvizite. Kdo bi se ustrašil mokrote! Tudi potem, ko se je iz zasavske strani prikazal zastavonoša na konju in za njim pisana množica narodnih noš, je program ves čas tekkel. Na odru so najprej sprejeli neveste in ženinke, da so opravili še zadnjo preskušnjo pred skokom v jarem. Šele potem jim je bila pot v poročno sobo odprta. Še gorenjska para so počakali, potem pa so poroke tekale kot po tekočem traku. Vsa pisana srenja je lahko zunaj pod zvočniki poslušala, kako se bo glasil ta ali oni "da". In potem so spodaj v veži pokali zamaški šampanjca in neveste je prekril riž. Pred Vidrgarjem je vse rajalo. In tudi potem, ko je bilo poročno kosilo že mimo, so narodne noše zunaj vztrajale. Od znotraj pa se je slišala prešerna pesem in dišalo je po Vidrgarjevih dobrotah.

Zal mi je zaradi Vidrgarja in zaradi toliko ljudi, ki so zaradi dežja morali domov. Pa tako lepo belo so bile pogrnjene mi-

ze zunaj, da bi se lahko zabavali pozno v noč. Veseli Zasavci pa so bili tudi pripravljeni igrati za staro in mlado. Bo pa drugo leto morda več sreče z vremenom. Ampak, kljub vsemu, smo vse štiri pare pošteno oženili in omožili. Prič je bilo nekaj sto in vsi lahko potrdimo, da je bilo res.

D. Dolenc

Ivanu Kuharju, Štercu iz Kotre deža, so bile zaupane neveste.

Resni trenutek: Mojca Kern in Bogdan Cof tik preden sta dahnili svoj "da".

Greta Sever in Milan Šorn, par iz Kamnika oziroma Ljubljane: zlata rinčica za nevesto.

Med gosti kmečke ohceti je bil tudi predsednik Turistične zveze Slovenije Marjan Rožič.

Male gorenjske vasi Zapoge

Piše: D. Dolenc

Včasih so Zapoge slovele po čevljarjih in krompirju

Kot smo že zapisali, so Zapoge pretežno kmečka vas. Devetnajst zaščitene kmetij imajo, kmetje pa se predvsem ukvarjajo z živinorejo in mlekarstvom. Če je kakšnih deset let po vojni morda šlo iz vasi 120 litrov mleka dnevno, ga danes zapoški kmetje oddajo po tisoč litrov. Včasih so na svojih njivah pridelovali vse, kar so potrebovali za življenje, danes pa povsem specializirani, vendar pa se tudi na zapoških poljih spet pojavljajo žitne njive. Prihajajo časi, ko je kruh spet postal dragocen in gospodinje bodo tudi tu peklo domači kruh.

Včasih so bili v Zapogah doma čevljarji, tako poznani, da jih omenjajo tudi v krajevnih zapisih. Danes ni nobenega več. Zadnja dva sta bila Franc Pipan in Jernej Jeraj. Medtem ko je Pipan delal bolj po naročilu, je Jeraj svoje čevlje nosil prodajat prav na Hrvaško. Mo-

tor je imel s prikolicco, vanjo jih je naložil in peljal na sejme. Sploh je Pipan, po domače Kos, veljal za posebeznega. Vsega se je lotil, izdeloval je stroje za brusit, sam je naredil žago, pripravo za butare vezat, bil je tudi kovač in še vse mogoče. Celo ozvezdje je študiral. Sam je govoril prva leta po vojni, da ima 18 "funkcij".

Cerkvica sv. Nikolaja v Zapogah je kot bela nevesta na robu zapoških polj. -Foto: D.D.

Pipanova, Francetova mama, ki je že pri osemdesetih, se

Fresko sv. Nikolaja na zunanji steni cerkve je lepo obnovil Petričev s Praprotnice police.

še spominja, kako težka je bila "sušarska". Zaslugek je bil majhen. Ponavadi je ona razvažala čevlje, ki so jih prihajali naročat možu: v Hraše, Vodice, Utik, po material je pa prav v Ljubljano hodila. Ko je umrl njen mož, je čevljarstvo v Zapogah zamrlo. Ne čevljev, ne copat ne dela nihče več. Danes so tu le trije prevozniki in zasebna trgovina. Gostilne tudi ni. Včasih, ko je bilo živo furanje, so imeli Birta. Koliko voz se je zvrstilo skozi vas! Tod so namreč vozili les z železniške postaje v Medvodah v Radom-

lje na žago, tod je šel promet proti Kamniku.

So pa Zapoge poznane še po nečem. Tu je bila ustanovljena prva strojna skupnost v Sloveniji. Ing. Jencič s Kmetijskega inštituta Slovenije in dr. ing. Stane Merhar sta jih spodbujala in pomagala, da so zapoški kmetje dobili kompletno krompirjevo linijo, kajti včasih je bila tu pridelava krompirja silno močna. Hočevarjevi se spominjajo, da so v letih 1975, 1976 pridelali tudi po 120 ton krompirja. Po pet, šest hektarjev njiv so ga sadili. Zdaj je krompir povečini zamenjala živina. Kombajn za krompir uporabljata le še dva kmeta, štirje pa so iz skupnosti izstopili.

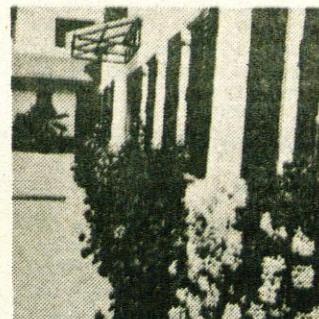
Premočan zvon - gluho žito

Nekaj pa imajo Zapoge, na kar so resnično lahko ponosni: prelepo cerkvico sv. Nikolaja. 1737. leta je bila zgrajena. Z volji so vozili skale iz Zapoškega hriba za njeno izgradnjo. Takole piše o njej v starih bukvah:

"Zapoška cerkev ima 18.29 m notranje dolgoti in 8.20 m širjave. Posebno lep je veliki oltar, katerega je po navodilu znanega šentviškega župnika Blazija Potočnik naredil l. 1845 kipar Matej Tomec iz Šentvida.

Posnet po onem oltarju bazilike Marije Snežnice (Maria maggiore) v Rimu, kjer so shranjene Gospodove jaslice, ima na vsaki strani četrto lično izdelanih stebrov; sploh je vsa razvrstitev tako okusna, da rabi lahko kot vzorec enakim delom. Glavno podobo sv. Nikolaja je napravil kamenogoriški slikar Matej Langus; ob strani sv. Nikolaju sta sohi sv. Lavrencija in sv. Valentina. Tabernakelj se sveti kakor da bi bil iz srebra, prevlečen je namreč s srebrno kovino (silberplattirt). Ob vrhu oltarja vidimo podobo Kristovega rojstva, ki nas spominja betlehemskih jaslic ter one rimske cerkve, kjer se hrani ta sv. ostanek. Na obeh straneh svetišča, katero je poslikal l. 1891 Matija Bradaška iz Kranja, se nahaja grb komendatorja barona Testaferrata (rudeč križ na višnjekastem polju, tri zvezde in voliček). Oltar evangelijske strani je posvečen sv. Elizabeti, oni listne strani sv. Vidu. V desni in levi steni ladije sta vdeleni podobi "Ecce homo" in lurska Mati božja.

Trije zvonovi pojejo v kvart sekstakordu. Veliki tehta 21 stotov in 30 funtov. Na njem je napis: KO SO BILI FAJMOŠTER Č.G. MARTIN NAROB IN KLJUČARJA JAKOB BOHINC. NIKOLAJ HOČE-

Hočevarjeva hiša v Zapogah je letos vsa v cvetju. Foto: D.D.

VAR. Zaradi tega zvona, katerega so dobili iz Albert Samasove livarne l. 1867, je bilo med ljudstvom mnogo govorenja. O velikem zvonu bližnje smleške župnije je namreč razširjena pripovedka, da so mu morali nekoliko glasu vzeti, ker je zaradi mogočnega donjenja ogluševalo (ni moglo obroditi) žito na njivah. Zato so se bali tudi zapoški župljani slabih letin ter želeli imeti manjši zvon. A sedaj so spoznali, da je vse skupaj le prazna bajka, in da močan glas zvona nikakor ne more škodovati klasju na polju.

Naj ovemo le še to, da Zapogani lepo skrbijo za svojega patrona: pred dvema letoma so cerkev sv. Nikolaja popolnoma obnovili.

Komu so mar prometni znaki

V šoli za voznike slehernega obiskovalca učijo, da je osnovno pravilo pri vožnji spoštovanje prometnih znakov. Žal praksa dokazuje, da mnogo voznikov kmalu po opravljenem izpitu ravna drugače. Še posebej nevarno je njihovo početje ob nespoštovanju znakov, ki določajo obvezno smer vožnje, saj s tem vselej nastane možnost za nesrečo.

Takšno ravnanje voznikov bi bilo moč opaziti v kateremkoli gorenjskem kraju, prometni nered pri naselju Naklo pa je primer zase. Tam je namreč na desni strani glavne ceste iz kranjske smeri še lokalna pot, s katere je med krajema Polica in Naklo kar sedem vhodov oziroma izhodov. Povsod ob glavni cesti so nekdanji stali znaki za obvezno smer vožnje naravnost naprej. Takšen znak je sedaj ostal le pred prvim odcepom, kjer pelje ob reguliranem potoku asfaltna bližnjica v Naklo. Seveda ta znak ni mar nikomur, ki mu je odveč daljša pot prek odcepa pri gostilni Marinišek. S tem kršilci ogrožajo vse voznike, ki vozijo za njimi v prepričanju, da tod poteka vožnja le naravnost. Še večja nevarnost nastane, ko pripelje vozilo iz nasprotna smeri in hoče zaviti z bližnjice na glavno cesto; posebno zato, ker je izhod proti Kranju popolnoma nepregleden.

V prometu si pač ne bi smeli dovoliti dvojnosti! Če je prometni znak odveč, naj pristojni odstranijo še tega. Če mora stati tam, pa naj prometni miličniki pogostejše nadzirajo tamkajšnje potekanje prometa in kršilce kaznujejo. Obenaj naj še pojasnijo vsem voznikom koles, koles z motorjem in traktorjem, da jim je še vedno mesto na stranski poti in ne na glavni cesti.

S. Saje

Vodnikov dom spet odprt

Srednja vas v Bohinju, 8. septembra - Vodnikov dom, ki je ena najbolj obiskanih planinskih postojank v triglavskem pogorju, je spet odprt, je v petek povedal Justin Zorko, vodja sanitarnega inšpektorata Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Dom je bil namreč zaprt od prejšnjega četrta zaradi umazanih in nereda, ki so jo ugotovili inšpektor in delavki Zavoda za socialno medicino in higieno Kranj, potem ko so skupine planincev iz Ljubljane, Krškega in Radovljice, ki so jedle in pile v Vodnikovi koči, imele prebavne težave. Oskrbnika, mati in sin iz Trbovelj, ki sta delala brez potrebnega živilsko-zdravstvenega spravevala, sta kljub inšpektorjevi prepovedi imela odprto kočo še do nedelje, zbirala pa sta celo podpise proti inšpektorju. Nazadnje je le prevladalo spoznanje, da se z zdravjem planincev in z ugledom koče ne gre igrati: člani planinskega društva Srednja vas v Bohinju, ki upravljajo v Vodnikov kočo, so jo temeljito očistili in tudi sami priznali, da je inšpektor opravičeno ukrepal. Koča ima zdaj, ko je spet odprta, tudi novi oskrbniki, domačinki. "To je bila za kočo in za planinsko društvo dobra izkušnja, zato sem skorajda prepričan, da se kaj takega ne bo več zgodilo," je še dejal Justin Zorko.

C. Z.

NESREČE

Mopedist vozil brez luči

Kokrica, 8. septembra - 17-letni Uroš B. s Kokrice se je z mopedom brez luči zvečer peljal skozi naselje. Izpred lokala Brunarica na Cesti na Rupo je zapeljala na cesto voznica osebnega avtomobila Valerija Osojnik, stara 49 let, iz Kranja, ker mopedista v temi ni opazila. Ta je trčil v prednji del avtomobila, izgubil ravnotežje in padel, pri tem pa se hudo ranil.

Skušala umoriti moža

Jesenice, 6. septembra - V jeseniški bolnišnici je iskal zdravniško pomoč 40-letni H. T. z Jesenic, ki mu je na glavi zijala velika rana. Ko je spal, ga je s tolkačem za meso udarila po glavi njegova dve leti mlajša žena, ki jo je menda stalno pretepal in ji grozil. Po dejanju je ženska zbežala in se skрила med bloki, ker se je bala moževe svete jeze. Slednjemu pa očitno ni šlo do živga, saj je vstal in sam ranjen prišel v bolnišnico.

Po levi v smrt

Naklo, 9. septembra - Hitra cesta pri Naklem je spet terjala dvojno mladostno življenje, dva udeleženca pa sta bila hudo ranjena. 22-letni voznik osebnega avtomobila Boris Pavlin z Jesenic je s precejšnjo hitrostjo dohiteval kolono. Da se ne bi zaletel v zadnji del pred

seboj vozečega avtomobila, je zaviral in obrnil v levo, pri tem pa je njegovo stoeno bočno zaneslo. Tedaj je nasproti pripeljal mercedes avstrijske registracije s Čedom Kovačevićem, starim 36 let, iz Prnjavorja, na časnem delu v sosednji državi. Silovito trčenje je avtomobila odbilo v travo. Pavlin in njegov 20-letni sopotnik Dejan Medvešek iz Kranja sta bila na kraju nesreče mrtva, Kovačević in sopotnica Ana Kovačević pa hudo ranjena.

Z nožem nad miličnika

Lesce, 9. septembra - Četverica naših državljanov, Pančo P., Dragan Z., Jordan P., vsi iz Negotina, in Zoran J. iz Zaječarja, je tega dne odpotovala v Avstrijo, vendar so jih na meji zavrnil, ker so imeli pri sebi premalo denarja. To je bil tudi razlog, da so se na poti nazaj odločili vlomiti v osebni avto. Kot pri roki jim je bil avto nemške registracije, parkiran ob cesti pri Lescah, ki ga je voznik tamkaj pustil zaradi okvare. Ko so vlamljali, so jih zalotili miličniki. Četverica je skušala ubežati, vendar so ji radovljiški miličniki to preprečili, pri tem pa je eden od zlikovcev potegnil nož in se vrgel na miličnika. Slednji je napadalca obvladal. Trojico so zaprli, medtem ko je Pančo P. uspelo uiti.

D. Ž.

Denar v nogavici vabi vlomilca

Ko se ljudje poleti odpravljajo na dopust, njihove hiše in stanovanja pa prazna ostajajo brez nadzora, imajo vlomilci lahko delo. Če so lastniki vrh vsega še toliko neprevidni, da pustijo kako okno priprto, je njihovo kaznivo početje še toliko lažje. Kot kaže, so ljudje glede svoje zasebne lastnine postali že nekoliko previdnejši, saj vsaj na Gorenjskem letošnje poletje ni bilo opaznejšega porasta vlomnih tatvin. Ali pa so morebiti vlomilci vzeli dopust.

Že nekaj let zapored kriminalisti svari ljudi, ki se odpravljajo za dlje časa od doma, pred morebitnimi vlomilci. Kakovostne ključavnice, mreže na laže dostopnih kletnih oknih, trdno zaprta okna in vrata so prvi previdnostni ukrepi, ko se ljudje odpravljajo na počitnice. Stanovanja in hiše, ki ostanejo dlje brez lastnika, včasih že na daleč kažejo, da so prazni. Navojnice na oknih so ves čas spuščene, v nabiralniku se kopiči pošta, neredki pa so celo toliko naivni, da na vrata izobesijo vidni napis: smo na morju. Če pri hiši ni psa čuvaja in če so tudi sosedje brezbržni do dogajanja v bližnji okolici, se rad primeri nenapovedan obisk. Vlomi pač iščejo lahko dostopne cilje, od koder jih ne bodo prav hitro preganili.

Vse kaže, da so večletna svarila vendarle naletela na plodna tla. Število vlovov resda ni manjše, nasprotno, toda vsaj na Gorenjskem imajo letošnje poletje kar mir pred vlomilci v počitniško zapuščene

hiše in stanovanja. Celo vlomilec, ki je junija obiskoval hiše in garaže na območju Cerkeja in Šenčurja, in so mu bili kranjski kriminalisti že na sledi, si je vzela dopust.

Razloga za zadovoljstvo kljub vsemu ni, pravijo na oddelku za zatiranje splošne kriminalitete UNZ v Kranju, kjer so v letošnjem prvem polletju zaznali 1375 kaznivih dejanj (dobro desetino več kot lani ta čas). Pri tem je najočitnejši porast zaznati prav pri velikih tatvinah - sem sodijo tudi vlomi - ki jih je za 58 odstotkov več kot enako obdobje lani. Porast gre zlasti na račun številnih vlovov v avtomobile, trdi Stane Narat, vodja omenjenega oddelka. Avtomobili so za priložnostne vlomilce očitno najvarnejši in najpogostejši teren, zlasti če so parkirani na neosvetljenih parkiriščih ali podzemnih garažah, v njih pa je vedno najti za vlomilce privlačno blago. Če ni drugega, se vlomilci polakomnijo avtoradija, neprevidni lastniki pa pogosto puščajo v avtomobilih tudi denar

ali druge dragocene predmete. Ker vlom v avto ni velika umetnost in se lahko prime pri prav vsakomur, ni odveč nekaj previdnosti. Dragocenosti ali denarja ni pametno puščati v avtomobilu. Če je v njem že avtoradio, naj bo pritrjen tako, da bo zadal morebitnemu vlomilcu več dela in bo morda opustil svojo nakano. Kdor pa želi boljše zavarovati svojo lastnino, naj si omisli alarmne naprave, ki se sprožijo, če kdo nasilno odpira avto.

Vse to lahko velja tudi za stanovanje. Kdor si lahko privoščiti alarmne naprave ali zidni trezor za shranjevanje dragocenosti, se bo najlažje ubranil vlomilca. Se bolj brez skrbi je oni, ki denar hrani v banki. Vrli Gorenjci imajo še vedno navado hraniti denar v nogavici, tako je bilo tudi pri nekem domačinu v Britofu, od koder je vlomilec odnesel lep kupček deviz. Pravi profesionalci med kriminalci se pač ozirajo po devizah in zlatini, tehnični predmeti jih že manj mikajo, saj ne gre več lahko v denar. Vendar previdnostni ukrepi tudi pri teh dobrinah niso odveč. Le-te izginjajo zlasti iz počitniških hišic, ki jih vlomilci obiskujejo izven sezone in med tednom, ko so praviloma prazne.

D. Z. Žlebir

Ali Loka potrebuje komunalnega redarja?

Da za občinskega policaja in višje kazni

Škofja Loka, 11. septembra - Občinski možje so zaradi vse očitnejšega nespoštovanja odlokov, ki naj bi s prepovedmi in kaznimi zagotavljali več reda pri varovanju zelenih površin, čistoč okolja, parkiranju vozil, zimski službi, nameščanju reklam in plakiranj, izobešanju zastav, odpiranju in zapiranju lokalov in podobno sklenili predlagati škofjeloški skupščini ustanovitev službe komunalnega nadzorstva. Za "občinskega policaja" so tudi na Postaji milice v Škofji Loki, kjer zaradi obilice dela ne morejo preverjati (ne)spoštovanja vseh občinskih odlokov, pač pa se osredotočajo predvsem na nepravilno parkiranje. Kaj pa o komunalnem redarju, kot ga že imajo v treh gorenjskih občinah, menijo ljudje? Je potreben ali vidijo v njem le birokrata več?

Filip Rant z Gođešica: »Slišal sem za razmišljanja o komunalnem redarju. Zdi se mi pametno. V občini in še zlasti v sami Škofji Loki je precej nereda predvsem pri parkiranju in onesnaževanju okolja. Redar bi moral večkrat pogledati tudi ven iz mesta, kjer so miličniki redkeje navzoči. Za to delo bi morali izbrati strogega, poštenega, kulturnega človeka. Sploh pa bi morale bi-

ti kazni za prestopke višje, če naj ga ljudje resno jemljejo. Kazni so namreč postale tako malenkostne, da tudi zaradi tega red močno trpi.«

Branko Kavčič iz Dražgoš: »Zaradi mene komunalnega redarja ne bi bilo treba, res pa je, da so ljudje, ki na tak ali drugačen način kršijo pravila javnega obnašanja in bi nedvomno rabili nekoga, ki bi jih opozoril, da ne

predvsem na krivolov, nedovoljeno sekiranje lesa, divja smetišča, v mestu pa na nedovoljeno parkiranje, mladino, ki divja na motorjih. Zato bo imel komunalni redar dosti dela, koliko bo učinkovit, pa bo odvisno predvsem od pooblastil, ki mu jih bodo dali. Če bo samo opozarjal ljudi, ne bo učinka, zdaj veljavne kazni pa tudi niso omembe vredne. Nepravilno parkiranje, denimo, velja poldrugi stari milijon, manj kot pivo v gostilni.«

H. Jelovčan
Foto: F. Perdan

NA SONČNI STRANI ALP

Odpadki, obrobajo gra moznico

Naklo, 7. septembra - Na zahodnem robu gramoznice pri Naklem, ki jo izmenoma izkoriščata cestno podjetje in Gradbi-nec iz Kranja, že dalj časa nastaja pravo odlagališče odpadkov. Čeprav ob gozdni cesti stoji tabla, ki prepoveduje dostop nezaposlenim, to ne moti nekaterih brezvestnih ljudi pri odmetavanju odvečne robe. Tja vozijo - največkrat v mraku - vse od smeti in oblačil do starega pohištva in ostankov gradbenega materiala. Da bi zakrili grehe zoper naravo, nekateri celo zažigajo odpadke in s tem dodatno ogrožajo bližnji gozd. K slabemu izgledu pripomore tudi gramoznica s skoraj štirideset metrov globoko rano v okolju, ki jo obrobajo neurejene in od erozije razbrzdane brežine. Gradbinčevi delavci bodo najprej nasipali 15 metrov visoko tla gramoznice povsod tam, kjer so že prenehali z izkopavanjem, zatem pa bodo že letošnje jesen, kot je zagotovil vodja gramozni-ce Rudi Donoša, začeli urejati brežine v smeri zahod - vzhod. Takrat bo z roba gramoznice izginilo smetišče, dokončno urejanje in zatavljanje brežin pa bo trajalo kar nekaj let. (S) - Foto: S. Saje

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Imeli so se česa veseliti

Pred kolektivnimi dopusti je bilo, kar je prvi razlog za veselje. Ponekod je bil tudi izplačilni dan, kar je drugi razlog za veselje. Pri balinar-jih na Planini je bila prijetna družba, kar je tretji... Zaradi številnih razlogov pa je treba zvrniti kozarček ali dva, ali tri... Ob štirih zjutraj vrli balinarji niso več šteli, le še hrupno prepevali, dokler jih pristojni za javni red in mir niso zmotili.

Pravi gorenjski pretep

V disku Bor v Preddvoru se je pred časom vnel pravca-ti gorenjski pretep. V lase sta si skočila Miha in Andrej. Kdove, najbrž je bilo krivo kako dekle. Ker v lokalno očitno nimajo nobenega posluha za pristno folklorno ve-selje, kamor sodi tudi takšen fantovski »rukar«, so ju brezsrčno nagnali domov. Še več, tudi sodnik za prekrške ju bo dobil v roke.

Z grabljami nad sestro

Nekaj je zadnjič močno razjezilo Janeza iz Škofje Loke, da se je z grabljami in psom odpravil k rodni sestri in ji grozil. Svak mu je nevarno orodje sicer izpulil iz rok, pa je Janez grablje spet zgrabil in z njimi posvetil se-stri. Končno so srboriteža le spravili k pameti, njegova so-rodnika pa sta morala celo k zdravniku.

Nobenega spoštovanja

Ranko je za volanom to-vornjaka zlomil železniško zapornico, zato ga je miličnik v Škofji Loki ustavil in zapisal. Toda fant se je uprl odrejenemu ukrepu. Le da je miličnika zmerjal, celo do-kumente mu je iztrgal in se z njimi vred zaklenil v tovor-njakovo kabino. Pod težo močnejših argumentov je končno le popustil, a z vid-nim nespoštovanjem do za-kona in njegovih predstavni-kov.

Koruzniški kratki stik

Jeseničana, ki živita na koruzi, sta neko popoldne neusmiljeno razgrajala. Ona je namreč grozila, da bo za-žgala osebni avto, on pa se je zbal za svojo dragocenost in poklical milico. Slednji so se odločili, da ne bodo razsojali o lastnini, pač pa naj nesoje-na zakonca to razjasni na sodišču.

Pijančevanje in razgrajanje po avstrijsko

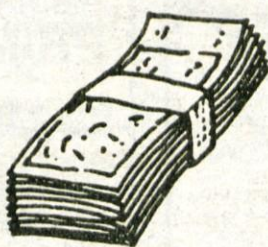
Vse kaže, da nismo le Slo-venci ljubitelji zlahtne kapljice in pod njenim vplivom no-čnih izgrezov. Na Jesenicah, v lokalno Nino, se je namreč nedavno primerilo, da se ga je čez mero napila skupina s senčen strani Alp. Avstrijce so vrli domačini z nemalo za-doščenja takoj prijavi.

KDAJ JE ŽIVLJENJE NA KREDIT DRAGO?

Takrat, ko človek ugotovi, da je lahko cena po treh mesecih kreditiranja višja od rasti inflacije!

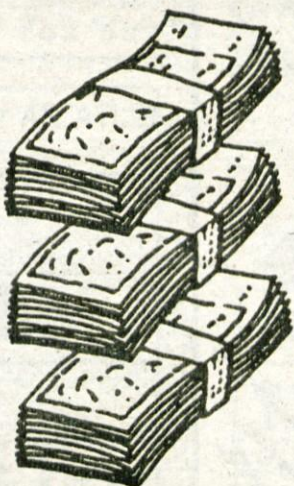
Pri Meblu vam dajemo na izbiro:

— Plačajte celoten znesek takoj

in si zagotovite izhodiščno ceno izdelka.

— Odločite se za kreditiranje nakupa,

vendar bo končna cena obremenjena s pričakovano rastjo inflacije in drugih stroškov.

To sta edina, a povsem nova pogoja prodaje pri nas.

**MI NE DAJEMO POPUSTA PRI GOTOVINSKEM NAKUPU,
DAJEMO VAM MOŽNOST NAKUPA PO IZHODIŠČNI CENI!**

MEBLO

Nakup naših izdelkov z gotovino se splača!

(v salonih MEBLO in nekaterih trgovinah s pohištvo)

Saloni Mebla: Nova Gorica, Ljubljana, Celje, Maribor, Zagreb, Rijeka, Karlovac, Varaždin, Đakovo, Novi Sad, Subotica, Stara Pazova, Novi Beograd, Sarajevo, Titograd, Skopje

VABILO OBČINSKE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA V KRANJU DEKLETOM IN ŽENAM

Vabimo k sodelovanju vse, ki imajo voljo in možnost pomagati ljudem v stiski. V Kranju in okolici je mnogo ostarelih in bolnih krajanov, ki potrebujejo nego ali občasno gospodinjstvo pomoč.

Letos že tretjič prirejamo brezplačen 18-urni tečaj o domači negi bolnika. Če imate čas in želite dodatno nekaj zaslužiti, nas obiščite na Rdečem križu, C. JLA 16, vsak dan do 14. ure in ob sredah do 16. ure, lahko pa nas pokličete po telefonu na številko 25-564.

GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD Lesno industrijski obrat
64220 ŠKOFJA LOKA

bo po sklepu delavskega sveta TOZD z dne 15. 5. 1989 prodal

NA JAVNI LICITACIJI

rabljeno osnovno sredstvo

1. KOMBI ZASTAVA 850 (KR 120-437)

Izključna cena je 10.000.000 din.

Licitacija bo v petek, 15. 9. 1989, ob 14.30 uri v prostorih GIP Gradis, TOZD LIO Škofja Loka, Kidričeva 56.

Ogled vozila je možen od 14.00 ure dalje.

Davek plača kupec od izlicitirane cene.

Kandidati morajo pred licitacijo položiti 10 % kavcije od izključne cene.

GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD Lesno ind. obrat Škofja Loka

Objavlja prosta dela in naloge

1. GOSPODARSKO FINANČNI POMOČNIK

Pogoj: dokončana VII. ali VI. stopnja ekonomske smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj v finančni stroki

2. MIZAR

Pogoj: dokončana III. ali IV. stopnja lesarske smeri in najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj.

3. TESAR

Pogoj: dokončana III. ali IV. stopnja gradbene smeri in najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj.

4. LESAR

Pogoj: dokončana II. ali III. stopnja lesarske smeri in najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vložijo pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev do 23. 9. 1989 na naslov: GRADIS TOZD LIO ŠKOFJA LOKA, Kidričeva c. 56.

ŽELEZAR JESENICE
Cesta železarjev 8
64270 JESENICE

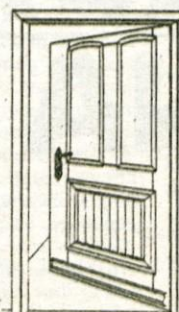
Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbeni standard z dne 28. 8. 1989 ponovno objavljamo prosta dela in naloge

KUHARICE II 1 oseba

Pogoji: IV. stopnja gostinske usmeritve - smer kuhar poskusno delo 2 meseca 1 leto delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na Kadrovski sektor ZJ, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice.

**MASIVNA
VHODNA
VRATA**

PRI NAKUPU STAVBNEGA POHIŠTVA IN PREGRADNIH STEN NUDIMO:

- 10 % popust za plačilo z gotovino
- 10 % popust za nakup na potrošniško posojilo (možnost 3 oz. 6-mesečnega odplačevanja)

PRI NAKUPU MONTAŽNE HIŠE NUDIMO:

- 15 % popust za plačilo z gotovino
- možnost plačila v dveh obrokih

JELOVICA

lesna industrija ŠKOFJA LOKA, tel. (064) 631-241 telex: 34579 yu Ilje, telefax: (064) 632-261

OBIŠČITE NAS NA MEDNARODNEM SEJMU OBRTI V CELJU OD 8. do 17. SEPTEMBRA - HALA D

**MERKUR
KRANJ**

**ZIMA JE
PRED VRATI**

**NAJMANJŠA
KOLIČINA 8 ton**

**TRANZITNA PRODAJA
VELENJSKEGA
LIGNITA**

**UGODEN NAKUP-
DOSTAVA NA DOM**

**MERKUR
VAS VABI**

pravi ljudje na pravih mestih

Informacija:
MERKUR Kranj
Prodajalna
KUPIVO Naklo
telefon: 47-537
47-018

**MARIJA
PRIMC**

Cesta na Klanec 3, Kranj (v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno in hitro izdelavo vseh vrst očal.

Vsak torek od 14.30 do 16.30 ure ordinira zdravnik okulist.

GORENJSKI GLAS
VEČ KOT ČASOPIS

ELITA ZA VAS - ELITA

VAS - ELITA ZA VAS

Elita

BABY trgovina

od 11. do 16. septembra

20 % POPUST

od zneska 1.500.000 dalje!

ELITA ZA VAS - ELITA ZA VAS - ELITA ZA VAS - ELITA ZA VAS

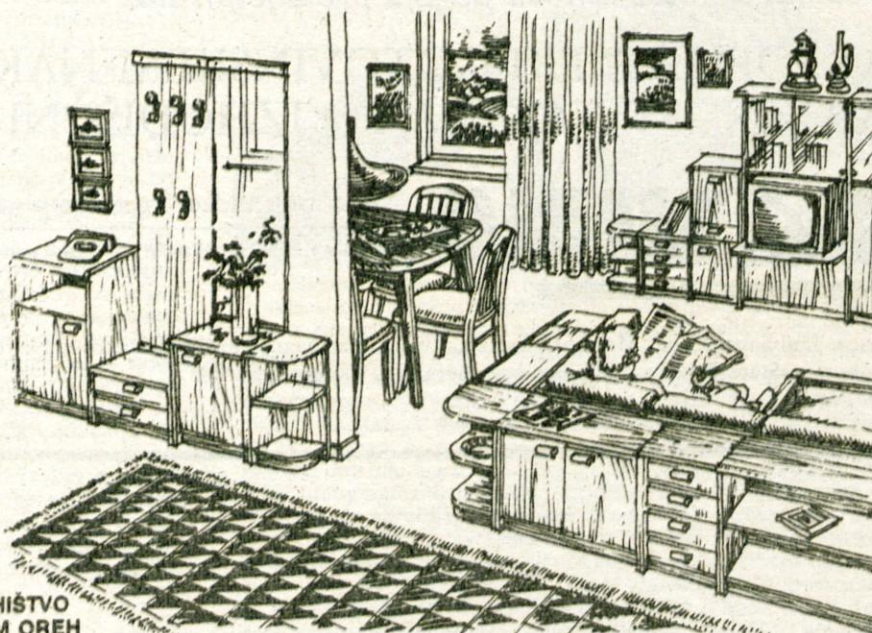

**alples
industrija
pohištva**

**Železniki
telefon:**

064/67-121

66-155

POHIŠTVO
DOM OREH

RAZPRODAJA POHIŠTVA

»DOM OREH«

**V SALONU ALPLES V
ŽELEZNIKIH**

Od ponedeljka, 11. 9. 1989, dalje nudimo še zadnje zaloge programa DOM OREH po zelo ugodnih 35 % znižanih cenah. Pohitite z nakupom količine so omejene.

OBCINA KRANJ
Komite za planiranje, gospodarstvo
in družbene dejavnosti
64000 KRANJ

OBVESTILO

Komite za planiranje, gospodarstvo in družbene dejavnosti občine Kranj obvešča vse samostojne obrtnike, ki imajo zaposlene delavce, da morajo v skladu s 178. členom kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in samostojnimi obrtniki (Uradni list SRS, št. 18/89) uskladiti vse pogodbe o delovnem razmerju z novo kolektivno pogodbo.

Potrjevanje novih pogodb za že zaposlene delavce bo potekalo od 18. 9. 1989 do 18. 10. 1989 v prostorih skupščine občine Kranj, soba 114/I nad. od 7.30 do 15.00 ure, v sredo do 17.00 ure.

Obrazci za pogodbe o delovnem razmerju se dobijo v knjižarni.

Zaradi velikega števila delavcev, ki so zaposleni pri samostojnih obrtnikih, in da bi potekalo delo upravnega organa nemoteno in hitro, prosimo vse samostojne obrtnike, da se držijo naslednjega razporeda:

Datum razporeda:	začetna črka priimka obrtnika
od 18. 9. 1989 do 22. 9. 1989	A - E
od 27. 9. 1989 do 29. 9. 1989	F - K
od 2. 10. 1989 do 6. 10. 1989	L - R
od 9. 10. 1989 do 13. 10. 1989	S - Ž
od 16. 10. 1989 do 18. 10. 1989	

vsi, ki se iz objektivnega razloga niso mogli držati razporeda.

MERCATOR SORA
Kmetijsko gozdarska zadruga p.o.
ŽIRI

Razpisna komisija za razpis imenovanja individualnega poslovnega organa v skladu z določili statuta in sklepom združenega sveta

RAZPISUJE

prosta dela in naloge
INDIVIDUALNEGA POSLOVNEGA ORGANA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko šolo kmetijske, gozdarske ali ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih opravilih v gospodarstvu,
- da ima višjo šolo kmetijske, gozdarske ali ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih opravilih v gospodarsvu,
- pri izbiri kandidata se zlasti upošteva, da kandidat izpolnjuje kriterije iz 48. člena Družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka.

Dela in naloge razpisujemo za štiri leta.

Pisne prijave o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v roku 15 dni od dneva objave v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo« na naslov:

Mercator - Sora
Kmetijsko gozdarska zadruga p.o. Žiri
Trg osvoboditve 1, 64226 Žiri.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 8 dni po sklepu samoupravnega organa.

Priloga naj vsebuje: življenjepis
opis dosedanjih zaposlitev
dokazila o izpolnjevanju pogojev.

inštalacije

INŠTALACIJE ŠKOFJA LOKA p.o.
64220 ŠKOFJA LOKA

Razpisna komisija na podlagi sklepa delavskega sveta in v skladu s 85. členom STATUTA DO razpisuje prosta dela in naloge:

DIREKTORJA DO

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom in dogovorom o izpolnjevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- visoka ali višja izobrazba tehnične, organizacijske, ekonomske ali druge ustrezne smeri,
- najmanj 3 oz. 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- aktivno znanje tujega jezika.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti kuverti v 8 dneh od objave razpisa na naslov: DO INŠTALACIJE p.o. ŠKOFJA LOKA, Kidričeva c. 55 s pripisom: za razpisno komisijo.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

MALI OGLASI

☎ 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

HLADILNIK z zamrzovalno komoro, potreben popravila, prodam za 100 SM. ☎ 35-245 13429

Ugodno prodam PEČ za centralno, 25.000 Kcal, malo rabljena. Košir Franc, Frankovo 99, Škofja Loka, ☎ 631-698 13433

Prodaj nov ŠTEDILNIK gorenje 80x60 (levi). ☎ 622-258 13443

Prodaj ŠTEDILNIK 2+2, cena po dogovoru. ☎ 36-421 13448

Prodaj barvni TV fisher, star 3 leta. ☎ 51-962 13513

Prodaj glasbeni CENTER schneider midi z zvočniki 2x30 voltov. ☎ 26-903 13520

Ugodno prodam KUPERBUSH s pečico. ☎ 74-040, dopoldan 13521

Prodaj eno leto star TV GOLD STAR z deklaracijo. ☎ 27-790, zvečer 13525

VOZILA

Prodaj PEUGEOT 204, ohranjen, v voznem stanju. ☎ 38-430 13276

Prodaj VISO letnik 1986, Srednja vas 19, Šenčur

Prodaj Z 101, letnik 1978. ☎ 78-353, zvečer 13430

Prodaj 126 P, letnik 1979 in GOLF JGL, letnik 1981. ☎ 36-853 13432

Prodaj Z 128, letnik december 1985, prevoženih 41.000 km. Informacije na ☎ 27-271 int. 471, dopoldne 13437

Prodaj Z 101, letnik 1979. ☎ 721-274 13438

Ugodno prodam motor za 126 P. Mavčiče 57 13442

Prodaj rabljeno ŠKOLJKO za Z 101. Jenko, Pungert 12, Škofja Loka 13446

Prodaj R 4, letnik 1978, registriran do avgusta 1990. Bohinec, Pijanovca 74, Šenčur 13449

Prodaj nov JUGO koral 55. Britof 363, Kranj 13455

Prodaj ohranjeno Z 750, letnik 1977, motor letnik 1985, rdeče barve. Ogled popoldan. Snedec, Srednja Bela 43, Preddvor (pri cerkvi) 13453

Prodaj BT 50 S, star 1 leto. ☎ 70-302 13465

Prodaj WARTBURG KARAVAN, letnik 1987, ohranjen in letnik 1979 za dele. ☎ 28-161, int. 43 Zvonec 13468

Prodaj Z 750, letnik 1985, karambolirana. Žerovnik, Gasilska 43, Šenčur 13474

Prodaj LADO 1200, po delih. Ogled vsak dan popoldan. Stara Loka 70, Škofja Loka 13476

R 4 TLS, letnik 1977. ☎ 70-765 13477

Ugodno prodaj Z 101, letnik 1979. Dolinar, Bohela Bela 122a 13478

Ugodno prodaj MOTOR BT 50 S. ☎ 42-392, popoldan 13482

Po ugodni ceni prodam novo MOTORNO KOLO TOMOS tip 15 SLC. ☎ 25-948 13483

Ugodno prodaj avto VW 1500. Ogled vsak dan po 15 uri. Primc, Cesta na Klanec 3, Kranj 13485

Ugodno prodaj moped AVTO-MATIK, letnik 1987, s smerniki. ☎ 34-340 od 18 ure dalje 13486

BT 50, star 6 mesecev, prodam za 35 M. ☎ 74-928 13489

Ugodno prodaj Z 750, starejši letnik, dobro ohranjen. ☎ 81-381 13490

Prodaj Z 128, letnik 1984. ☎ 50-923 13492

Prodaj LADO RIVA, letnik december 1986, 16.000 km, garažiran. ☎ 77-757 13493

Prodaj Z 750, letnik 1976. Povšič, Frankovo 41, Škofja Loka, ☎ 631-886 13494

Prodaj GOLF GL diesel, letnik 1984. ☎ 061 841-548 13495

Prodaj FIAT 126, letnik 1980, registriran do aprila 1990. Kmet Drago, Britof 220, Kranj 13503

Z 101 GTL, 7/84, ohranjeno, prodam. ☎ 79-660, Aleš, po 15 uri 13511

Prodaj JUGO 45, letnik 1983. Meden, Golnik 7/a 13516

Prodaj Z 101 confort, letnik 1979, zelo ohranjena. Ročevnica 45, Tržič 13519

Prodaj Z 101, letnik 1973, školjka letnik 1981. Sodja Franc, Studor 4, Bohinj 13526

BMX, italijanske izdelave, prodam. ☎ 45-087 13533

Prodaj Z 750, dodatno opremljeno, prva registracija 1977. Kozinc, Štrukljeva 13, Radovljica 13462

Prodaj Z 750, letnik 1976, registrirana, dobro ohranjena. Cena 850 DEM. Prev. Dražgoše 6, Železniki 13506

GRADBENI MATERIAL

Prodaj staro strešno OPEKO. Jarc Janez, Okroglo 20, Naklo 13435

5 ton CEMENTA ugodno prodam. ☎ 633-862 13457

Prodaj strešno OPEKO špičak, nove 1000 komadov in rabljene 500 komadov. ☎ 79-910 13507

Poceni prodaj kovinska krila za garažna VRATA (dimenzije 2x2,2 m). ☎ 34-317 13509

4 kub. m COLARIC, enkrat rabljene, prodaj in 3 RADIATORJE JU-GOTERM tip 22900/1200. ☎ 37-468, popoldan 13523

Prodaj gašeno APNO. ☎ 51-743 13531

Prodaj starejše ostrešje 22x22 4 kub. m, strešno opeko špičak srednje dimenzije ter modle za kmečko peč: Podhom 43, Zgornje Gorje 13532

STAN.OPREMA

Prodaj novo ZAKONSKO POSTELJO. ☎ 632-560 13471

Ugodno prodaj posteljo z jogijem in pisalno mizo s stolom. ☎ 061/611-345 13472

Integral TOZD Gorenjska Tržič organizira 4 - dnevni izlet v ISTAMBUL, dne 20. 9. 1989 po zelo ugodni ceni. Vse ostale informacije lahko dobite po telefonu na št. 064/50-394.

STANOVANJA

Najemem GARSONJERO ali enosobno stanovanje v okolici Bleda, Radovljice ali Jesenic. Šifra: JE-SENICE 13445

Zamenjam enosobno družbeno STANOVANJE, centralno ogrevano, za dvosobno ali eno in pol sobno na Jesenicah. Stanovanje primerno za samske ali upokojece. Stojanovič, Tomšičeva 69, Jesenice 13453

Mlad slovenski par, poročen, brez otrok, vzame v najem STANOVANJE ali majhno, staro hišico. ☎ 74-339 13458

Sprejemem sestanovanko. Jezerska c. 6, Kranj 13464

Zamenjam družbeno GARSONJERO za večje stanovanje v okolici Kranja. Naslov in oglasnem oddelku. 13501

Zamenjam enosobno družbeno STANOVANJE na Planini II za večje. Šifra: 34833 13522

EVROPSKA KULTURA

p. o. E19

MUZIKAVIVA

Pripravljamo in izvajamo začetne in nadaljevalne tečaje glasbenega izražanja:

KLASIČNA GLASBA
ZABAVNA GLASBA
NARODNO ZABAVNA
GLASBA
JAZZ GLASBA

Obširnejše informacije po tel.:
(064) 37-625 od 9. do 18. ure.

ZAPOSLITVE

Delo na dom nudim samostojni ŠIVILJI. Šifra: SPRETNOST 13452
Za dolčen čas (2-3 mesece) zaposlim delavca. Zupanc Ivan, Gregoričeva 8, Kranj Čirče 13480

Za PRODAJO tehničnega artikla iščemo nove potnike - izplačila takoj. Alpska 13 (stan. 5), Bled 13491
Komunikativnim osebam nudimo honorarno zaposlitev. ☎ 78-269 13508

ŽIVALI

Prodaj eno leto stare KOKOŠI nesnice in KOKOŠI za zakol. Ceglina 1, Naklo, ☎ 48-648 13157

Prodaj KRAVO po drugi telitvi, s teletom ali brez. Grahovski 13, Tržič 13434

Prodaj dva TELETA, od 100 do 150 kg. ☎ 78-425, Ribno 13441

Prodaj eno leto stare KOKOŠI nesnice in KOKOŠI za zakol. Suha 5, Kranj 13450

Prodaj KOZO in KOZLIČKA srnaste barve. Košir, Rakovica 20, Zgornja Besnica 13459

DOBERMANKO brez rodovnika, poceni prodaj. ☎ 75-604, Kristan, Cankarjeva 5, Radovljica 13467

Prodaj KRAVO po prvem teletu. Habjan, Dražgoše 15, Železniki 13473

Prodaj KRAVO in elektromotor 7,5 KW, 910 obratov. Drago Bregant, Poljšica 59, Zg. Gorje 13481

Prodaj japonske PREPELICE. ☎ 45-168 13505

Dva mlada MUCKA oddam. Lenac, Langusova 30, Radovljica, ☎ 74-506 13510

Prodaj KRAVO, ki bo v tretje telitila. ☎ 45-787 13514

Prodaj 4 leta staro KOZO, moško KOLO mastral, brez prestav in kupim KOZI, dobri mlekarici, po možnosti breji. Ogled popoldne, sobota, nedelja cel dan. Mežan, Grajska 12, Bled 13517

Prodaj JUNICO 9 mesecev brejo. ☎ 66-493, popoldan 13524

Prodaj črno-beli breji KRAVI in TELIČKA. Nemilje 12, Zg. Besnica 13530

KUPIM

Kupim manjši KOTEL za kuhanje žganja. ☎ 65-078, zvečer 13497

Kupim MOTOR za Jugota ali za 850, dobro ohranjen. ☎ 36-724, popoldan 13502

Kupim 10 dni starega BIKCA simentalca. ☎ 70-035 13518

STE OSAMLJENI? IŠČETE ŽIVLJENJSKEGA SOPOTNIKA, PRIJATELJA?

AGENCIJA »BLUE MOON«

URESNIČI VAŠE SANJE.

064/21-882

VSAK DELAVNIK OD 9. DO 11. URE TER OD 15. DO 17. URE, SOBOTA OD 9. DO 11. URE!

DRŽITE SE URADNIH UR!

OBVESTILA

VODOVODNO INSTALACIJO NA HIŠI (novo ali razna popravila) vam naredim solidno in kvalitetno. ☎ 28-427 11812

OBRTNIKI! Opravljam KOMBI PREVOZE po zelo ugodni ceni. ☎ 27-044 13161

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustil naš oče, ded, praded in stric

TOMAŽ ŽEPIČ

iz Letenc

Iskreno se zahvaljujem sorodnikom, sosedom, sodelavcem »SA-VA« TAP in znancem za pomoč. Hvala g. dekanu za lepe poslovilne besede, pevcem iz Šenčurja za lepo zapeto žalostinke, darovalcem cvetja in vsem, ki ste kakorkoli pomagali in ga pospremili na zadnji poti ter nam izrekli sožalje.

VSI NJEGOVI

Šenčur, Kranj, 27. avgusta 1989

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, stare mame

ANTONIJE REBOLJ

roj. Knežič
s Kajuhove 5 v Kranju

se iskreno zahvaljujem svojcem, sosedom in vsem, ki so darovali cvetje, izrekli sožalja in jo spremili na zadnji poti. Zahvala tudi g. župniku za obred in pevcem za zapeto žalostinke.

VSI NJENI

Kranj, 8. septembra 1989

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil nas dolgoletni sodelavec

MARIJAN MAJNIK

inženir telekomunikacij

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Kolektiv DSSS Podjetja za PTT promet Kranj

Dan planincev na Vogarju

Ljudje so v hribih prijatelji

Vogar, 10. septembra - Več tisoč ljubiteljev gora se je zbralo na letošnji osrednji prireditvi ob dnevu slovenskih planincev pri Kosijem domu na Vogarju. Obiskovalcem je govoril predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, ki je med drugim ugotovil, da so si ljudje v gorah tovariši in prijatelji, v dolini pa volkovi. Za slednje je menil, da bo treba spremeniti in obenem izboljšati skrb za naravo.

Že od jutranjih ur se je od Stare Fužine vila kolona ljudi v pisanih oblačilih navkreber skozi gozd proti fužinski planini Vogar. Med mladimi in starimi je bilo slišati razna slovenska narečja pa tudi hrvaške in tuje govornice ni manjkalo. Tako se je livada pod domom Draga Kosija 1050 metrov visoko že uro pred poldnevom napolnila z večtisočglavo množico planincev. Približno takrat je mednjo peš prispel tudi najuglednejši gost na prireditvi, Janez Stanovnik, za kar si je prislužil gromek aplavz.

Pesem Oj, Triglav, moj dom v izvedbi pevskega zbora KUD Tine Rožanc iz Ljubljane je opoldne naznanila začetek svečanosti ob dnevu slovenskih planincev. Predstavnikom več kot stotisočlanske planinske organizacije in drugim ljubiteljem gora je izrekel dobrodošlico Franc Hočevnar, predsednik PD Železničar iz Ljubljane, ki je organiziralo letošnjo prireditev. Kot je med drugim naglasil, jim je zaupana naloga posebej v ponos, ker letos praznujejo 40-letnico delovanja in lahko množici planincev pokažejo sadove svojega dolgoletnega dela pri domu.

Slavnostni govornik Janez Stanovnik je zbranim najprej obljubil, da tokrat ne bo govoril o politiki in gospodarstvu, kar so planinci sprejeli s ploskanjem. Zatem ko je spomnil, da smo ljudje v svoji oholosti pozabili na svoje korenine v naravi, je opozoril, da nam nobena moderna tehnologija ne bo pomagala na zeleno vejo, če ne bomo spremenili svojega sužnjelastniškega odnosa do narave. Pohvalil je tudi dobro razumevanje med planinci, ki bi ga s hribov morali prenesti v dolino, planinsko organizacijo, ki slovi po svoji delavnosti, pa bi po njegovem mnenju morali posnemati povsod v vsakdanjem življenju.

Enourni spored so ob pevcih zaokrožili še plesalci folklorne skupine KUD Tine Rožanc in učenci osnovne šole iz Bohinjske Bistrice. Sončno popoldne je minil med družabnimi pogovori znanec, rajanjem po plesišču, nakupi raznih spominkov in planinske literature na stojnicah, uživanjem gostinskih dobrot pa krajšimi ali daljšimi sprehodi v okolico.

Dobro razpoloženi obiskovalci

Pred odhodom v dolino smo za kratek klepet poprosili nekaj obiskovalcev iz raznih krajev Slovenije. Zvedeli smo!

Lidija Čadež iz Škofje Loke: »V hribe zahajam od malih nog. Tokrat sem kot planinska vodnica pripeljala skupino 35 članov škofojloškega planinskega društva, saj se spodobi udeležba na proslavi ob dnevu planincev. Čeprav imam raje manj množične izlete, je tudi tukaj prijetno. Vsi smo veseli lepega dne v dobri družbi.«

Jože Lesjak z vnučko Metko iz Dravograda: »S planinstvom si že dolgo krepim telo, tako da me pri 79. letih noge še dobro nosijo. Take prireditve obiskujem zaradi spoznavanja novih krajev in srečanj z znanci. S hribov se človek vrača boljše volje domov. Zato me spremlja tudi vnučka, žena pa ni zmogla strmine.«

Nika Zorko iz Krškega: »Z mamico Zdenko, očkom Stanetom in bratcem Romanom grem večkrat na planinski izlet. Pri petih letih sem obiskala kar nekaj naših gora. Najbolj všeč so mi skalnate poti, a tudi današnji izlet ni slab. Na Vogarju, kjer se nismo bili, je prav lepo.«

Besedilo in slike: Stojan Saje

"Fantje se zbirajo..."

Kranj, 11. septembra - September je že po navadi drugi termin v letu, ko fantje odhajajo na služenje vojaškega roka. Letos bo med njimi tudi precej takšnih, ki jim ob spremembi zakona ni bilo moč zaprositi za odlog služenja. Možnost in pravico, da lahko odložijo odhod v JLA imajo namreč študentje elektro fakultete, strojništva, medicine, veterine in še nekaterih. Ta teden jih bo tako iz kranjske občine odšlo okrog dvesto. Včasih, ko so odhajali, so si fantje ob poslavljanju in proslavljanju dali duška. Bili so časi, ko so odšli na leto in več dolgo pot z lesenimi kovčki. Dekleta so jokala. Danes lesenih kovčkov ni več. Ob odhodu jim na železniški postaji zaželijo dostojno in vestno izpolnjevanje dolžnosti s priložnostim darilcem predstavnikov občin. Po svoje so odhodi v JLA še vedno tako ali drugače posebno doživetje in tudi proslavljanje ne manjka. Za razliko od "včeraj" pa se večkrat orosi tudi oko kakšne mamice.

Franc Grošelj, vodja službe za nabor v oddelku za ljudsko obrambo skupščine občine Kranj: »Najbrž se marsikdo danes sprašuje, kako pride do izbora oziroma seznama za služenje v JLA. V občinah so posebne komisije sestavljene iz zunanjih članov in predstavnikov službe. Pri nas v Kranju je predsednik komisije zunanji član. Služba vedno pripravi predlog na podlagi odmere, narejen pa je na približni osnovi potreb, ki izhajajo iz podatkov predpisa na višje in visoke šole. V naši občini letos odlaga služenje največ študentov elektro fakultete in medicine. Predlog, kam bo kdo šel, pripravimo na podlagi poprejšnjih naborov. Pri sestavi seznama sta pomembna rod vojske in vojna pošta. Komisija temeljito pregleda seznam in skuša upoštevati želje in razmere posameznega vojaškega obveznika. Kmečkim fantom skušamo čimbljše omogočiti služenje, da ob

večjih delih doma lahko pridejo pomagat. Gledamo na vrhunske športnike. Niso tudi redke različne prošnje staršev, pa tudi takšnih, socialnih, ko fantje, ki ne dobijo službe, prosijo za odhod v JLA, je zadnje čase vse več. Nekako štirinajst dni v službi in komisiji običajno traja takšno delo, dokler ne dobimo seznama razporeditve, ki je potem na vpogled na oglasni deski na občini. V prihodnjih dneh, ko bodo fantje odhajali, se bomo na postaji slovesno poslovili in jim izročili tudi spominsko darilce.

Gregor Palovnik iz Kranja: »Vpisal sem se na arheologijo in tako se, ker bom sredi tedna odšel v JLA, že nekako poslovil. Pravzaprav mi ni težko. Vse skupaj doživljam kot nekakšno radovedno zanimivost. Sprašujem tiste, ki so že bili, kako je v JLA. Pa največkrat dobim odgovor: Imel sem se "fajn". Ja, včasih so punce jokale, zdaj tudi mamice, slišim. No, nekaj treme ob odhodu je prav gotovo. Sicer pa, jaz odhajam v Zagreb in predvsem odhajam z zanimanjem. Kako bo...?«

Gregor Černe iz Kranja: »Če bi imel možnost, bi odhod v JLA v prihodnjih dneh odložil. Ker pa sem se vpisal na študij fizike, sem se pač moral sprijazniti. Odhajam v Mostar, kjer sem že bil in ga zato poznam. Kaj pričakujem? Najbrž ne bo več tistega prostega časa, ko sem zdaj lahko igral košarko. Prepustil se bom pač nekemu drugemu redu. Sicer pa kakšnih posebnih občutkov, razen morda svojevrsne radovednosti nimam; veselim pa se tudi ne...«

A. Žalar

Slovesnost na Krvavcu

Kriška planina, 10. septembra - Že šestnajstič je bila na Krvavcu, tokrat pri spomeniku na Kriški planini, slovesnost v spomin prehoda 2. grupe odredov z Gorenjske na Štajersko. Dan preboja so kranjski krajevne skupnosti Grad izbrali za svoj krajevni praznik.

Poleti leta 1942 so se borci 2. grupe odredov z Dolenjske preko Gorenjske namenili na Štajersko. Pri prehodu čez Krvavec, kjer so jih spremljali borci Kokrškega odreda, so jih

napadli "raztrganci" in močne nemške enote, tako da je pri tem preboju padlo več borcev obeh enot. Sbororci so jim po vojni postavili spomenika na Davovcu in na Jezercih, kjer so

Zmagovalec nedeljskega krvavškega avto-rallyja je bil Ivan Kern s Pšate.

Tovariško srečanje je bilo tokrat na Kriški planini

Letošnjega srečanja so se udeležili tudi trije preživeli borci 2. grupe odredov Ivan Benedik - Matiček, Slavko Medved in Milan Alič. - Foto: D. D.

običajno bile doslej prošlave. Letos pa so proslavo pripravili pri spominski plošči na Kriški planini, posvečeni vsem padlim partizanom - planincem in borcem iz krajev pod Krvavcem. Slovesnosti so se udeležili tudi trije preživeli borci 2. grupe odredov. Slavnostni govornik je bil tokrat Marjan Jagodic, predsednik KO SZDL Grad. Izredno lep kulturni program so tudi tokrat pripravili otroci osnovne šole Davorin Jenko iz Cerkelj, zapel pa je moški pevski zbor iz Senčurja.

Pri domu na Kriški planini je bilo potem tovariško srečanje, kjer je za zabavo igral najnovejši gorenjski narodno zabavni ansambel "En hlebč kruha". Tu so bila podeljena tudi priznanja zmagovalcem krvavškega avto-rallyja: prvo mesto je dosegel Ivan Kern s Pšate pri Cerkljah. Praznovanje krajevnega praznika, namreč kranjski iz vasi pod Krvavcem popestrijo tudi s številnimi športnimi prireditvami.

D. Dolenc

Velika otroška veselica

Novi Živ žav

Še štirje dnevi nas ločijo od nove, tokrat že devete po vrsti, otroške prireditve v Stražišču pri Kranju. Organizatorji so spet pripravili pester program.

Kot so nam sporočili iz organizacijske odbora, je pričujoče sporočilo prvenstveno namenjeno otrokom, ker pa gre za akcijo, ki naj bi se je udeležili tudi malčki, ki še ne izgubljajo dragocenega časa z branjem časopisov, je vest namenjena tudi staršem.

Veliki otroški praznik se bo pričel že v petek, 15. septembra, ko bo ob 16. uri na velo-

dromu (nekdanjem stadionu) v Stražišču start posebne otroške kolesarske dirke. Komur ni do kolesarskih lovrikov pa bi želel prodati kaj takšnega, kar mu leži na podstrešju ali biti kupec pa bo lahko v času dirke zavil na osrednje živzavovsko prizorišče, kjer bo najprej potekal otroški boljši sejem, okrog 20: ure pa pripravljajo projekcijo celovečernega filma "Krokodil Dundae".

Osrednja stvar pa bo tudi letos v soboto, torej 16. septembra. Pričelo se bo že dopoldne okrog desete ure in trajalo vse v pozno popoldne. Iz pestrega programa smo uspeli izvedeti le nekaj točk, kajti, kot so povedali predstavniki organizatorja, želijo obiskovalcem pripraviti čimveč prijetnih presenečenj. Torej, ob vseh različnih postojankah bodo lahko otroci prisluhnili Stanetu Vidmarju, Mateji Koležnik, skupini Pink Panther, ne bo manjkala niti Šerbi skupaj z ostalimi Agropopovci, niti Čudežna polja, pa godba Žiri, Anika Horvat, Številne plesne skupine, posebna padalska skupina pa...

Samo še v poduk staršem, kot so nam povedali, vstop je seveda tudi letos dovoljen samo v spremstvu otrok...

V. B.

Nova trgovina za praznik

Visoko - Konec tega tedna bo v krajevni skupnosti Visoko v kranjski občini zares praznično in slovesno. Ob različnih prireditvah v počastitev krajevnega praznika bodo dobili tudi novo trgovino. Otvoritev bo v petek, 15. septembra, ob 11. uri. Druga velika pridobitev bo sistem kabelske televizije, ki ga bodo svečano odprli v soboto ob 18.30, ob 19.30 pa bo slavnostna seja sveta krajevne skupnosti skupaj z avtorjem knjige Samo tako živi narod. V nedeljo, 17. septembra, ob 14.30 pa bodo v športnem parku odprli še dve teniški igrišči. Ob 17. uri pa se obeta zanimiv dogodek, saj bo v športnem parku mednarodna rugby tekma prvoličja Koloys in moštva iz Velike Britanije.

A. Ž.